

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: «Πληροφορικής και της Τεχνολογίας Πληροφοριών και
Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην Εκπαίδευση»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΑΣ ΖΑΡΚΑΔΟΥΛΑΣ
A.M.: M012016130

«Προσέγγιση της ποιότητας των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Λαμιέων
για το σχ. έτος 2016-2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον»

Επιστημονικός Επιβλέπων : Σταμούλης Γεώργιος

ΛΑΜΙΑ 2018

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Χωρίς την παρουσία την υποστήριξη και την ανεκτικότητα κάποιων ανθρώπων δεν θα ήταν δυνατή η υλοποίηση της μεταπτυχιακής μου εργασίας. Αισθάνομαι την ανάγκη να τους ευχαριστήσω έναν έναν ξεχωριστά.

Πρώτα από όλους θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή κύριο Σταμούλη Γεώργιο για την επιστημονική, πνευματική και ηθική υποστήριξη που μου παρείχε καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας μου. Οι καθοδηγητικές συμβουλές του υπήρξαν πολύτιμες για τη βέλτιστη δομή της.

Τις θερμές μου ευχαριστίες επίσης εκφράζω στα άλλα δύο μέλη της επιτροπής τους καθηγητές κ. Τσαμαδιά Κων/νο και κ. Καζάνα Αθανάσιο για την εποικοδομητική κριτική που μου παρείχαν.

Θα ήθελα ξεχωριστά να ευχαριστήσω τους διευθυντές των δημοτικών σχολείων του Δήμου Λαμιέων που συμπλήρωσαν το ερωτηματολόγιο μου, όπως επίσης και τους υπαλλήλους των υπηρεσιών του Δήμου Λαμιέων, της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και τους υπαλλήλους του Οικονομικού Τμήματος της Διεύθυνσης Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Φθιώτιδος για τα οικονομικά στοιχεία που μου διέθεσαν.

Θα ήταν παράλειψη κλείνοντας να μην εκφράσω τις ευχαριστίες μου στην οικογένειά μου για την ηθική συμπαράσταση, υποστήριξη και κατανόηση καθ' όλη τη διάρκεια της εκπόνησης της μελέτης αυτής.

Προσέγγιση της ποιότητας των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Λαμιέων για το σχ. έτος 2016-2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον

Περίληψη

Με την παρούσα μελέτη έγινε προσπάθεια να προσεγγιστεί η ποιότητα των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Λαμιέων για το σχολικό έτος 2016 – 2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον. Έτσι αποτυπώθηκε μια εικόνα των διευθυντών (ηγετών) των σχολικών μονάδων και τα χαρακτηριστικά τους.

Χρησιμοποιήθηκαν δείκτες ποιότητας προερχόμενοι από διεθνείς οργανισμούς, ευρωπαϊκούς αλλά και από την έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για την Ποιότητα στην εκπαίδευση. Τέτοιοι είναι ενδεικτικά αυτοί που αφορούν στο μέγεθος των σχολικών μονάδων, στον αριθμό των μαθητών ανά τμήμα, στον αριθμό των μαθητών ανά εκπαιδευτικό, στις ετήσιες ώρες διδασκαλίας ανά εκπαιδευτικό. Μια άλλη προσέγγιση έγινε σχετικά με τις υλικοτεχνικές υποδομές των σχολικών μονάδων και αφορούν στα τετραγωνικά μέτρα διδακτηρίου και προαυλίου ανά μαθητή, στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές ανά μαθητή και ανά εκπαιδευτικούς. Τέλος έγινε συγκριτική έρευνα με άλλες μελέτες και δεδομένα τόσο σε εθνικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ενώσεως και χωρών μελών του Ο.Ο.Σ.Α.. Τα δεδομένα συλλέχθηκαν με την αποστολή ερωτηματολογίων και στη συνέχεια η στατιστική ανάλυση και επεξεργασία έγινε στο στατιστικό πακέτο SPSS.

Ενδεικτικά, τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν σημαντικό ποσοστό εκπαιδευτικών με μεταπτυχιακό ή/και διδακτορικό τίτλο σπουδών καθώς και με επιμόρφωση στις Τεχνολογίες Πληροφορικής και Επικοινωνιών. Σχεδόν όλοι οι διευθυντές που συμμετείχαν στην έρευνα είναι γνώστες μιας ξένης γλώσσας. Επίσης, σημαντική βελτίωση παρουσιάζει και η υλικοτεχνική υποδομή καθώς έχει αυξηθεί σημαντικά ο αριθμός των ηλεκτρονικών υπολογιστών που χρησιμοποιούνται από τους μαθητές. Σημαντικό επίσης είναι το γεγονός ότι τα περισσότερα σχολεία του Δήμου είχαν τμήματα ένταξης και σύλλογο γονέων και κηδεμόνων. Τέλος, το ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή είναι 2.462,27 ευρώ, τα τ.μ. κτιριακών υποδομών που αντιστοιχούν ανά μαθητή στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων είναι 7,04 τ.μ./μαθητή.

Λέξεις κλειδιά: Ποιότητα σχολικών μονάδων, αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό, αριθμός μαθητών ανά Η/Υ, αριθμός μαθητών ανά τμήμα, αριθμός μαθητών ανά τ.μ. κτιριακών υποδομών, αριθμός μαθητών ανά τ.μ. προαύλιου χώρου, συνολική ετήσια δημόσια δαπάνη ανά μαθητή.

Abstract

This study attempts to approach the quality of schools of Primary Education of the Municipality of Lamia during the school year 2016 - 2017. This gave a picture of school leaders and their characteristics. Using quality indicators derived from international organizations, European and the Pedagogical Institute for Quality in Education a comparative research has been carried out with other studies and data both at national level and at the level of the European Union and OECD member countries. The results of the survey show a significant proportion of teachers with postgraduate and / or doctoral degrees, as well as undergoing training in Information and Communication Technologies. A significant portion of the teachers who participated in the survey speak at least one foreign language. The logistical infrastructure is also significantly improved as the number of computers used by students has increased significantly. It is also important that most of the schools in the Municipality had integration sections and a parent and guardian club.

Keywords: Quality of school, ratio of pupils per teacher, ratio of pupils per computer, ratio of students per classroom.

Περιεχόμενα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	10
Η ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	10
1.1 Η δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος	10
Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Τα δημοτικά σχολεία	10
1.2 Χρηματοδότηση στην Εκπαίδευση.....	12
1.3 Ποσοτικά στοιχεία στην εκπαίδευση	14
Ο Δήμος Λαμιέων.....	15
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	17
ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	17
2.1 Εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου αναφοράς της ελληνικής εκπαίδευσης	17
2.2 Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης	18
2.2.1 Γενική νομοθεσία - Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια	18
Νόμος 1566/1985.....	18
Νόμος 2986/2002.....	19
Νόμος 3848/2010.....	19
Νόμος 3966/2011.....	19
2.2.2 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση- ΔΗΜΟΤΙΚΑ.....	19
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	20
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ	20
3.1 Ορισμός της ποιότητας	20
3.2 Ποιότητα στην Εκπαίδευση	28
3.3 Δείκτες της ποιότητας.....	28
3.4 Ανθρώπινο Κεφάλαιο	29
3.5 Θέσεις και τάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα στην εκπαίδευση.....	31
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	35
ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ	35
4.1 Αποτελεσματικό σχολείο	35
4.2 Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης στην Ελλάδα-σχολιασμοί.....	36
4.2.1 Χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού	38
4.2.2 Δείκτες εισροών και εκροών στην εκπαίδευση.....	38
4.2.3 Οι Δείκτες της εκπαίδευσης.....	39

4.2.4 Χρηματοδότηση της εκπαίδευσης	40
4.2.5 Γεωγραφική κατανομή των ανισοτήτων	40
4.3 Συμπεράσματα που προκύπτουν από τις εμπειρικές μελέτες	41
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	43
ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ	43
5.1 Σκοπός της έρευνας.....	43
5.2 Μεθοδολογία της έρευνας.....	44
5.3 Στοιχεία και πηγές.....	48
5.4 Στατιστική ανάλυση.....	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	75
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ.....	75
Βιβλιογραφία	79
Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο έρευνας	82

Κατάλογος πινάκων

Πίνακας 1 Δαπάνες για την εκπαίδευση.....	13
Πίνακας 2 Δημοτικά σχολεία νομού Αττικής.....	14
Πίνακας 3 Δημοτικά σχολεία Δήμου Λαμιέων.....	15
Πίνακας 4 Ορισμός μεταβλητών.....	44
Πίνακας 5 Ορισμός δεικτών ποιότητας σχολικών μονάδων.....	45
Πίνακας 6 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της κατηγορίας ΦΥΛΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ή ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΩΝ.....	50
Πίνακας 7 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΦΥΛΟ και ΗΛΙΚΙΑ διευθυντή.....	51
Πίνακας 8 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ.....	52
Πίνακας 9 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΘΕΣΗ.....	52
Πίνακας 10 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΘΕΣΗ.....	52
Πίνακας 11 Κατανομή απόλυτων συχνοτήτων των μεταβλητών ΣΠΟΥΔΕΣ και ΦΥΛΟ των διευθυντών...	53
Πίνακας 12 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ.....	55
Πίνακας 13 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Π.Ε.70.....	56
Πίνακας 14 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ.....	56
Πίνακας 15 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ.....	57
Πίνακας 16 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ & ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΤΙΤΛΟ.....	57
Πίνακας 17 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΞΕΩΝ ΜΕ ΥΛΙΚΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ Η/Υ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ..	58
Πίνακας 18 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΙΣ Τ.Π.Ε. Β ΕΠΙΠΕΔΟΥ, ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕ ΤΟ ΥΩΔ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016 - 2017 ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΗΘΗΝΑΝ ΕΚΤΟΣ ΣΧ. ΜΟΝΑΔΑΣ.....	58
Πίνακας 19 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ.....	59
Πίνακας 20 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ	60
Πίνακας 21 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΕΘΕΤΕ ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ.....	61
Πίνακας 22 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΥΠΑΡΞΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ.....	61
Πίνακας 23 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΟΡΓΑΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ.....	62
Πίνακας 24 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ.....	62

Πίνακας 25 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΕΜΒΑΔΟΝ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ & ΠΡΟΑΥΛΙΟΥ	63
Πίνακας 26 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ	63
Πίνακας 27 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ1 (Συγκεντρωτικός).....	65
Πίνακας 28 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ1 (Ανά περιοχή)	66
Πίνακας 29 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ2 (Συγκεντρωτικός).....	67
Πίνακας 30 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ2 (Ανά περιοχή)	68
Πίνακας 31 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ3 (Συγκεντρωτικός).....	69
Πίνακας 32 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ3 (Ανά περιοχή)	70
Πίνακας 33 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ4 (Συγκεντρωτικός).....	70
Πίνακας 34 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ4 (Ανά περιοχή)	71
Πίνακας 35 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ5 (Συγκεντρωτικός).....	71
Πίνακας 36 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ5 (Ανά περιοχή)	72
Πίνακας 37 Περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας Δ1 έως Δ5 για τις σχολικές μονάδες με αριθμό μαθητών ≤ 156 a	72
Πίνακας 38 Περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας Δ1 έως Δ5 για τις σχολικές μονάδες με αριθμό μαθητών >156 a	73

Κατάλογος διαγραμμάτων

Γράφημα 1 : Δαπάνες εκπαίδευσης.....	13
Γράφημα 2 : Αξιοποίηση σχολικών υποδομών από τους μαθητές	22
Γράφημα 3 : Ελκυστικότητα μαθησιακής διαδικασίας.....	23
Γράφημα 4 : Τρόπος βαθμολόγησης	23
Γράφημα 5 : Αισθητική αιθουσών διδασκαλίας.....	24
Γράφημα 6 : Αίσθημα ασφάλειας στο σχολικό περιβάλλον.....	24
Γράφημα 7 : Κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικών	25
Γράφημα 8 : Εναλλακτικές πηγές εσόδων για το σχολείο	25
Γράφημα 9 : Χρηματοδότηση σχολικών μονάδων	26
Γράφημα 10 : Σύγχρονο σχολείο και ανάπτυξη προσωπικότητας μαθητή	26
Γράφημα 11 : Χρηματοδότηση σχολικών μονάδων και μαθητές με ειδικές ανάγκες	27
Γράφημα 12 : Προβολή της μεταβολής του πληθυσμού στην Ελλάδα σε διάφορες ηλικιακές ομάδες (2017-2037).....	33
Γράφημα 13 : Φύλο διευθυντών.....	50
Γράφημα 14 : Σπουδές διευθυντών-άνδρες	54
Γράφημα 15 : Σπουδές διευθυντών-γυναίκες	54
Γράφημα 16 : Σχολική μονάδα και προγράμματα	59
Γράφημα 17 : Σχολική μονάδα και ΑμΕΑ	64
Γράφημα 18 : Σχολική μονάδα και ιστοσελίδα.....	64

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα 1 : Θεωρητική παραδοχή.....	21
------------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

1.1 Η δομή του Ελληνικού Εκπαιδευτικού Συστήματος

Η εκπαίδευση στο ελληνικό σύστημα παρέχεται σε τρεις βαθμίδες οι οποίες είναι: η πρωτοβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το νηπιαγωγείο και το δημοτικό σχολείο, μετά έχουμε τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, η οποία περιλαμβάνει το γυμνάσιο το λύκειο είτε γενικό είτε επαγγελματικό, καθώς και διάφορες σχολές μαθητείας. Τέλος, έχουμε την μεταλυκειακή εκπαίδευση, την ανώτατη εκπαίδευση, ή αλλιώς τριτοβάθμια, στην οποία περιλαμβάνονται τα πανεπιστήμια, τα πολυτεχνεία και τα τεχνολογικά εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Η φοίτηση στο δεύτερο κύκλο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης είναι προαιρετική και ανέρχεται στα 3 χρόνια δηλαδή με άλλα λόγια η φοίτηση είναι υποχρεωτική μέχρι και το γυμνάσιο.

Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση - Τα δημοτικά σχολεία

Στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση συναντούμε το νηπιαγωγείο στο οποίο η φοίτηση γίνεται υποχρεωτική για παιδιά από 5 ετών γεγονός το οποίο καθιερώθηκε το έτος 2007 επεκτείνοντας την υποχρεωτική εκπαίδευση στην Ελλάδα στα 10 έτη. Παράλληλα είχαμε την εισαγωγή του θεσμού των ολοήμερου νηπιαγωγείων, θεσμός ο οποίος επεκτάθηκε, καθιερώθηκε και στα δημοτικά σχολεία τα οποία διαθέτουν διευρυμένο ωράριο λειτουργίας και εμπλουτισμένο πρόγραμμα.

Τα τελευταία χρόνια είχαμε και την εισαγωγή νέων γνωστικών αντικειμένων, όπως δεύτερη ξένη γλώσσα και νέων πρακτικών όπως η θεσμοθέτηση της ευέλικτης ζώνης και η διαθεματική προσέγγιση.

Σαφέστατα ο Ελληνικός χώρος με τις διάφορες μορφολογικές και άλλου είδους ιδιομορφίες του δημιουργεί δύσκολες συνθήκες εφαρμογής μιας ενιαίας πολιτικής και προσβασιμότητας,

παρόλα αυτά το Υπουργείο Παιδείας έχει εξασφαλίσει ότι δημοτικά σχολεία υπάρχουν σε όλη την επικράτεια και σχολικές μονάδες από μονοθέσια, όπου υπάρχει μόνο ένας δάσκαλος για όλες τις τάξεις στις περιοχές με μικρό μαθητικό πληθυσμό, έως 12 θέσεις σε πυκνοκατοικημένες περιοχές όπου δικαιολογείται από το μεγάλο αριθμό μαθητών.

Λόγω των διαφόρων ιδιαιτεροτήτων του ελλαδικού χώρου, όσοι μαθητές βρίσκονται σε δυσπρόσιτες περιοχές που δεν διαθέτουν δημοτικό στην περιοχή τους, μεταφέρονται δωρεάν στο κοντινότερο σχολείο με υπεραστικά λεωφορεία και άλλα μεταφορικά μέσα όπου το κόστος βαραίνει την Πολιτεία.

Στην πρώτη τάξη του Δημοτικού γράφονται μαθητές οι οποίοι έχουν συμπληρώσει την ηλικία 6 ετών και φυσικά η δυνατότητα φοίτησης σε κάποιο σχολείο εξαρτάται από την περιοχή κατοικίας του μαθητή η οποία επιβεβαιώνεται και αποδεικνύεται από διάφορα στοιχεία όπως ένας λογαριασμός (ΔΕΗ, ΟΤΕ κ.ά.). Κάθε σχολείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης ανήκει σε μία ορισμένη σχολική περιφέρεια τα όρια της οποίας καθορίζονται από το γραφείο εκπαίδευσης ενώ αντίθετα διαφορά πειραματικά και ειδικότερα σχολεία δεν έχουν σχολική περιφέρεια και η εγγραφή των μαθητών γίνεται κατόπιν κλήρωσης ή άλλων διαδικασιών.

Τέλος για να γραφτεί ένα παιδί στην πρώτη δημοτικού, πρέπει να υπάρχει βεβαίωση παρακολούθησης νηπιαγωγείου και ορισμένες βεβαιώσεις από γιατρό για την κατάσταση της υγείας του παιδιού και των εμβολιασμών που πρέπει να έχουν γίνει.

Τα αναλυτικά προγράμματα της Πρωτοβάθμιας και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καταρτίζονται από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο εισηγείται με τη σειρά του προς το Υπουργείο Παιδείας τα προγράμματα αυτά και στη συνέχεια το Υπουργείο Παιδείας επεμβαίνει όπου χρειάζεται και εγκρίνει τα τελικά προγράμματα. Φυσικά τα προγράμματα αυτά εφαρμόζονται σε όλα τα σχολεία της επικράτειας τόσο σε δημόσια όσο και ιδιωτικά. Τα σχολεία υποχρεωτικά ακολουθούν το ίδιο ωρολόγιο πρόγραμμα, με ολόημερο τμήμα ή μη, και το εύρος αυτό εκτείνεται από τις 8 το πρωί μέχρι και τις 4 το απόγευμα όπως έχουν εγκριθεί και δημοσιευτεί στο ΦΕΚ 1139/2006. Στο ίδιο ΦΕΚ υπάρχει και το αναλυτικό πρόγραμμα όπου φαίνεται ποια μαθήματα διδάσκονται πόσες ώρες εβδομαδιαίως.

Στην ίδια βαθμίδα εκπαίδευσης με το νόμο 2525/97 θεσμοθετήθηκε η δυνατότητα ίδρυσης σχολείων δεύτερης ευκαιρίας, όπου μπορούσαν άτομα τα οποία είχαν ενηλικιωθεί και για κάποιο λόγο δεν είχαν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση, και από αυτό κινδύνευαν είτε από

κοινωνικό αποκλεισμό και περιθωριοποίηση είτε από δυσκολίες άλλου είδους, είχαν την ευκαιρία να ολοκληρώσουν την υποχρεωτική εκπαίδευση με είναι ιδιαίτερα ευέλικτο πρόγραμμα σπουδών ώστε να ανταποκρίνεται στις ιδιαιτερότητες των ενηλίκων.

1.2 Χρηματοδότηση στην Εκπαίδευση

Η χρηματοδότηση στην Ελληνική εκπαίδευση έχει ουσιαστικά ένα κυκλικό μοντέλο, το οποίο ο φορολογούμενος, δηλαδή τα νοικοκυριά, μέσω των έμμεσων και των άμεσων εισφορών τους σε φόρους (χρήματα) καταλήγουν στο κράτος το οποίο θα τα διαθέσει για τη λειτουργία του εκπαιδευτικού συστήματος. Το σκεπτικό είναι να παρέχεται δωρεάν η υποχρεωτική εκπαίδευση από το κράτος μέσω της ανακατανομής των χρηματικών πόρων από τον Κρατικό προϋπολογισμό στα εκπαιδευτικά ιδρύματα. Η Δημόσια χρηματοδότηση είναι η κύρια μορφή χρηματοδότησης και στα υπόλοιπα κράτη του κόσμου. Εδώ πέρα αξίζει τον κόπο να κάνουμε μία διάκριση στη χρηματοδότηση η οποία είτε είναι από τον ετήσιο Κρατικό προϋπολογισμό και διανέμεται σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης είτε είναι από χρηματοδότηση από τα Ευρωπαϊκά κοινοτικά ταμεία και διάφορα άλλα προγράμματα που συνεπικουρούν στη χρηματοδότηση και ανάπτυξη του εκπαιδευτικού συστήματος.

Τέλος, η χρηματοδότηση διακρίνεται τόσο σε κρατικό προϋπολογισμό λειτουργικών δαπανών, δηλαδή τις απαραίτητες δαπάνες για τη λειτουργία των σχολείων όπως μισθοδοσίες, και τον προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, δηλαδή τις δαπάνες που περιλαμβάνουν κονδύλια για τη κατασκευή και συντήρηση σχολείων. Η πρώτη κατηγορία δαπάνης πιστώνεται στο Υπουργείο Παιδείας και μαζί με την οικονομική συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης κατευθύνεται στις λειτουργικές δαπάνες της εκπαίδευσης.

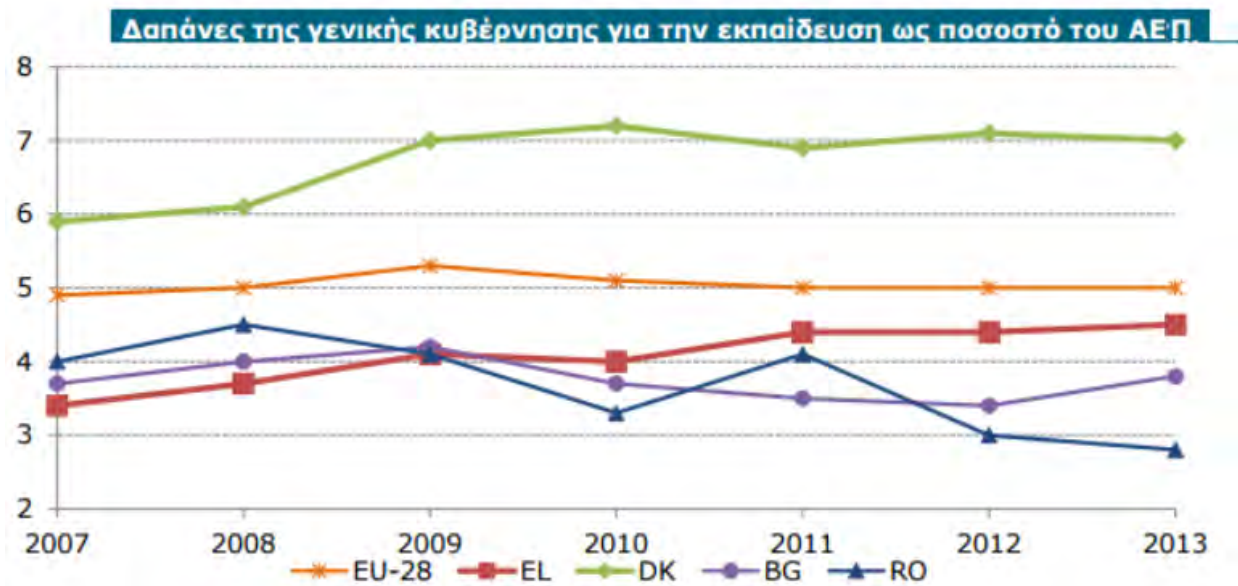
Οι κατηγορίες του εξοπλισμού μπορεί να είναι πάρα πολλές, πέρα από τα κτίρια των σχολείων. Μπορεί να υπάρχουν εξοπλιστικά είδη, όπως θρανία, εποπτικά είδη όπως ένας προτζέκτορας, διάφορα παιχνίδια όταν μιλάμε για το νηπιαγωγείο και άλλα.

Πίνακας 1 Δαπάνες για την εκπαίδευση.

ΕΤΟΣ	2009	2015	2015-2009	ΜΕΙΩΣΗ
ΣΥΝΟΛΟ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΠΑΙΘ	7.480.000.000	4.931.000.000	-2.549.000.000	-34,10%
ΤΑΚΤΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΥΠΑΙΘ	7.131.000.000	4.381.000.000		
Π.Δ.Ε.	349.000.000	550.000.000		
ΑΕΠ	235.017.000.000	175.658.000.000		
ΧΩΡΙΣ ΘΡΗΣΚ./Γ.Γ. ΤΕΧΝ. ΚΛΠ	7.239.544.946	4.675.174.826	-2.564.370.120	-35,40%
%ΣΥΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΥΠΑΙΘ/ΑΕΠ	3,20%	2,80%		-0,40%
%ΔΑΠ. ΧΩΡΙΣ ΘΡΗΣΚ/ΑΕΠ	3,10%	2,50%		-0,60%

Πηγή: Κασάπογλου (2016)

Γράφημα 1 Δαπάνες εκπαίδευσης.

Πηγή: Κασάπογλου (2016)

1.3 Ποσοτικά στοιχεία στην εκπαίδευση

Τα ποσοτικά στοιχεία της εκπαίδευσης στα οποία μπορούμε να αναφερθούμε, έχουν να κάνουν κυρίως με τη διασπορά των δημοτικών σχολείων είτε δημόσιων είτε ιδιωτικών, όπου στην πλειοψηφία τους βρίσκονται στην περιοχή της Αθήνας. Πρόκειται για 2.548 σχολεία που είναι το 21% των σχολικών μονάδων όλης της Ελλάδος.

Πίνακας 2 Δημοτικά σχολεία νομού Αττικής.

Διεύθυνση Εκπαίδευσης	Δημοτικά Σχολεία	Ιδιωτικά Σχολεία	Νηπιαγωγεία	Σύνολα Σχολικών Μονάδων
Α ΑΘΗΝΑΣ	210	67	249	526
Β ΑΘΗΝΑΣ	129	111	149	389
Γ ΑΘΗΝΑΣ	132	41	179	352
Δ ΑΘΗΝΑΣ	116	90	130	336
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	152	96	182	430
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	60	7	67	134
ΠΕΙΡΑΙΑ	160	44	177	381
ΣΥΝΟΛΑ	959	456	1133	2548

	ΑΓΟΡΙΑ	ΚΟΡΙΤΣΙΑ	ΣΥΝΟΛΟ
Α ΑΘΗΝΑΣ	21120	19830	40950
Β ΑΘΗΝΑΣ	14643	13891	28534
Γ ΑΘΗΝΑΣ	14361	13477	27838
Δ ΑΘΗΝΑΣ	13108	12305	25413
ΔΥΤΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	6465	6028	12493
ΠΕΙΡΑΙΑ	13836	13222	27058
ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΑΤΤΙΚΗ	16380	15300	31680

Πηγή: Κασάπογλου (2016)

Ο Δήμος Λαμιέων

Η Λαμία είναι πόλη και πρωτεύουσα της περιφερειακής ενότητας της Φθιώτιδας με πληθυσμό 52.000 κατοίκους. Είναι κυρίως κέντρο εύφορης αγροτικής και κτηνοτροφικής περιοχής. Πρωτεύουσα του δήμου Λαμιέων ο οποίος έχει πληθυσμό 75.315 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 2011 και έδρα της περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Στο Δήμο Λαμιέων έχουμε 30 δημοτικά σχολεία τα οποία είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 3 Δημοτικά σχολεία Δήμου Λαμιέων

A/A	Σχολείο	Διεύθυνση
1	1ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Λαμία
2	2ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Υψηλάντη 27, Λαμία
3	3ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αινιάνων 15, Λαμία
4	4ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αβέρωφ 1, Λαμία
5	5ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Νέα Μαγνησία, Λαμία
6	6ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Καβάφη 30, Λαμία
7	7ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Πρεβέζης 22, Λαμία
8	8ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Καλύβια, Λαμία
9	9ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αβέρωφ 1, Λαμία
10	10ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Όθωνος 46, Λαμία
11	11ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Οδυσσέα Ελύτη 2, Λαμία
12	12ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αμπλιανίτη 20-22 Σχολικό Συγκρότημα Άνθεων
13	13ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Τυμφηστού & Κάλβου, Λαμία
14	14ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αμφικτυόνων 42, Λαμία
15	15ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Λαμία
16	16ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Παπασιόπουλου 2, Λαμία
17	17ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Σίφνου – Αιγίνης, Λαμία
18	18ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Γαλανέικα, Λαμία
19	19ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Συν. Ευρυτάνων, Λαμία

20	20ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αμφικτυόνων 42, Λαμία
21	21ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Σταυρός, Λαμία
22	22ο Δημοτικό Σχολείο Ροδίτσας	Αγίου Αθανασίου 2, Ροδίτσα
23	23ο Δημοτικό Σχολείο Μεγάλης Βρύσης	Γεωργίου Σεφέρη 1, Μεγάλη Βρύση
24	24ο Δημοτικό Σχολείο Λαμίας	Αγ. Παρασκευή
25	25ο Δημοτικό Σχολείο Ανθήλης	Ανθήλη
26	Δημοτικό Σχολείο Λιανοκλαδίου	Λιανοκλάδι
27	1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Γοργοποτάμου	Γοργοπόταμος
28	Δημοτικό Σχολείο Λ. Υπάτης	Λουτρά Υπάτης
29	Δημοτικό Σχολείο Κομποτάδων - Μεξιατών	Μεξιάτες - Κομποτάδες
30	Δημοτικό Σχολείο Φραντζή	Φραντζή Λαμίας

Πηγή: lamia.gr (2018)

Γενικότερα στη Λαμία, τα δημοτικά σχολεία στεγάζονται σε σχετικά παλαιά κτίρια, όπως θα δούμε και παρακάτω στη πορεία της έρευνας, με μέγιστο αριθμό ατόμων μαθητών κάτω από τα είκοσι άτομα, γεγονός το οποίο προδιαθέτει θετικά τον ερευνητή ότι γίνεται μία ποιοτικότερη εκπαίδευση. Περισσότερα θα δούμε στην ανάλυση των δεδομένων της έρευνας στα επόμενα κεφάλαια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

ΤΟ ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

2.1 Εξέλιξη του θεσμικού πλαισίου αναφοράς της ελληνικής εκπαίδευσης

Σε αυτό το σημείο θα γίνει μία σύντομη ανασκόπηση της εξέλιξης του θεσμικού πλαισίου αναφοράς της Ελληνικής εκπαίδευσης, η οποία εξέλιξη αφορά από τα έτη 1825 μέχρι 1990 και ως εκ τούτου θα είμαστε αρκετά συνοπτικοί. Από τον τέταρτο χρόνο της ελληνικής επανάστασης συστήθηκε μία ειδική επιτροπή υπό την προεδρία του Ανθίμου Γαζή στην οποία ανατέθηκε το έργο της μελέτης των εκπαιδευτικών προβλημάτων.

Αργότερα η οργάνωση της εκπαίδευσης γίνεται από τους Βαυαρούς αντιβασιλείς στην οποία έχουμε τον κλασικισμό, το Φαναριώτικο πνεύμα της εποχής και μία αριστοκρατική παιδεία, με περιφρόνηση για κάθε κοινωνική εργασία αφού το γενικό σχολείο ήταν ο μόνος δρόμος κοινωνικής ανόδου.

Αυτή η τάση επικράτησε μέχρι το 1929 όπου άλλαξε από την κυβέρνηση του Ελευθερίου Βενιζέλου η οποία ενσωμάτωσε διάφορες εκσυγχρονιστικές ιδέες για το εκπαιδευτικό σύστημα στην Ελλάδα οι οποίες είχαν ξεκινήσει από το 1850 και μετά.

Με την επιβολή της δικτατορίας του Μεταξά το 1935 η μεταρρύθμιση του 1929 ξεχάστηκε και αργότερα η κατοχή και ο πόλεμος οδήγησαν σε μία ολοκληρωτική αποσύνθεση του εκπαιδευτικού συστήματος στην Ελλάδα. Αργότερα με μία μεταρρύθμιση του 1959 δεν καταφέραμε να έχουμε μία ουσιαστική διαφορά στην κατεύθυνση που οδηγούσαν τα σχολεία γιατί τα μέτρα του 1959 ήταν ουσιαστικά μία προσπάθεια χαλάρωσης και αλλαγής της ιδεολογίας όπου εκεί για πρώτη φορά έχουμε το χωρισμό του γυμνασίου σε δύο κύκλους.

Η ουσιαστική αλλαγή στο πνεύμα που επικράτησε στο 19ο αιώνα ήρθε το 1964, όπου θεσμοθετήθηκε η δωρεάν παιδεία και η επέκταση της υποχρεωτικής εκπαίδευσης στα εννέα χρόνια. Παρόλα αυτά στα χρόνια της μετέπειτα δικτατορίας οι περισσότερες εκπαιδευτικές μεταρρυθμίσεις του 1964 καταργήθηκαν και επανήλθαν στη θέση τους παλαιά παιδαγωγικά συστήματα.

Από κει και πέρα, με αποκορύφωμα το 1976 υπογραμμίζεται ιδιαίτερα ο ρόλος της εκπαίδευσης στην κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της χώρας και έχουμε την καθιέρωση της Δημοτικής γλώσσας.

2.2 Το ισχύον θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας της Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

Το Θεσμικό Πλαίσιο το οποίο ισχύει και σήμερα για τη λειτουργία της Ελληνικής πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ξεκινώντας από το 1980 μέχρι σήμερα έχουν συμπεριληφθεί συνολικά 16 νόμοι και δύο προεδρικά διατάγματα, με οκτώ επιμέρους θεματικές ενότητες: τη γενική νομοθεσία για την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και τα νηπιαγωγεία, την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και τα δημοτικά, τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση για τα γενικά τα επαγγελματικά λύκεια και ΤΕΕ, την ιδιωτική εκπαίδευση την ειδική αγωγή πρότυπα και πειραματικά γυμνάσια και λύκεια.

2.2.1 Γενική νομοθεσία - Πρωτοβάθμια & Δευτεροβάθμια

Στην παρακάτω ενότητα θα δούμε συνοπτικά τους νομούς που αναφέρονται συνολικά στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, ώστε να κατανοήσουμε τη σημαντικότητα και ιδιαιτερότητα του ζητήματος.

Νόμος 1566/1985

Σημαντικό για την εργασία μας εδώ είναι το άρθρο 4 του συγκεκριμένου, όπου παρουσιάζεται και η διάρθρωση της Δημοτικής εκπαίδευσης το άρθρο ξεκινάει το σκοπό του δημοτικού σχολείου που είναι: «η πολύπλευρη πνευματική και σωματική ανάπτυξη των μαθητών μέσα στα πλαίσια που ορίζει ο ευρύτερος σκοπός της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» και περιγράφεται η εξατάξια δομή του δημοτικού σχολείου όπου με την

ολοκλήρωση της φοίτησης απονέμεται τίτλος που χρησιμοποιείται για την εγγραφή στην επόμενη βαθμίδα.

Νόμος 2986/2002

Ο νόμος 2896/2002, αναφέρεται στην οργάνωση των περιφερειακών υπηρεσιών της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης καθώς και την αξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου των εκπαιδευτικών.

Νόμος 3848/2010

Με το νόμο 3848 του 2010 έχουμε στο πρώτο κεφάλαιο αναλυτικά την περιγραφή της διαδικασίας κάλυψης θέσεων και λειτουργικών αναγκών της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης μέσω του διαγωνισμού του ΑΣΕΠ, μία πολύ μεγάλη αλλαγή η οποία έγινε και μέσω αντιδράσεων εκείνη την εποχή.

Νόμος 3966/2011

Πολύ σημαντικό για εμάς είναι το άρθρο 32, όπου περιγράφεται η λειτουργία του πανελλήνιου σχολικού δικτύου το οποίο συνδέει ηλεκτρονικά με ασφάλεια τις σχολικές μονάδες της πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, περιλαμβανομένων των εκπαιδευτικών μονάδων στο εξωτερικό.

2.2.2 Πρωτοβάθμια εκπαίδευση- ΔΗΜΟΤΙΚΑ

Στο νομό 2525/97, στο Άρθρο 4, καθιερώνεται η λειτουργία του Ολοήμερου Δημοτικού Σχολείου του οποίου σκοπός είναι «η υποχρεωτική εφαρμογή του οικείου προγράμματος διδασκαλίας μαθημάτων, η προαιρετική εφαρμογή προγραμμάτων Μελέτης των μαθημάτων της επόμενης ημέρας και προγραμμάτων δημιουργικής απασχόλησης, όπως επίσης και η προαιρετική εφαρμογή προγραμμάτων ενισχυτικής διδασκαλίας σε μαθητές που παρουσιάζουν μαθησιακές δυσκολίες»..

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

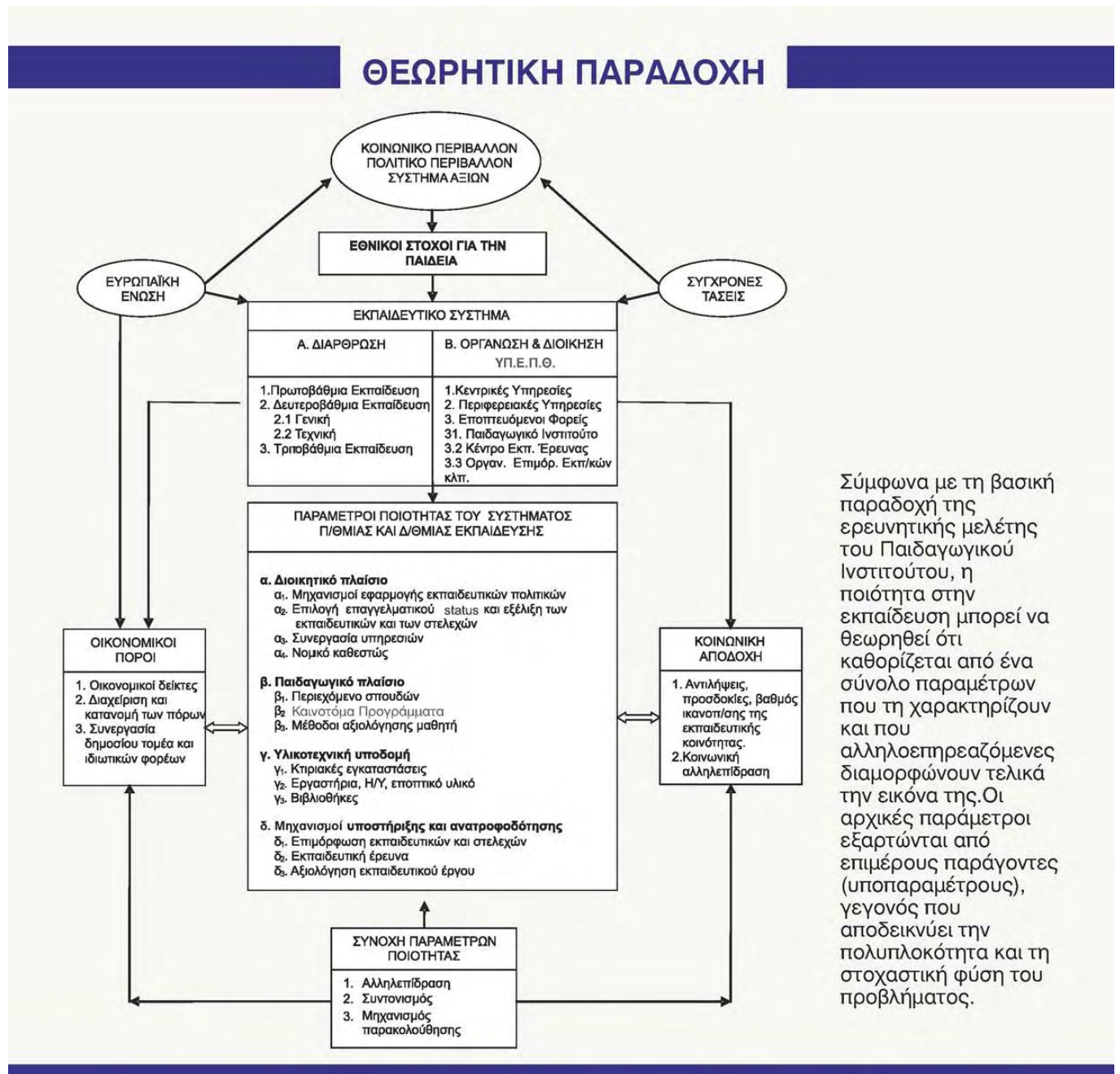
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3.1 Ορισμός της ποιότητας

Η ποιότητα της εκπαίδευσης εδώ και αρκετές δεκαετίες αποτελεί ζήτημα προτεραιότητας για τα εκπαιδευτικά ζητήματα στην Ευρώπη αλλά και σε ευρύτερο διεθνές περιβάλλον. Παρόλα αυτά, ορισμός της ποιότητας στην εκπαίδευση άρα και η μέτρηση της επιτυχίας της, είναι ένα εξαιρετικά πολύπλοκο θέμα. Η ποιότητα στην εκπαίδευση διαμορφώνεται από μία σειρά παραμέτρων. Το τμήμα ποιότητας της εκπαίδευσης του παιδαγωγικού Ινστιτούτου το Σεπτέμβριο του 2005 ανέλαβε το έργο αξιολόγηση των ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης με σκοπό να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός πλαισίου για την παρακολούθηση της προόδου στο εκπαιδευτικό σύστημα ώστε να μπορούν να γίνουν παρεμβάσεις για τη βελτίωση στην ποιότητα του.

Σε αυτά τα πλαίσια πραγματοποιήθηκε μία ποσοτική και ποιοτική έρευνα σε πανελλαδικό επίπεδο, η οποία επικεντρώθηκε στις σχολικές μονάδες για τη διερεύνηση των παραμέτρων που όλες μαζί αποτελούν το εκπαιδευτικό σύστημα και επηρεάζουν την ποιότητα του. Το αποτέλεσμα της διερεύνησης της ποιότητας, θεωρητικά θα συμβάλει στην αποτελεσματικότητα με την υιοθέτηση δεικτών για την παρακολούθηση της προόδου όπως και τη συγκέντρωση αξιόπιστων στοιχείων.

Εικόνα 1 Θεωρητική παραδοχή.

Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Αξίζει να δούμε τα βασικά ευρήματα μιας ερευνητικής μελέτης την οποία το τμήμα ποιότητας της εκπαίδευσης του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου υλοποίησε από το 2005 μέχρι το 2008. Αναφέρεται για χρόνια προ οικονομικής κρίσης για να δούμε πως από τότε είχαμε ορισμένα

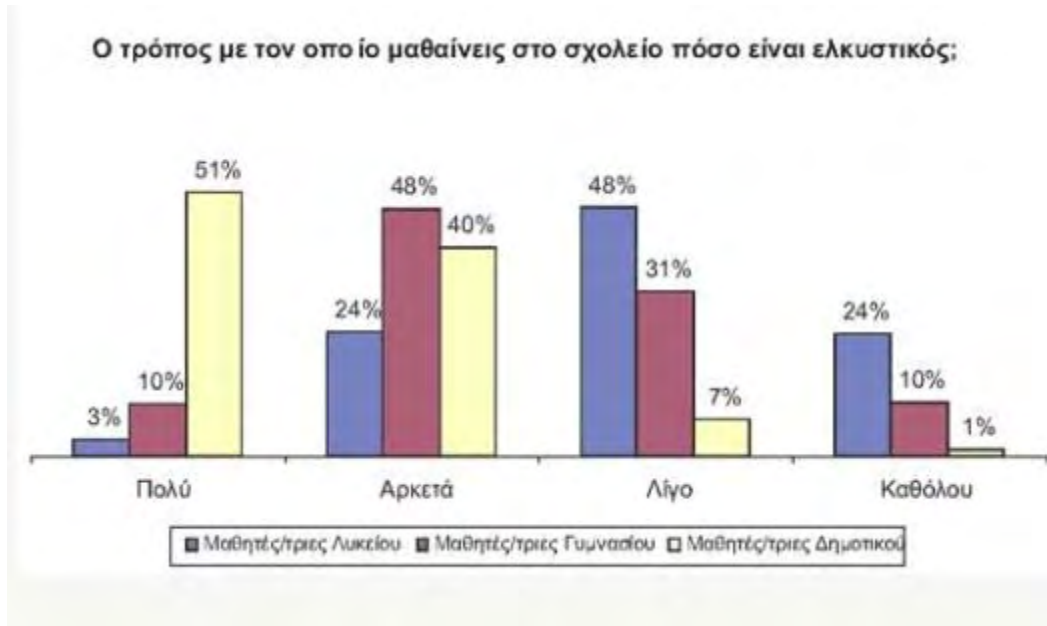
σημάδια για την μη ικανοποίηση στις πολύπλευρες διαστάσεις που απασχολούν το θέμα της ποιότητας του σχολείου και παρακάτω θα παρουσιάσουμε ευρήματα τα οποία αφορούν κυρίως τα δημοτικά και συγκριτικά με το γυμνάσιο και το λύκειο.

Γράφημα 2 Αξιοποίηση σχολικών υποδομών από τους μαθητές.

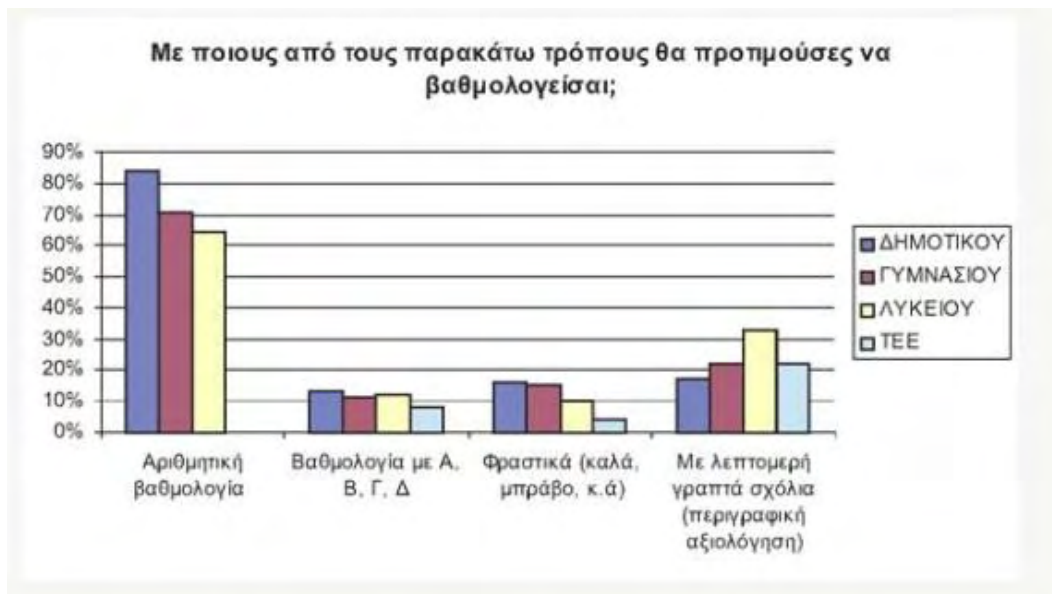
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 3 Ελκυστικότητα μαθησιακής διαδικασίας.

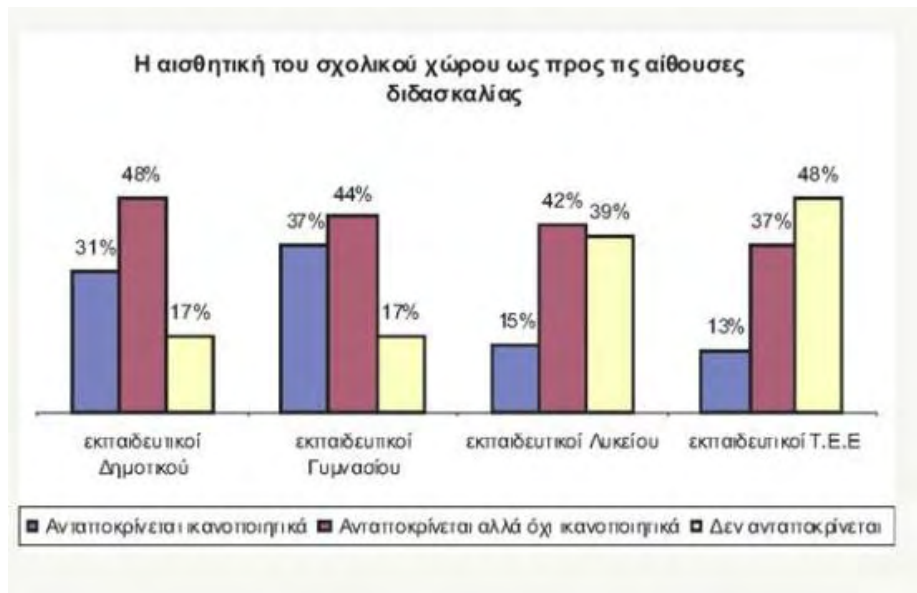
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 4 Τρόπος βαθμολόγησης.

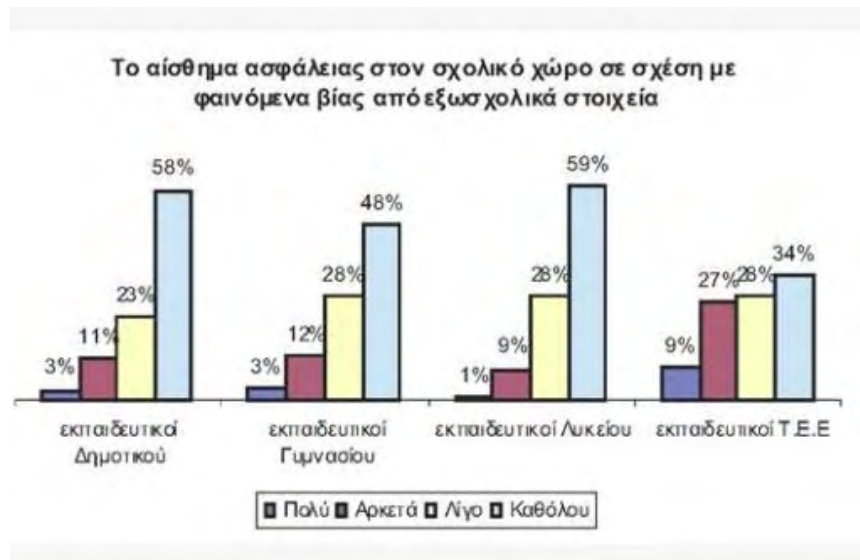
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 5 Αισθητική αιθουσών διδασκαλίας.

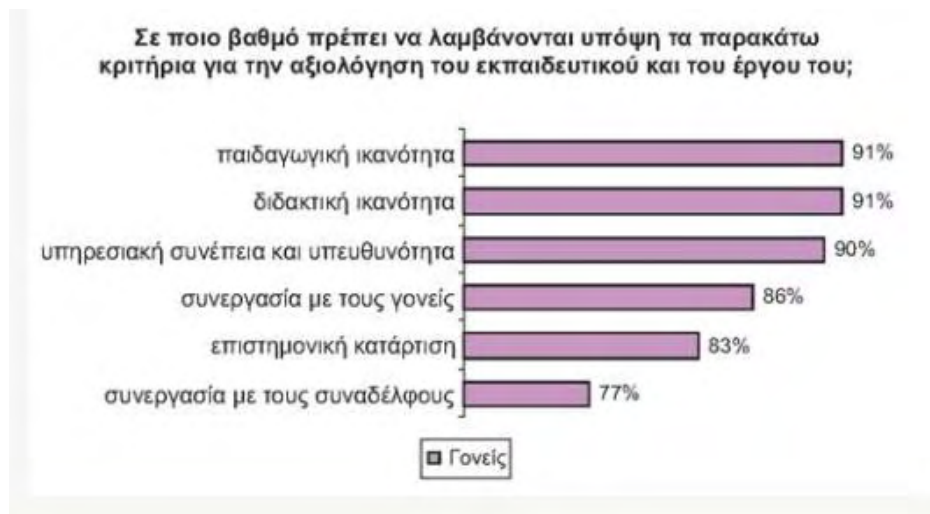
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 6 Αίσθημα ασφάλειας στο σχολικό περιβάλλον.

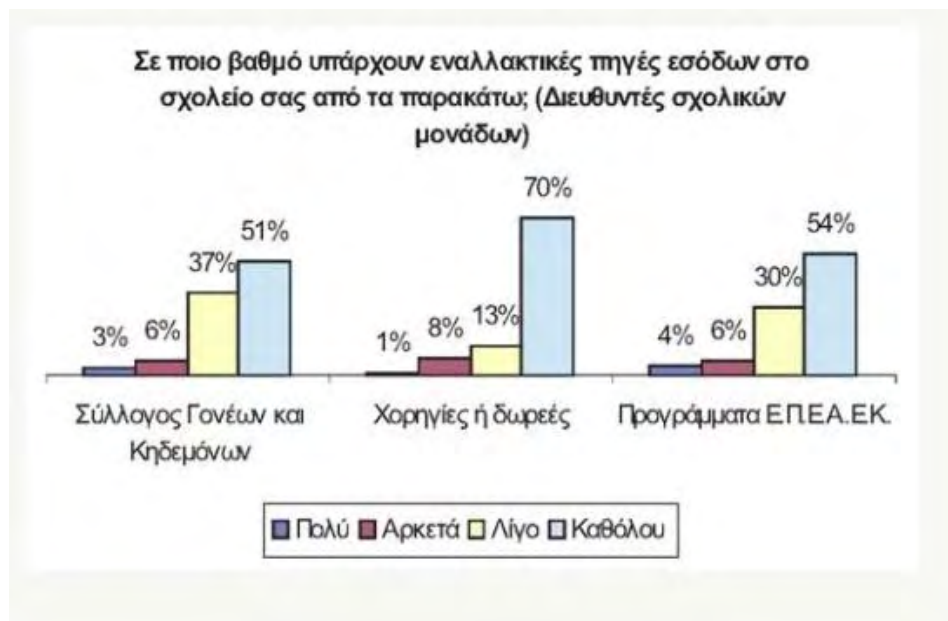
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 7 Κριτήρια αξιολόγησης εκπαιδευτικών.

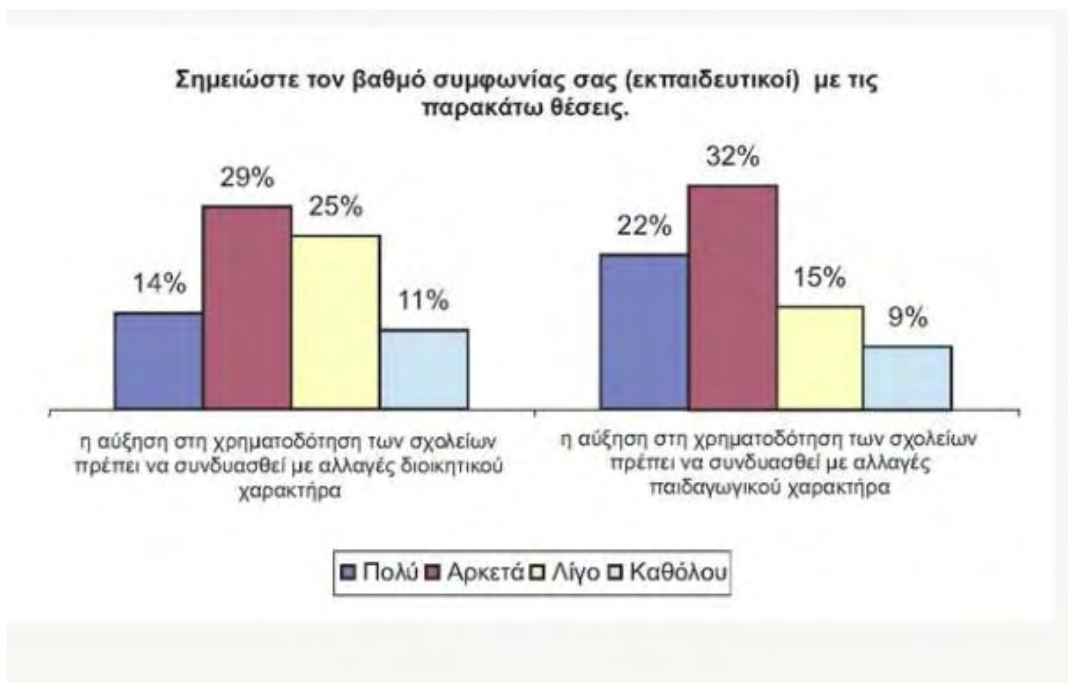
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 8 Εναλλακτικές πηγές εσόδων για το σχολείο.

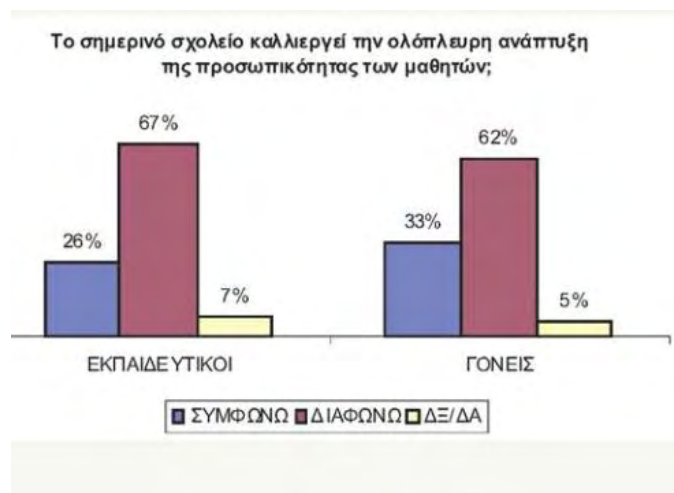
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 9 Χρηματοδότηση σχολικών μονάδων.

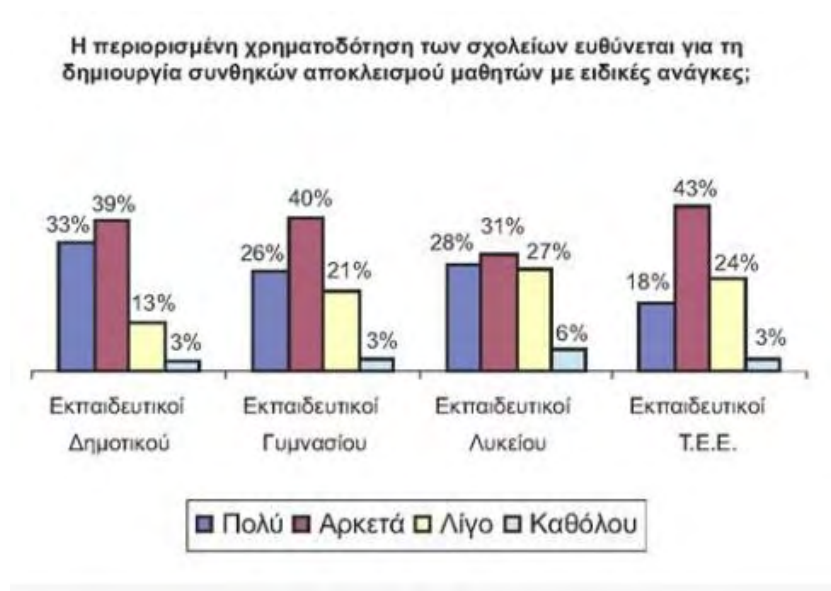
Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 10 Σύγχρονο σχολείο και ανάπτυξη προσωπικότητας μαθητή.

Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Γράφημα 11 Χρηματοδότηση σχολικών μονάδων και μαθητές με ειδικές ανάγκες.

Πηγή: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008)

Μελετώντας τα παραπάνω γραφήματα, εύλογα προκύπτουν ερωτήματα σχετικά με το τι είναι η ποιότητα στην εκπαίδευση και γενικότερα τι είναι ποιότητα. Εδώ και αρκετά χρόνια η ποιότητα στην εκπαίδευση είναι μεγάλο ζήτημα συζήτησης τόσο για το ευρωπαϊκό, όσο για το διεθνές και το παγκόσμιο περιβάλλον όπως ας πούμε οι αναφορές που κάνει η Unesco. Σε αυτά τα διαφορετικά πλαίσια, ο όρος ποιότητα για τον καθένα έχει διαφορετική υπόσταση, αφού είναι μία δυναμική έννοια και σύμφωνα με διάφορους ορισμούς η ποιότητα είναι το σύνολο των χαρακτηριστικών και ιδιοτήτων ενός προϊόντος ή υπηρεσίας που διαφοροποιούν ένα πρόβλημα από τα όμοια του.

Βέβαια η ποιότητα στην εκπαίδευση δεν είναι μία απλή προϊόντική προσέγγιση αλλά μιλάμε για όλους τους όρους και τις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες η εκπαίδευση είναι μία ξεχωριστή μορφή παραγωγικής διαδικασίας όπου επιτελείται η πληροφοριακή μεταβολή, δηλαδή οι μαθητές να βγαίνουν από την τάξη γνωρίζοντας περισσότερα από ότι πριν μπου. Οι προσπάθειες διασφάλισης της ποιότητας της εκπαίδευσης δεν βασίζονται στο «προϊόν» αλλά στους όρους και στις προϋποθέσεις κάτω από τις οποίες διεξάγεται η εκπαίδευση ως μια ιδιάζουσα μορφή παραγωγικής διαδικασίας (Doherty, 1994).

3.2 Ποιότητα στην Εκπαίδευση

Η ποιότητα από μόνη της είναι μία έννοια συνθέτη και όταν αναφερόμαστε για ποιότητα στην εκπαίδευση αναφερόμαστε στο πλαίσιο που συμβάλλει «στην καλλιέργεια του ατόμου, στην ηθική του ανάταση και γενικά στην προώθηση της πορείας του προς μία ολοκληρωμένη προσωπικότητα και ακέραιο χαρακτήρα».

Τα σχολεία θεωρούνται φυσικός χώρος μέσα σε όλα τα κοινωνικά συστήματα όπου είναι βασικό συστατικό για την ανάπτυξη του μαθητή και την υποβοήθηση του προς την ολοκλήρωση του χαρακτήρα του.

Η προσπάθεια προσέγγισης του σχολείου σαν ένα ολοκληρωμένο σύστημα παροχής ποιότητας στηρίζεται στη βελτίωση των διαδικασιών λειτουργίας του, το οποίο εξαρτάται τόσο από τη χρηματοδότηση του τόσο και από την αξιοποίηση της χρηματοδότησης του. Για παράδειγμα εάν τα χρήματα τα οποία δίνει το κράτος όντως αξιοποιηθούν για να εξοπλιστούν εργαστήρια αλλά και ο εξοπλισμός ο οποίος θα αγοραστεί για τα εργαστήρια να είναι ο κατάλληλος.

Η Ευρώπη έχει θέσει το θέμα της ποιότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης ως ένα ζήτημα υψίστης σημασίας και προτεραιότητα σε όλα τα κράτη-μέλη της εφόσον αυτό έχει να κάνει με την ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης ως προς άλλες μεγάλες δυνάμεις της υφηλίου παράδειγμα την Αμερική. Οι υπουργοί παιδείας έχουν προσδιορίσει εδώ και χρόνια το ζήτημα της ποιότητας στην εκπαίδευση ως ένα από τα ζητήματα που πρέπει να εξεταστεί συλλογικά και συνεργατικά μεταξύ των χωρών, η αξιολόγηση όμως της ποιότητας της εκπαίδευσης παρέμενε ουσιώδες κενό γιατί υπάρχουν δεδομένες διαφορές στην Ευρώπη, π.χ., μεταξύ χωρών Νότου και Βορρά.

3.3 Δείκτες της ποιότητας

Για να ενθαρρυνθεί η συνεργασία και η προώθηση ενός πολύπλευρου διαλόγου μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών για την πολιτική της ποιότητας στην εκπαίδευση καταρτίστηκαν κατάλληλοι δείκτες. Για το σκοπό αυτό συστάθηκε μία επιτροπή από εμπειρογνώμονες των 26 ευρωπαϊκών χωρών το 2000 που επιχείρησε να προσδιορίσει έναν περιορισμένο αριθμό δεικτών με σκοπό να

γίνεται ένα αποτελεσματικό benchmarking, δηλαδή μία αποτελεσματική σύγκριση. Οι 16 αυτοί δείκτες εμπίπτουν σε τέσσερις βασικές κατηγορίες προτεραιοτήτων:

ΒΑΣΙΚΕΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΩΝ

1. ΕΠΙΔΟΣΕΙΣ

- 1.1. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ
- 1.2. ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΕΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ
- 1.3. ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ
- 1.4. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΤΠΕ
- 1.5. ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
- 1.6. ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΜΑΝΘΑΝΕΙΝ
- 1.7. ΑΓΩΓΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ

2. ΕΠΙΤΥΧΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΣΗ

- 2.1. ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΓΚΑΤΑΛΕΙΨΗΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ
- 2.2. ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ Β' ΚΥΚΛΟΥ ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- 2.3. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

3. ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

- 3.1. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
- 3.2. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ

4. ΠΟΡΟΙ – ΔΟΜΕΣ

- 4.1. ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
- 4.2. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
- 4.3. ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΑΝΑ Η/Υ
- 4.4. ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΔΑΠΑΝΗ ΑΝΑ ΜΑΘΗΤΗ

3.4 Ανθρώπινο Κεφάλαιο

Ο ρόλος της εκπαίδευσης στην ανάλυση της ατομικής συμπεριφοράς των ατόμων και του βιοτικού επιπέδου εν γένει, άρχισε να απασχολεί τους οικονομολόγους ταυτόχρονα με την εξέλιξη της οικονομικής σκέψης που συνόδευσε την επικράτηση του νεοκλασικού υποδείγματος

οικονομικής ανάπτυξης. Παρά το γεγονός ότι το νεοκλασικό υπόδειγμα εστιάζει στη συμβολή συμβατικών αντιλήψεων για την εργασία και το υλικό κεφάλαιο ως εισροών στην παραγωγική διαδικασία, η μετεξέλιξη του συγκεκριμένου υποδείγματος άρχισε σταδιακά να αποδέχεται την ύπαρξη ενός μη -εξηγήσιμου παράγοντα που αποδόθηκε αρχικά στο ρόλο της τεχνολογίας. Στην προσπάθεια εντοπισμού ικανών στοιχείων που θα μπορούσαν να αποκαλύψουν τα κύρια χαρακτηριστικά του μη -εξηγήσιμου παράγοντα, η προσοχή των οικονομολόγων στράφηκε στο ρόλο του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η ποιότητα της εργασίας ως μια πρόσθετη εισροή στη συνάρτηση παραγωγής, μετρούμενη με τα χρόνια εκπαίδευσης, τα προσόντα και την επιχειρηματικότητα, οδήγησαν τους ερευνητές στην ανάπτυξη της θεωρίας του ανθρώπινου κεφαλαίου. Η μέχρι τότε «μηχανιστική» και «λογιστική» απεικόνιση του νεοκλασικού υποδείγματος δεν μπορούσε να ερμηνεύσει ικανοποιητικά τις παρατηρούμενες μισθολογικές διαφορές ούτε την κατανομή του διαχρονικού ατομικού εισοδήματος. Οι T.W. Schultz και J.Mincer έδειξαν το ρόλο που διαδραματίζει η γνώση και οι δεξιότητες στην αύξηση της παραγωγικότητας και προσδιόρισαν τη συμβολή του ανθρώπινου κεφαλαίου στη διαμόρφωση των ατομικών εισοδημάτων. Ο Gary Becker το 1964 παρουσίασε οργανωμένα τις βασικές αρχές της θεωρίας του ανθρώπινου κεφαλαίου χρησιμοποιώντας τα αναλυτικά εργαλεία της θεωρίας του φυσικού κεφαλαίου (Becker, 1964).

Οι παραπάνω προσεγγίσεις οδήγησαν σε έναν ευρύτερο ορισμό του ανθρώπινου κεφαλαίου που πλέον προσδιορίζεται ως ένα «άνυλο» περιουσιακό στοιχείο. Ειδικότερα, ο συγκεκριμένος ορισμός αναφέρεται στο απόθεμα τόσο της ενσωματωμένης στον άνθρωπο γνώσης όσο και της εκπαίδευσης, της πληροφόρησης, της υγείας, της επιχειρηματικότητας, των προσόντων και άλλων ατομικών χαρακτηριστικών, αποθέματα που διαμορφώνονται μέσω των ατομικών επενδύσεων στη μόρφωση, την επαγγελματική κατάρτιση και την υγεία καθώς επίσης και μέσω της έρευνας και ανάπτυξης συμμετρικών και ασύμμετρων δικτύων γνώσης. Σήμερα, είναι ευρύτατα αποδεκτό ότι η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου συνέβαλε στην κατανόηση του ρόλου και της σημασίας της γνώσης και των δεξιοτήτων στη «νέα οικονομία της πληροφορίας» που σε μεγάλο βαθμό έχει επηρεαστεί από την εξέλιξη της τεχνολογίας, της πληροφορικής και της επικοινωνίας και την παγκοσμιοποίηση της εμπορικής και παραγωγικής διαδικασίας.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου στηρίζεται στην ορθολογική συμπεριφορά των οικονομούντων ατόμων και, ως εκ τούτου, η επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο αποτελεί ορθολογική αντίδραση σε μία δέσμη προσδοκώμενων ωφελειών

και κόστους. Όπως στην περίπτωση της επένδυσης σε υλικό κεφάλαιο έτσι και στην περίπτωση της επένδυσης σε ανθρώπινο κεφάλαιο προκύπτουν αποδόσεις που οριστικοποιούνται σε κάποια μελλοντική χρονική στιγμή. Όπως έχουμε ήδη αναφέρει στο εισαγωγικό κεφάλαιο, υπάρχουν δυο τύποι αποδόσεων, οι ατομικές και οι κοινωνικές. Ο προσδιορισμός της ατομικής απόδοσης της εκπαίδευσης λαμβάνει υπόψη της το ατομικό κόστος και τα ατομικά οφέλη της εκπαίδευσης. Ανάλογα, η κοινωνική απόδοση της εκπαίδευσης προκύπτει από τη σύγκριση του κόστους και ωφελειών για το κοινωνικό σύνολο. Έτσι, η ατομική απόδοση χρησιμοποιείται για να ερμηνευθεί, για παράδειγμα, η ατομική συμπεριφορά στην επιλογή διαφορετικών επιπέδων εκπαίδευσης ενώ η κοινωνική απόδοση χρησιμοποιείται για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών πολιτικών.

3.5 Θέσεις και τάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την ποιότητα στην εκπαίδευση

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεργάζεται με χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης με σκοπό την ανάπτυξη των συστημάτων της σχολικής εκπαίδευσης και παρόλο που κάθε χώρα είναι υπεύθυνη για την οργάνωση και το περιεχόμενο των δικών της συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης, έχει κριθεί σκόπιμη η συνεργασία σε θέματα κοινού ενδιαφέροντος και ιδίως με δύο τρόπους: η Ευρωπαϊκή Ένωση συνεργάζεται στενά με εθνικούς και πολιτικούς ιθύνοντες για να βοηθήσει να αναπτυχθούν συστήματα πολιτικές για τη σχολική εκπαίδευση και την ποιότητα και επίσης, συλλέγει και ανταλλάσσει πληροφορίες και αναλύσεις και προωθεί την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των χωρών.

Η ομάδα έργου για τα σχολεία για την περίοδο 2010-2018 έχει αναλάβει να εργαστεί πάνω στη διακυβέρνηση και τη διαβούλευση των συστημάτων σχολικής εκπαίδευσης ώστε να επιτευχθεί η υψηλότερη ποιότητα μέσω της βιώσιμης καινοτομίας και του μη αποκλεισμού.

Παράλληλα οι εμπειρογνώμονες αυτών των θεματικών περιοχών είχαν δώσει έμφαση στα εξής: στην πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου, στην προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα, στα μαθηματικά ως επιστήμη και Τεχνολογία και στην επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών.

Μέσω του προγράμματος Erasmus+, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συνεισφέρει εκατομμύρια ευρώ κάθε χρόνο σε ευρωπαϊκά σχέδια συνεργασίας που προωθούν τις σχολικές ανταλλαγές, με

σκοπό την μεταφορά καλών πρακτικών και την αναβάθμιση της ποιότητας της σχολικής εμπειρίας ευρύτερα.

Οι υπουργοί παιδείας των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν συμφωνήσει στους παρακάτω τομείς προτεραιότητας: «Όλοι οι μαθητές πρέπει να αποκτούν ικανότητες που χρειάζονται όπως γραφή, ανάγνωση και αριθμητική και όλοι οι μαθητές πρέπει να έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών των μεταναστών».

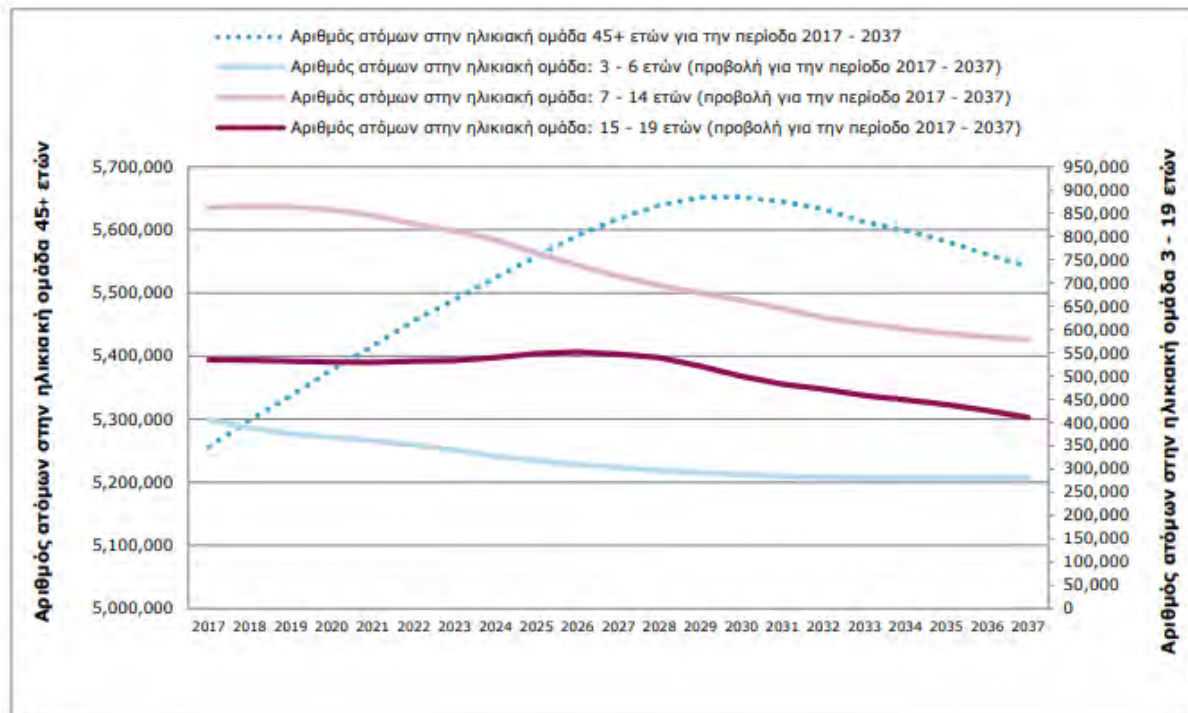
Παράλληλα πρέπει να αναπτυχθεί περισσότερο η προσχολική εκπαίδευση, να βελτιωθεί η στήριξη των μαθητών με ειδικές ανάγκες εντός του κανονικού εκπαιδευτικού συστήματος και να μειωθεί η πρόωρη εγκατάλειψη του σχολείου.

Στο ίδιο μήκος κύματος, αλλά σε ένα διαφορετικό πυλώνα, στους εκπαιδευτικούς, τονίζεται ότι οι εκπαιδευτικοί, οι επιμορφωτές και οι διευθυντές σχολείων πρέπει να στηριχθούν περισσότερο μέσω των κατάλληλων προσλήψεων και συστημάτων επιλογής και επαγγελματικής κατάρτισης.

Το 2012 η επιτροπή δημοσίευσε την ανακοίνωση για τον ανασχεδιασμό της εκπαίδευσης με στόχο να ενθαρρύνει τις χώρες της ένωσης να εξασφαλίσουν για τους νέους την ανάπτυξη των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων που αναζητάει η αγορά εργασίας με σκοπό να είναι στα πλαίσια και της ευρωπαϊκής χάρτας για την κινητικότητα.

Τέλος, το Δεκέμβριο του 2016, η επιτροπή παρουσίασε ανακοίνωση με τίτλο «βελτίωση και εκσυγχρονισμός της εκπαίδευσης» καθώς και μία σειρά δράσεων και τη βοήθεια για τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρέχουν εκπαίδευση και φροντίδα υψηλής ποιότητας και να αναπτύξουν τοπικά καινοτόμα και χωρίς αποκλεισμούς σχολικά συστήματα.

Γράφημα 12 Προβολή της μεταβολής του πληθυσμού στην Ελλάδα σε διάφορες ηλικιακές ομάδες (2017-2037)

Πηγή: Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017)

Με δεδομένη την πτώση του αριθμού των νέων μαθητών για την Ελλάδα σύμφωνα με τις προβολές της ευρωπαϊκής ένωσης για την περίοδο 2017-2037, κρίνεται απαραίτητη η αύξηση του βιοτικού επιπέδου της Ελλάδας, με σκοπό την ανταγωνιστικότητα και την προσέλκυση νέων ομάδων πληθυσμού. Βασικό κριτήριο θεωρείται η αύξηση του εκπαιδευτικού επιπέδου.

Στις εκθέσεις της επιτροπής αναφέρεται ότι η Ελλάδα καταβάλλει σημαντικές προσπάθειες για να παράσχει εκπαίδευση και στα παιδιά των προσφύγων αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν πολλές προκλήσεις όσον αφορά την ένταξή τους στη γενική εκπαίδευση. Τα νέα μέτρα πολιτικής στην Ελλάδα στοχεύουν στην ενίσχυση της ποιότητας της σχολικής εκπαίδευσης αλλά οι προσπάθειες για την επίτευξη μεγαλύτερης αυτονομίας και αποδοτικότητας φαίνεται να είναι ανεπαρκής.

Τέλος επισημαίνεται ότι οι μακροοικονομικές αναντιστοιχίες δεξιοτήτων εξακολουθούν να υφίστανται οδηγώντας σε σημαντική εκροή ατόμων με υψηλού επιπέδου δεξιότητες, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι μέσα στην Ελλάδα παραμένουν τα άτομα με χαμηλές δεξιότητες και αυτό επιβαρύνει με έναν πάρα πολύ μεγάλο μακροοικονομικό κόστος καθώς αναγκάζομαστε όλο και

πιο πολύ να αγοράζουμε υπηρεσίες από το εξωτερικό και ως εκ τούτου η επένδυση στην ποιοτική εκπαίδευση είναι η μοναδική λύση προς την αντιμετώπιση αυτών των φαινομένων.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ ΕΜΠΕΙΡΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

4.1 Αποτελεσματικό σχολείο

Οι έρευνες για τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών των αποτελεσματικών εκπαιδευτικών ιδρυμάτων ξεκίνησαν ουσιαστικά το 1966, όταν ο Coleman και οι συνεργάτες του δημοσίευσαν τα στοιχεία της έρευνας που είχαν πραγματοποιήσει με τίτλο «Ισότητα στις εκπαιδευτικές ευκαιρίες» (Βαρσαμίδου & Ρες, 2006).

Τα απαισιόδοξα αποτελέσματα της έρευνας του Coleman αλλά και άλλων ερευνών που πραγματοποιήθηκαν αργότερα, όπως αυτής του Jencks (1972), οι οποίες υποστήριζαν ότι το οικογενειακό/κοινωνικό περιβάλλον των μαθητών καθορίζει αποφασιστικά την ακαδημαϊκή τους επίδοση και, κατά συνέπεια, το σχολείο έχει, σε σχέση με το περιβάλλον, μικρή επίδραση στα μορφωτικά αποτελέσματα (Ανδρεαδάκης, 2010), οδήγησαν στο κίνημα για το «αποτελεσματικό σχολείο», το οποίο έλαβε χώρα προς το τέλος της δεκαετίας του '70 και τις αρχές της δεκαετίας του '80. Εμπνευστής του κινήματος ήταν ο Ronald R. Edmonds, ο οποίος με μια ομάδα συνεργατών του κατάφερε να πείσει τον εκπαιδευτικό κόσμο ότι τα σχολεία θα μπορούσαν να μεταρρυθμιστούν, προκειμένου να γίνουν αποτελεσματικά σχολεία για όλους τους μαθητές. Έρευνες που έγιναν από τη δεκαετία του '70 και μετά (Weber, 1971· Summers & Wolfe, 1977· Hoover, 1978· Lezotte & Passalacqua, 1978· Brookover et al., 1979· Edmonds, 1979· Rutter et al., 1979· Gregory et al., 1980· Madaus et al., 1980· Murnane, 1981· Cohen, 1982· Purkey & Smith, 1983· Mackenzie, 1983· Lipsitz, 1984· Rosenholtz, 1985· Stedman, 1985· Cohn & Rosenholtz, 1985, στο: Ανδρεαδάκης, 2010) αμφισβήτησαν τα αποτελέσματα των ερευνών των Coleman και Jencks. Όπως αναφέρει ο Ανδρεαδάκης (2010), οι έρευνες αυτές υποστήριζαν ότι υπάρχουν χαρακτηριστικά γνωρίσματα των σχολείων τα οποία επηρεάζουν την πρόοδο των μαθητών και δίνουν μορφωτικά αποτελέσματα ανώτερα από εκείνα που θα προσδιόριζε η μορφωτική/κοινωνική τους προέλευση.

Στις αρχές του 2001 στην Έκθεση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με τίτλο: «Οι συγκεκριμένοι μελλοντικοί στόχοι των εκπαιδευτικών συστημάτων» (Βρυξέλλες, 2000:5) επισημαίνονται τα εξής: «Ο συνδυασμός των πιο αυστηρών προϋπολογισμών για την εκπαίδευση και της μεγαλύτερης πίεσης για επιτυχία σημαίνει ότι οι πόροι πρέπει να στοχοθετηθούν εκεί όπου υπάρχουν πραγματικά ανάγκες. Αυτό με τη σειρά του συνεπάγεται ότι οι αρμόδιες αρχές πρέπει να καταστεί δυνατό να κατανοήσουν ποια σχολεία λειτουργούν καλά, ποια λιγότερο καλά ή άσχημα και να διοχετεύσουν τους πόρους προς τις κατευθύνσεις που χρειάζεται. Συνεπώς, οι αρχές χρειάζονται έναν εθνικά αναγνωρισμένο ορισμό του τρόπου με τον οποίο πρέπει να μετριέται η επιτυχία (π.χ. ένα δείκτη προόδου)».

4.2 Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης στην Ελλάδα-σχολιασμοί

Με τη δημοσιοποίηση της Ετήσιας Έκθεσης για την εκπαίδευση του 2016 το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, ως ανεξάρτητος ερευνητικός φορέας στηριγμένος αποκλειστικά σε ίδιους πόρους έχει πλήρως αποτυπώσει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα (Πρωτοβάθμια/ Δευτεροβάθμια και Τριτοβάθμια εκπαίδευση) από τις διεθνείς, ευρωπαϊκές και εθνικές βάσεις δεδομένων σε βάθος 15-ετίας, συμβάλλοντας στην τεκμηρίωση ενός νέου εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού για την αναβάθμιση της ποιότητας του εκπαιδευτικού συστήματος και την ουσιαστική αντιμετώπιση των παθογενειών του, που διαχρονικά εντείνουν σημαντικές εκπαιδευτικές και κοινωνικές ανισότητες στη χώρα (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, 2017).

Μελετώντας τις κατανομές των δεικτών των επιμέρους βαθμίδων της Πρωτοβάθμιας & Δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και μάλιστα σε μια ευρύτερη περίοδο αναφοράς (2002-2014) το γενικό αυτό συμπέρασμα επιβεβαιώνεται. Για αυτό και η μεταρρύθμιση του συστήματος είναι αδύνατο να επιτευχθεί. Επιπλέον όλων, ο στρατηγικός σχεδιασμός δεν μπορεί να υλοποιηθεί γιατί απαιτεί αναλυτική γνώση των στοιχείων των παραμέτρων και των δεικτών του συστήματος. Όμως, οι υπάρχουσες βάσεις δεδομένων για την εκπαίδευση, ακόμα και στις περιπτώσεις που αξιοποιούνται: α) δεν ανταποκρίνονται σε μια σύγχρονη και με δυνατότητα κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης πραγματικότητα σε τοπικό-περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, και β) αναφέρονται μόνο σε απολύτως στοιχειώδη ποσοτικά δεδομένα χωρίς να αναζητούν εξίσου στοιχειώδη ποιοτικά δεδομένα (π.χ. τρόποι διαχείρισης και χρήσης των υποδομών). Η συστηματική αποτύπωση των μεγεθών, ο ποσοτικός και ποιοτικός χαρακτήρας τους, αποτελούν

κρίσιμα στοιχεία μιας διαδικασίας διασφάλισης της ποιότητας της εξαγγελόμενης πρόθεσης για εφαρμογή της καινοτομίας στην εκπαίδευση.

Το γεγονός ότι το σύστημα δεν ακολουθεί επιλογές δομημένες σε ένα συστημικό στρατηγικό σχεδιασμό, αλλά κατευθυντήριες γραμμές που αποβλέπουν είτε στην χωρίς «προβλήματα» λειτουργία των επιμέρους βαθμίδων, καθιστά το σύστημα δυσκίνητο και λόγω συντήρησης ευάλωτο στη δημιουργία δυναμικών παθογενειών που το διασπούν και το καθιστούν αδρανές σε βαθμό που να στερείται την αναγκαία για τη λειτουργία του ελκυστικότητα, ζωτικότητα, δυναμική και ευελιξία. Αντί να ελκύει, να αναζωογονεί και να εμπνέει το νέο άνθρωπο, τον κουράζει, τον καταπιέζει, τον φθείρει και μειώνει το δυναμισμό, τη φυσική του περιέργεια, την απόλαυση και το χαμόγελο. Τα συμπτώματα είναι πολλά και δεν κρύβονται. Το εκπαιδευτικό σύστημα είναι ουσιαστικά αναποτελεσματικό, αδύναμο και φοβικό.

Είναι αναποτελεσματικό επειδή αδυνατεί να ανταποκριθεί (ή να εκφράσει) τις προσδοκίες της κοινωνίας, η οποία καταβάλλοντας περίπου τα 2/5 της δημόσιας χρηματοδότησης της εκπαίδευσης σε φορείς εκτός εκπαιδευτικού συστήματος, είτε αναπληρώνει αδυναμίες και ελλείψεις της δημόσιας εκπαίδευσης, είτε προσφέρει περισσότερες ευκαιρίες για επίδοση στα μέλη της. Η πρώτη επιλογή, όμως, υποδηλώνει κενά στο στρατηγικό σχεδιασμό της εκπαίδευσης, ενώ η δεύτερη υποδηλώνει ότι είτε το σύστημα δεν μεριμνά για τον αδύνατο, είτε ότι δεν προσφέρει πολλαπλές επιλογές για την ακαδημαϊκή σταδιοδρομία του.

Είναι αδύναμο επειδή δεν διαθέτει μηχανισμό που να εντοπίζει μέσα σε ένα δυναμικό και εξελισσόμενο περιβάλλον τις εκάστοτε αδυναμίες-ανεπάρκειες, ή και τα νέα δεδομένα και να αντιδρά διορθωτικά. Υποτιμώντας διαρκώς τα μικρά μεγέθη, επιχειρεί απλώς να συντηρήσει τα μεγάλα.

Τέλος, είναι φοβικό επειδή δεν μπορεί να αφομοιώσει την πραγματική κατεύθυνση της καινοτομίας, και πριν ακόμα τη θέσει σε εφαρμογή, πιεζόμενο από τον αυτοματισμό της συντήρησης την αναπροσδιορίζει, υποτιμώντας τις επιπτώσεις που μια τέτοια παρέμβαση δημιουργεί στη συνοχή - και στη σύγκλιση - μεταξύ των μερών. Το παραγόμενο τελικό αποτέλεσμα, σε επίπεδο σχολικής μονάδας, πιθανότατα απέχει - ή βρίσκεται και στην αντίθετη κατεύθυνση - από την αρχική πρόθεση.

Οι προσδοκίες των ενδιαφερομένων ομάδων εντός και εκτός συστήματος είναι πολλές, σημαντικές, συχνά αποκλίνουσες, ενώ το κόστος - κοινωνικό και οικονομικό - για τα νοικοκυριά από μόνο του θέτει αντίθετες προτεραιότητες από εκείνη ενός δομημένου στρατηγικού

σχεδιασμού. Περισσότερες προσπάθειες αλλαγής έχουν επιχειρηθεί τα τελευταία 40 χρόνια στην αλλαγή του τρόπου εισαγωγής των αποφοίτων του Λυκείου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, αντί των απολύτως αναγκαίων μεταρρυθμίσεων (στόχων, περιεχομένου και παραγόμενων εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων) που στοιχειωδώς θα πρέπει να υιοθετηθούν στην υποχρεωτική εκπαίδευση (Δημοτικό και Γυμνάσιο).

4.2.1 Χαρακτηριστικά του μαθητικού πληθυσμού

Ο μαθητικός πληθυσμός έτσι όπως είναι αποτυπωμένος σε σχετικές έρευνες με πιο πρόσφατη αυτή του 2016 σαν κύριο χαρακτηριστικό του προφίλ του έχει την ανισορροπία των φύλων. Μιλώντας για την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ο ιδιωτικός τομέας της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης εμφανίζεται γενικά με μικρότερη ανισορροπία φύλων έναντι της αντίστοιχης ανισορροπίας που παρατηρείται στο Δημόσιο.

Τα αγόρια σε ποσοστό είναι πιο πολλά από ότι τα κορίτσια, σε όλες τις βαθμίδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και ένα ακόμα χαρακτηριστικό είναι ότι οι αλλοδαποί και οι παλιννοστούντες μαθητές φοιτούν κυρίως σε σχολικές μονάδες του δημόσιου τομέα ενώ ελάχιστοι φοιτούν στον ιδιωτικό τομέα της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης.

4.2.2 Δείκτες εισροών και εκροών στην εκπαίδευση

Οι δείκτες εισροών και εκροών στην εκπαίδευση χρησιμοποιούνται με σκοπό να προσεγγίσουμε την έννοια της αποτελεσματικότητας ή πιο απλά της απόδοσης της θυσίας, το τι θυσιάζονται σε σύγκριση με το αποτέλεσμα το οποίο έχουμε. Γενικότερα η έννοια των εισροών προφανώς αποδίδει την έννοια της επένδυσης, χωρίς βέβαια να έχει την έννοια της οικονομικής επένδυσης που επικρατεί σε έναν κοινό επενδυτή, καθόσον δεν προσδοκούμε όφελος οικονομικό από τα παραγόμενα αποτελέσματα αλλά στην πραγματικότητα κοινωνικό. Από την άλλη μεριά οι εκροές δεν έχουν σχέση με τον αριθμό των παραγόμενων αποτελεσμάτων στην αγορά μία και δεν μπορεί να είναι κάτι τέτοιο εμφανές σε μικρό χρονικό διάστημα στην εκπαίδευση.

Έτσι λοιπόν με τις εισροές στην εκπαίδευση έχουμε τον βαθμό επάρκειας των διαθέσιμων υποδομών, του διδακτικού προσωπικού που σε κάποια στιγμή χρησιμοποιούνται για την εκπαιδευτική διαδικασία ή όπως αλλιώς θα λέγαμε για ένα πιο απλό παραγωγικό σύστημα την πληροφοριακή μεταβολή.

4.2.3 Οι Δείκτες της εκπαίδευσης

Ο δείκτης Υποδομών είναι ένας δείκτης ο οποίος είναι πολυεπίπεδος. Ξεκινάει να καταγράφει το μέγεθος των σχολικών μονάδων, δηλαδή την αναλογία μαθητών ανά σχολική μονάδα. Το μέγεθος τμημάτων είναι άλλος σημαντικός δείκτης της οικογένειας των δεικτών των υποδομών και ξέρουμε ότι διαφοροποιείται σημαντικά στις επιμέρους βαθμίδες της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης.

Μετά έχουμε το δείκτη επάρκειας αιθουσών, ο οποίος γενικά και σε Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση προσπαθεί να τηρεί τον κανόνα μία αίθουσα ανά τμήμα. Ο δείκτης επάρκειας Υποδομών, δηλαδή κατά πόσο οι υποδομές επαρκούν για το έργο που επιτελείται στην εκπαίδευση, αποδεικνύεται κατώτερος του στόχου που θα έπρεπε να πιάνει. Με τον όρο επάρκεια εννοούμε την αντιστοιχία αιθουσών σε τμήματα την επάρκεια, σε εργαστήρια και λοιπές υποδομές.

Ο δείκτης προσωπικού είναι ουσιαστικά η αναλογία μαθητές ανά εκπαιδευτικό. Στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση που μας αφορά, στα δημοτικά δηλαδή, έχουμε δείκτη 9,8 μαθητές ανά εκπαιδευτικό. Στη συνέχεια κοιτάμε τη μέση ηλικία διδακτικού προσωπικού όπου ουσιαστικά και πάλι έχουμε διαφοροποιήσεις και το σημείο που μας ενδιαφέρει το δημοτικό δηλαδή είναι τα 42,2 έτη.

Στη συνέχεια έχουμε την επάρκεια διδακτικού προσωπικού δηλαδή αν οι εκπαιδευτικές μονάδες είναι επαρκείς σε διδακτικό προσωπικό ανά ειδικότητα, το ποσοστό μόνιμου προσωπικού σε σχέση με τους αποσπασμένους και τους αναπληρωτές και τέλος έχουμε το διδακτικό προσωπικό με πλήρες ωράριο σε σχέση με το σύνολο του προσωπικού όπου για τα δημοτικά έχουμε ένα ποσοστό 87,6% και το προσωπικό με πρόσθετα ακαδημαϊκά προσόντα, πέρα από αυτά που απαιτούνται δηλαδή για το διορισμό του, όπου στα δημοτικά μόνο το 27,3% έχει πρόσθετα ακαδημαϊκά προσόντα.

Όσο για τους δείκτες εκροών όπως είπαμε και πριν είναι δυσκολότερο να προσεγγιστούν σαφέστατα και η Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση δεν έχει το πρόβλημα της δευτεροβάθμιας, όπου δεν είναι όλο το τμήμα της υποχρεωτικό και έτσι έχουμε πάρα πολλά υψηλά ποσοστά εγκατάλειψης του σχολείου, αλλά στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση σε σχέση με τη μετάβαση προς τη δευτεροβάθμια οι δείκτες επίδοσης των μαθητών μειώνονται από το δημοτικό προς το γυμνάσιο δηλαδή όσο πιο πολύ προχωρούν τα παιδιά στις τάξεις του Δημοτικού τόσο πιο πολύ πέφτουν οι βαθμολογίες τους και οι επιδόσεις τους. Αυτό σίγουρα είναι οξύμωρο αφού θεωρούμε ότι θα έπρεπε να είναι αυξητική η επίδοση των μαθητών κατά τη μετάβαση από τις μικρότερες στις μεγαλύτερες τάξεις και βαθμίδες εκπαίδευσης.

4.2.4 Χρηματοδότηση της εκπαίδευσης

Η χρηματοδότηση της εκπαίδευσης είναι σε ένα ποσοστό 60-40 δηλαδή ένα ποσοστό και για την ακρίβεια 59,8% είναι δημόσιες δαπάνες και αφορούν στη δημόσια εκπαίδευση ενώ το 40,2% αφορούν στις ιδιωτικές δαπάνες για εκπαίδευση. Ωστόσο η ελληνική δημόσια χρηματοδότηση της εκπαίδευσης υπολείπεται του κοινοτικού μέσου όρου. Οι Δημόσιες δαπάνες για Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση είναι 1.528,9 ευρώ ανά μαθητή που αντιστοιχεί στο 64,3% της συνολικής δαπάνης, δημόσια και ιδιωτική για πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Η δημόσια δαπάνη για εκπαίδευση ανά μαθητή στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση το 2014 είναι οριακά ψηλότερη της αντίστοιχης για την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση ενώ η ιδιωτική δαπάνη μαθητή για δευτεροβάθμια εκπαίδευση την ίδια χρονιά είναι διπλάσια της αντίστοιχης πρωτοβάθμιας, γεγονός το οποίο σημαίνει ότι πολλές οικογένειες για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση (γυμνάσιο και λύκειο) προτιμούν τις ιδιωτικές σχολικές μονάδες.

4.2.5 Γεωγραφική κατανομή των ανισοτήτων

Η γεωγραφική κατανομή των ανισοτήτων έχει πάρα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον γιατί η Περιφερειακή ανάπτυξη δομείται με τις τοπικές κοινωνίες και την ιδιαιτερότητά τους. Οι διάφορες εθνικές πολιτικές προσπαθούν να αντιμετωπίσουν το αναμενόμενο πρόβλημα της διαφοροποίησης της προσδοκώμενης ποιότητας της εκπαίδευσης, σε σχέση με τις ιδιαιτερότητες της κάθε περιοχής.

Παρόλα αυτά, σε σχέση με τους δείκτες εισροών και εκροών που αναλύθηκαν παραπάνω, μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν μερικά φαινόμενα τα οποία επικρατούν πανελλαδικά χωρίς δηλαδή να μας επηρεάζει η γεωγραφική κατανομή. Έτσι για παράδειγμα, η επάρκεια των σχολικών μονάδων σε εργαστήρια πληροφορικής στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση που ουσιαστικά μέχρι και το 2012 έπιανε ένα ποσοστό της τάξης του 77% τα επόμενα δύο χρόνια (2013 και 2014) καταγράφηκε μία μεγάλη πτώση και έφτασε στο 38,9% γεγονός που σημαίνει ότι η μείωση της επένδυσης για εξοπλισμός εργαστηρίου πληροφορικής στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση πανελλαδικά ήταν μεγάλη.

Δεύτερο στοιχείο είναι οι δείκτες προσωπικού, όπου σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης καταγράφεται μία σαφής τάση του αριθμού των μαθητών ανά εκπαιδευτικό και οι περιφέρειες με τις υψηλότερες και τις χαμηλότερες τιμές εξακολουθούν να αποκλίνουν σημαντικά μεταξύ τους σε όλες τις επιμέρους βαθμίδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. Τέλος στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση σημειώνεται υψηλή ομοιογένεια των περιφερειακών ενοτήτων ως προς την αναλογία εκπαιδευτικών ανά τμήμα και αυτό αιτιολογείται από την αύξηση των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων, κυρίως των ξένων γλωσσών πληροφορικής και μαθημάτων τέχνης. Έτσι στο δημοτικό διακρίνεται μία τάση αύξησης του δείκτη επάρκειας διδακτικού προσωπικού στις περιφερειακές ενότητες της χώρας με την τιμή του δείκτη να είναι σε υψηλά επίπεδα.

4.3 Συμπεράσματα που προκύπτουν από τις εμπειρικές μελέτες

Σύμφωνα με τους Τσαμαδιά και Χανή (2011), υπάρχει μια σειρά βασικών συμπερασμάτων που προκύπτουν από την εξέταση της εμπειρικής βιβλιογραφίας. Συγκεκριμένα, φαίνεται ότι οι αποδοτικότητες των κοινωνικών και ιδιωτικών επενδύσεων στην Εκπαίδευση είναι θετικές και επίσης, η αποδοτικότητα των ιδιωτικών επενδύσεων είναι μεγαλύτερη από την αποδοτικότητα των κοινωνικών επενδύσεων. Αυτό προκύπτει διότι το κοινωνικό κόστος της εκπαίδευσης είναι μεγαλύτερο του ιδιωτικού κόστους, λόγω της «δωρεάν παιδείας». Από την άλλη πλευρά, η διαφορά που παρατηρείται στις αποδοτικότητες μεταξύ των ιδιωτικών και κοινωνικών επενδύσεων είναι πολύ μικρή. Αυτό εξηγείται από το γεγονός ότι το άμεσο κόστος της εκπαίδευσης είναι πολύ χαμηλό, σε σχέση με το έμμεσο κόστος (διαφυγόν εισόδημα).

Φαίνεται ότι η αποδοτικότητα των επενδύσεων μειώνεται από την Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση στην Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και αυξάνεται στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση. Επίσης παρατηρείται ότι οι αποδοτικότητες των ιδιωτικών επενδύσεων στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση ποικίλουν ανά κατεύθυνση σπουδών.

Οι αποδοτικότητες των επενδύσεων στην εκπαίδευση για τους εργαζόμενους στον ιδιωτικό και στον δημόσιο τομέα ποικίλουν και δεν υπάρχει μια κοινή τάση στα αποτελέσματα των μελετών. Σχετικά με το φύλο, οι αποδοτικότητες των επενδύσεων στην εκπαίδευση των ανδρών και των γυναικών ποικίλουν και δεν υπάρχει μια κοινή τάση στα αποτελέσματα των μελετών.

Σχετικά με την τάση παρατηρείται ότι οι αποδοτικότητες των επενδύσεων στην εκπαίδευση είχαν πτωτική πορεία έως το τέλος της δεκαετίας του '80 και στην συνέχεια ανοδική τάση. Η αποδοτικότητα των επενδύσεων στην εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι χαμηλή μέχρι το τέλος της δεκαετίας του '80, σε σύγκριση με την αποδοτικότητα των επενδύσεων στην εκπαίδευση σε διεθνές επίπεδο. Αποτελεί εξαίρεση, η αποδοτικότητα των επενδύσεων στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Στη συνέχεια, προκύπτουν μη συμπίπτουσες εκτιμήσεις συγκριτικά με άλλες χώρες-μέλη της ευρωπαϊκής ένωσης, [Harmon, Walker and Westergaard – Nielsen (2001), OECD (2010), Χολέζας (2005)].

Τέλος, οι περισσότερες μελέτες, για την εκτίμηση της ιδιωτικής αποδοτικότητας με την μέθοδο Mincer, χρησιμοποιούν τα δυνητικά έτη εργασιακής εμπειρίας. Εξαιρούνται οι εργασίες του Tsamadias (2001a, 2001b, 2002, 2004a, 2004b) οι οποίες χρησιμοποιούν τα πραγματικά έτη εργασιακής εμπειρίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

5.1 Σκοπός της έρευνας

Με την παρούσα μελέτη έγινε προσπάθεια να προσεγγιστεί η ποιότητα των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Λαμιέων για το σχολικό έτος 2016 – 2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον. Έτσι αποτυπώθηκε μια εικόνα των ηγετών των σχολικών μονάδων και τα χαρακτηριστικά τους. Οι δείκτες ποιότητας που καθορίστηκαν με βάση την υπάρχουσα βιβλιογραφία κατεύθυναν και την έρευνά μας, η οποία στοχεύει στη συγκριτική ανάλυση της ποιότητας των σχολικών μονάδων. Τέλος, πραγματοποιεί συγκριτική αξιολόγηση βασικών παραμέτρων ποιότητας (όπως, π.χ., αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό και ανά τμήμα, μέγεθος σχολικής μονάδας, δημόσιο κόστος ανά μαθητή, ετήσιος χρόνος διδασκαλίας κ.ά) με σχολικές μονάδες της Ελλάδας, ευρωπαϊκών, αλλά και χωρών – μελών του Ο.Ο.Σ.Α.

Ειδικότερα, ερευνήθηκαν ποσοτικά τα παρακάτω ερευνητικά ερωτήματα:

1. Ποιο είναι το δημόσιο κόστος για την εκπαίδευση στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων;
2. Ποιο είναι το ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων;
3. Πόσα τ.μ. προαύλιου χώρου και κτιριακών υποδομών αντιστοιχούν ανά μαθητή στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων;
4. Ποια είναι η μέση αναλογία μαθητών ανά Η/Υ στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων;
5. Πόση είναι η μέση αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό και ανά τμήμα στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων;
6. Πόσοι εκπαιδευτικοί που ανήκουν οργανικά στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων έχουν για το σχολικό έτος 2016-2017 μετακινηθεί και δεν προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα σχολεία που ανήκουν οργανικά;
7. Ποιο το κόστος μετακίνησης ανά μαθητή στο Δήμο Λαμιέων;

8. Υπολείπονται ή υπερέχουν τα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων όσον αφορά τις τιμές των δεικτών ποιότητας ως προς τα αντίστοιχα μεγέθη σε εθνικό, ευρωπαϊκό και επίπεδο χωρών Ο.Ο.Σ.Α;

5.2 Μεθοδολογία της έρευνας

Για την προσέγγιση πτυχών της ποιότητας της εκπαίδευσης, το έτος 2016-2017, στο Δήμο Λαμιέων χρησιμοποιήθηκαν μεταβλητές με την βοήθεια των οποίων δημιουργήθηκαν και επιπλέον δείκτες τα στοιχεία των οποίων παρουσιάζονται στους πίνακες που ακολουθούν. Οι δείκτες καθορίστηκαν με βάση την έρευνα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου για την Αξιολόγηση των Ποιοτικών χαρακτηριστικών του συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης το 2008 και την Ευρωπαϊκή Έκθεση για την Ποιότητα της Εκπαίδευσης (2000).

Στον παρακάτω πίνακα 4 παρουσιάζονται οι μεταβλητές και η ερμηνεία τους. Στον πίνακα εδώ και σε όλους τους πίνακες και τα διαγράμματα που ακολουθούν, η επεξεργασία έγινε από τον ερευνητή (πηγή: ίδια επεξεργασία).

Πίνακας 4 Ορισμός μεταβλητών

Μεταβλητή	Ερμηνεία
X ₁	Αριθμός μαθητών σχολικής μονάδας
X ₂	Αριθμός τμημάτων σχολικής μονάδας
X ₃	Αριθμός εκπαιδευτικών σχολικής μονάδας
X ₄	Αριθμός Η/Υ σχολικής μονάδας
X ₅	Εμβαδόν διδακτηρίου
X ₆	Εμβαδόν προαύλιου χώρου
X ₇	Συνολικό δημόσιο κόστος

Ακόμα, ορίζονται οι μεταβλητές:

X₈: το επίπεδο εκπαίδευσης του Διευθυντή, με κατηγορίες: δεύτερο πτυχίο, μετεκπαίδευση, μεταπτυχιακό, διδακτορικό, ΣΕΛΔΕ

X₉: συμμετοχή γονέων μέσω των συλλόγων γονέων και κηδεμόνων με τιμές Ν(αι) ή Ό(χι).

X₁₀: ύπαρξη ιστοσελίδας στη σχολική μονάδα με τιμές Ν(αι) ή Ό(χι).

X₁₁: ύπαρξη υποδομών για ΑΜΕΑ στη σχολική μονάδα με τιμές Ν(αι) ή Ό(χι).

Για τη συγκεκριμένη έρευνα το συνολικό δημόσιο κόστος της εκπαίδευσης στα Δημοτικά σχολεία Λαμιέων ορίζεται ως το άθροισμα των ακόλουθων μεταβλητών:

1. Το κόστος της μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών
2. Το κόστος κάλυψης των λειτουργικών αναγκών των σχολικών μονάδων
3. Το κόστος μετακίνησης των μαθητών

Με βάση τις παραπάνω μεταβλητές δημιουργούνται οι δείκτες προσέγγισης της ποιότητας των σχολικών μονάδων που ορίζονται ως εξής στον πίνακα 5 που ακολουθεί.

Πίνακας 5 Ορισμός δεικτών ποιότητας σχολικών μονάδων

Δείκτης ποιότητας	Ερμηνεία
Δ ₁ = αριθμός μαθητών ανά τμήμα	$\Delta_1 = \frac{X_1}{X_2} = \frac{\text{αριθμός μαθητών}}{\text{αριθμός τμημάτων}}$
Δ ₂ = αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό	$\Delta_2 = \frac{X_1}{X_3} = \frac{\text{αριθμός μαθητών}}{\text{αριθμός εκπαιδευτικών}}$
Δ ₃ = αριθμός μαθητών ανά Η/Υ	$\Delta_3 = \frac{X_1}{X_4} = \frac{\text{αριθμός μαθητών}}{\text{αριθμός Η/Υ}}$
Δ ₄ = αριθμός τ.μ. διδακτηρίου ανά μαθητή	$\Delta_4 = \frac{X_5}{X_1} = \frac{\text{τ.μ. διδακτηρίου}}{\text{αριθμός μαθητών}}$
Δ ₅ = αριθμός τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή	$\Delta_5 = \frac{X_6}{X_1} = \frac{\text{τ.μ. προαύλιου}}{\text{αριθμός μαθητών}}$
Δ ₆ = μέσο συνολικό κόστος	$\Delta_6 = \frac{X_7}{X_1} = \frac{\text{Συνολικό δημόσιο κόστος}}{\text{αριθμός μαθητών}}$

Για την περιγραφή των ποσοτικών μεταβλητών χρησιμοποιήθηκαν τα περιγραφικά μέτρα στατιστικών δεδομένων και ειδικότερα τα μέτρα θέσεως που προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά θέσης μέσα στο εύρος των δεδομένων και τα μέτρα μεταβλητότητας που περιγράφουν τη μεταβλητότητα και διασπορά των δεδομένων.

Στη συνέχεια υπολογίζονται η μέση τιμή (mean), η διάμεσος (median), η τυπική απόκλιση (standard deviation), το εύρος (range), η ελάχιστη και η μέγιστη τιμή (X_{\min} και X_{\max}), καθώς και οι συντελεστές ασυμμετρίας και κύρτωσης. Παρακάτω παρατίθενται οι μαθηματικοί τύποι των υπολογιζόμενων μέτρων:

Μέση τιμή: Ως μέση τιμή ενός συνόλου αριθμητικών μετρήσεων ορίζεται το πηλίκο του αθροίσματος των μετρήσεων διαιρούμενο δια του πλήθους τους. Η μέση τιμή εφόσον υπολογίζεται στο σύνολο των τιμών ενός δείγματος, συμβολίζεται με το λατινικό γράμμα \bar{x} .

$$\text{Επομένως } \bar{x} = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n x_i$$

Όπου n το πλήθος των τιμών του δείγματος και $\sum_{i=1}^n x_i$ το άθροισμα των δειγματικών τιμών x_1, x_2, \dots, x_n .

Διάμεσος: Η διάμεσος ενός συνόλου μετρήσεων είναι η τιμή η οποία, όταν οι μετρήσεις διαταχθούν κατά αύξουσα σειρά ή φθίνουσα σειρά, βρίσκεται ακριβώς στο μέσον τους, έχει δηλαδή από αριστερά της το 50% του συνόλου των μετρήσεων και από δεξιά της το υπόλοιπο 50%. Όταν το πλήθος n είναι περιττός αριθμός, τότε η διάμεσος είναι ο αριθμός που στη διάταξη των τιμών καταλαμβάνει τη $\frac{n+1}{2}$ θέση. Αν το πλήθος των μετρήσεων n είναι άρτιος αριθμός, η διάμεσος ισούται με το μέσο όρο των δύο πιο κεντρικών τιμών, αυτών δηλαδή που καταλαμβάνουν τις θέσεις $\frac{n}{2}$ και $[\frac{n+1}{2}]$.

Επομένως

- Αν n περιττός διάμεσος $M_d = \frac{x_{(n+1)}}{2}$,
- Αν n άρτιος διάμεσος $M_d = \frac{x_{n/2} + x_{(n/2)+1}}{2}$

Όπου x_1, x_2, \dots, x_n , το σύνολο των μετρήσεων και $i = 1, 2, \dots, n$ η θέση των τιμών κατά τη διάταξη.

Τυπική απόκλιση: Η τετραγωνική ρίζα της διακύμανσης ονομάζεται τυπική απόκλιση και συμβολίζεται με s και δίνεται από τον τύπο:

$$S = \sqrt{S^2}$$

Εύρος: Το εύρος είναι το απλούστερο από όλα τα μέτρα διασποράς και ορίζεται ως η διαφορά μεταξύ μέγιστης και ελάχιστης τιμής ενός συνόλου μετρήσεων.

Εύρος: $r = \max - \min$.

Συντελεστής ασυμμετρίας: Η κατανομή των τιμών ενός πληθυσμού μπορεί να είναι συμμετρική ή ασύμμετρη. Η συμμετρία χωρίζεται σε δύο κατηγορίες στη θετική συμμετρία και στην αρνητική. Ο συντελεστής συμμετρίας συμβολίζεται με γ και δίνεται από τον τύπο

$$\gamma = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^3}{\left\{ \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \right\}^3}$$

Όπου:

n = το πλήθος των μεταβλητών

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_i$ = οι τιμές των μεταβλητών

$\sum_{i=1}^n x_i$ = το άθροισμα $x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_i$

Η παραπάνω ποσότητα είναι ανεξάρτητη μονάδων και μπορεί να χρησιμοποιηθεί τόσο για τον προσδιορισμό της ασυμμετρίας μιας κατανομής όσο και για τη σύγκριση της ασυμμετρίας δύο ή περισσότερων κατανομών. Οι τιμές που μπορεί να πάρει ο συντελεστής ασυμμετρίας ανήκουν σε όλο το εύρος των πραγματικών αριθμών. Ειδικότερα:

- Όταν $\gamma = 0$, η κατανομή είναι συμμετρική (μέση τιμή = διάμεσος = επικρατούσα τιμή)
- Όταν $\gamma > 0$, η κατανομή είναι θετικά ασύμμετρη (μέση τιμή > διάμεσος > επικρατούσα τιμή)

- Όταν $\gamma < 0$, η κατανομή είναι αρνητικά ασύμμετρη (μέση τιμή < διάμεσος < επικρατούσα τιμή) (Χάλκος, 2011).

Συντελεστής κύρτωσης: Ο συντελεστής κύρτωσης εξετάζει το πόσο πεπλατυσμένη ή οξεία είναι η κατανομή συχνοτήτων μιας τυχαίας μεταβλητής. Ένα μέτρο το οποίο εκφράζει το βαθμό κυρτότητας μιας κατανομής είναι ο συντελεστής κύρτωσης του Pearson, ο οποίος ορίζεται από τον τύπο:

$$\alpha = \frac{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^4}{\left\{ \sqrt{\frac{1}{n} \sum_{i=1}^n (x_i - \bar{x})^2} \right\}^4}$$

Όπου:

n = το πλήθος των μεταβλητών

$x_1, x_2, x_3, \dots, x_i$ = οι τιμές των μεταβλητών

$\sum_{i=1}^n x_i$ = το άθροισμα $x_1 + x_2 + x_3 + \dots + x_i$

Όταν:

- $\alpha = 3$, η κατανομή είναι κανονική, αυτό σημαίνει ότι η κορυφή της κατανομής δεν είναι ούτε πολύ υψηλή ούτε πολύ χαμηλή,
- $\alpha > 3$, η κατανομή είναι λεπτόκυρτη (θετική κύρτωση), δηλαδή όταν η κατανομή έχει σχετικά υψηλή κορυφή
- $\alpha < 3$, η κατανομή είναι πλατύκυρτη (αρνητική κύρτωση), δηλαδή όταν η κατανομή είναι επίπεδη και η κορυφή χαμηλή (Χάλκος, 2011).

5.3 Στοιχεία και πηγές

Στα πλαίσια της βιβλιογραφικής ανασκόπησης και σε συνδυασμό με την «Ευρωπαϊκή Έκθεση για την Ποιότητα της Εκπαίδευσης» (2000) και τη «Διερεύνηση των Ποιοτικών Χαρακτηριστικών του Συστήματος Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης» του Π.Ι. (2005) συντάχθηκε δομημένο ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις ανοιχτού και κλειστού τύπου. Τα

ερωτηματολόγια ήταν ανώνυμα και δόθηκαν στους διευθυντές των σχολικών μονάδων του Δήμου Λαμιέων. Το πρώτο μέρος του ερωτηματολογίου περιείχε ερωτήσεις σχετικά με χαρακτηριστικά των διευθυντών των σχολικών μονάδων. Το δεύτερο μέρος αφορούσε στα στοιχεία διερεύνησης των πτυχών της ποιότητας των σχολικών μονάδων καθώς και δευτερευόντων στοιχείων σχετικά με τις σχολικές μονάδες.

Στη συνέχεια έγινε πιλοτική έρευνα σε 5 Διευθυντές με σκοπό τη διερεύνηση της κατανόησης των ερωτήσεων (Παπαδημητρίου, 2001). Οι παρατηρήσεις τους λήφθηκαν σοβαρά υπόψη έγιναν κάποιες αλλαγές στην διατύπωση κυρίως κάποιων ερωτήσεων και το τελικό ερωτηματολόγιο άρχισε να αναπαράγεται και να διανέμεται στους διευθυντές των σχολικών μονάδων. Η διανομή των ερωτηματολογίων έγινε από τον ερευνητή αυτοπροσώπως ώστε να δοθούν και οι απαραίτητες συστάσεις και τυχόν διευκρινήσεις προς τους διευθυντές των σχολείων. Η διανομή και συλλογή άρχισε τον Μάιο του 2018 και τελείωσε τον Ιούνιο του ίδιου έτους. Στην έρευνα διανεμήθηκαν 30 ερωτηματολόγια σε όλες τις σχολικές μονάδες του Δήμου Λαμιέων και συλλέχθηκαν και τα 30.

Το ίδιο διάστημα ξεκίνησε και η συλλογή των στοιχείων από τις άλλες υπηρεσίες του δημοσίου. Συγκεκριμένα ζητήθηκαν κατόπιν αιτήσεων και δόθηκαν στοιχεία από το Δήμο Λαμιέων και ιδιαίτερα από τις οικονομικές υπηρεσίες, τις σχολικές επιτροπές και τις τεχνικές υπηρεσίες. Η Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Λαμίας προσέφερε στοιχεία που αφορούν στο κόστος μισθοδοσίας των εκπαιδευτικών (μονίμων και αναπληρωτών) καθώς και στοιχεία που αφορούσαν το εκπαιδευτικό προσωπικό στις σχολικές μονάδες. Κάποια από τα στοιχεία διασταυρώθηκαν και προσπελάστηκαν και από τον διαδικτυακό τόπο της ‘Διαύγειας’.

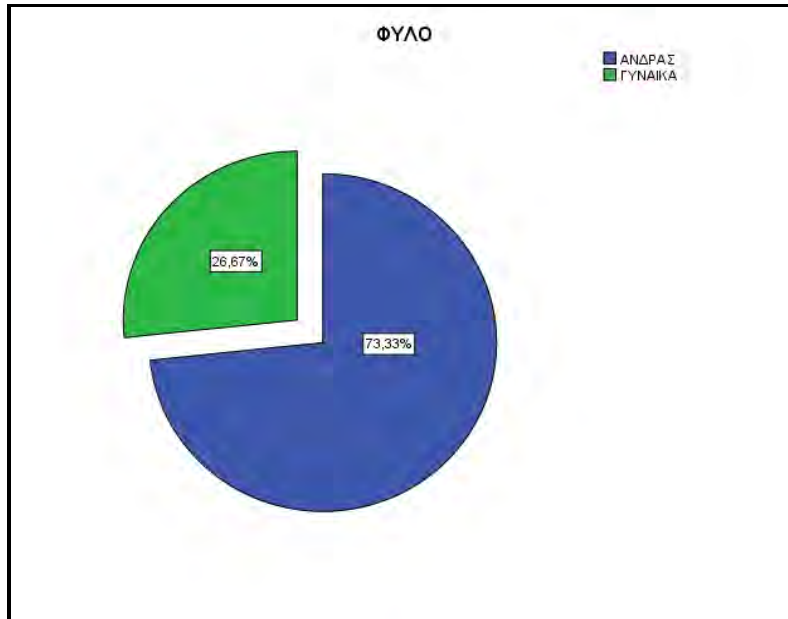
Κατόπιν τα στοιχεία καταχωρίστηκαν στο πρόγραμμα στατιστικής επεξεργασίας SPSS 21 και άρχισε η επεξεργασία τους τα αποτελέσματα της οποίας παρατίθενται στην συνέχεια.

5.4 Στατιστική ανάλυση

Για ποιοτικά ή διακριτά ποσοτικά δεδομένα υπολογίστηκε η συχνότητα εμφάνισης καθώς και η σχετική συχνότητα στο δείγμα. Για την παρουσίαση των δεδομένων χρησιμοποιήθηκαν πίνακες διπλής εισόδου, ραβδογράμματα, ιστογράμματα και κυκλικά διαγράμματα.

Στην αρχή της ενότητας θα παρουσιάσουμε τα στοιχεία που αφορούν τους διευθυντές των σχολικών μονάδων. Η επεξεργασία των στοιχείων έδωσε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

Γράφημα 13 Φύλο διευθυντών

Πίνακας 6 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της κατηγορίας ΦΥΛΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ ή ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΩΝ

	Συχνότητα	Ποσοστό
Ανδρας	22	73,3
Γυναίκα	8	26,7
Σύνολο	30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Σχετικά με το φύλο των διευθυντών ή των προϊσταμένων των υπό εξέταση σχολικών μονάδων διαπιστώθηκε πως η πλειοψηφία τους, δηλαδή το 73,3% αυτών ήταν άνδρες (22) και ένα μικρότερο ποσοστό, το 26,7% γυναίκες (8). Τα αντίστοιχα ποσοστά για την Πρωτοβάθμια εκπαίδευση του νομού Δράμας ήταν 69,8% και 30,2% σύμφωνα με την ερευνήτρια Κουσίνα (2016), ενώ σε δήμους του νότιου τομέα Αθηνών τα ποσοστά ήταν 54,9% άντρες και 45,1% γυναίκες, σύμφωνα με ευρήματα της Παπαδοπούλου (2016) και σε δήμους του κεντρικού τομέα

Αθηνών τα ποσοστά ήταν 59% άντρες και 41% γυναίκες σύμφωνα με τον ερευνητή Κασάπογλου (2016).

Πίνακας 7 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΦΥΛΟ και ΗΛΙΚΙΑ Διευθυντή

ΦΥΛΟ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ * ΗΛΙΚΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

			Ηλικία Διευθυντή			Σύνολο
			30 - 40	41 – 50	>51	
Φύλο Διευθυντών	Άνδρας	Απόλυτη Συχνότητα	0	3	19	22
		Σχετική Συχνότητα	0%	10%	63.3%	73.3%
	Γυναίκα	Απόλυτη Συχνότητα	1	0	7	8
		Σχετική Συχνότητα	3.4%	0%	23.3%	26.7%
Σύνολο		Απόλυτη Συχνότητα	1	3	26	30
		Σχετική Συχνότητα	3.4%	10%	86.6%	100%

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Όσον αφορά την ηλικία των διευθυντών διαπιστώθηκε πως οι 26 (86,6%) είναι ηλικίας άνω των 51 ετών, ενώ οι 3 (10%) είναι ηλικίας από 41 – 50 ετών και μόνο ένας (3,4%) διευθυντής είναι ηλικίας από 30 έως 40 ετών. Ως προς το φύλο των διευθυντών οι 22 (73,3%) είναι άνδρες και οι 8 (26,7%) είναι γυναίκες. Επίσης, φαίνεται οι άνδρες διευθυντές να είναι όχι μόνο περισσότεροι αλλά και γηραιότεροι από τις γυναίκες αφού οι 19 (63,3%) από τους 30 είναι πάνω από 51 ετών. Στις σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών, σύμφωνα με τον ερευνητή Κασάπογλου (2016), το 66,7% είναι ηλικίας άνω των 51 ετών ενώ το 33,3% είναι ηλικίας 41 έως 50 ετών, ενώ ως προς το φύλο το 59% είναι άνδρες και το 41% είναι γυναίκες. Σύμφωνα με την ερευνήτρια Κουσίνα (2016) στην Π.Ε. Δράμας το 69,8% των διευθυντών είναι άνδρες και το 30,2% είναι γυναίκες διευθύντριες.

Ο πίνακας 8 παρουσιάζει τα περιγραφικά στατιστικά μέτρα της μεταβλητής προϋπηρεσία διευθυντών.

Πίνακας 8 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΕΥΘΥΝΤΩΝ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση	Διακύμανση
Προϋπηρεσία	30	26	10	36	29.3	5.65	32.02

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Βρέθηκε επίσης πως οι διευθυντές έχουν προϋπηρεσία κατά μέσο όρο 29,3 έτη με τον νεότερο να έχει 10 χρόνια προϋπηρεσία και τον γηραιότερο 36. Ενώ σε δήμους του νότιου τομέα Αθηνών οι διευθυντές είχαν υπηρετήσει στην εκπαίδευση κατά μέσο όρο 28,6 έτη, σύμφωνα με ευρήματα της Παπαδοπούλου (2016) και σε δήμους του κεντρικού τομέα Αθηνών είχαν υπηρετήσει στην εκπαίδευση κατά μέσο όρο 27,82 έτη, σύμφωνα με τον ερευνητή Κασάπογλου (2016).

Στη συνέχεια εξετάστηκαν τα έτη που οι διευθυντές υπηρετούν στην παρούσα διευθυντική θέση. Τα αποτελέσματα των περιγραφικών στατιστικών μέτρων της μεταβλητής φαίνονται στους πίνακες 9 και 10.

Πίνακας 9 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΘΕΣΗ

ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΘΕΣΗ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση	Διακύμανση
Έτη υπηρεσίας ως Διευθυντής	v	17,00	1,00	18,00	7,51	3,89	15,11

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Πίνακας 10 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΠΡΟΥΠΗΡΕΣΙΑ ΩΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΘΕΣΗ

Τιμές	Απόλυτη συχνότητα	Ποσοστό
1,00	4	13,3
2,00	1	3,3
6,00	3	10,0

Έτη προϋπηρεσίας	7,00	7	23,3
	8,00	4	13,3
	9,00	4	13,3
	11,00	2	6,7
	12,00	2	6,7
	13,00	1	3,3
	18,00	1	3,3
	Μ.Σύνολο	29	96,7
Ελλείπουσα	Τιμή	1	3,3
Σύνολο		30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Βλέπουμε λοιπόν πως οι διευθυντές υπηρετούν με την ιδιότητά τους αυτή κατά μέσο όρο 7,5 έτη στις σχολικές μονάδες που τους βρήκαμε το σχολικό έτος 2016-2017. Από την έρευνα του Κασάπογλου (2016), προέκυψε ότι οι διευθυντές υπηρετούν με την ιδιότητά τους αυτή κατά μέσο όρο 5,26 έτη κατά το σχολικό έτος 2015 – 2016.

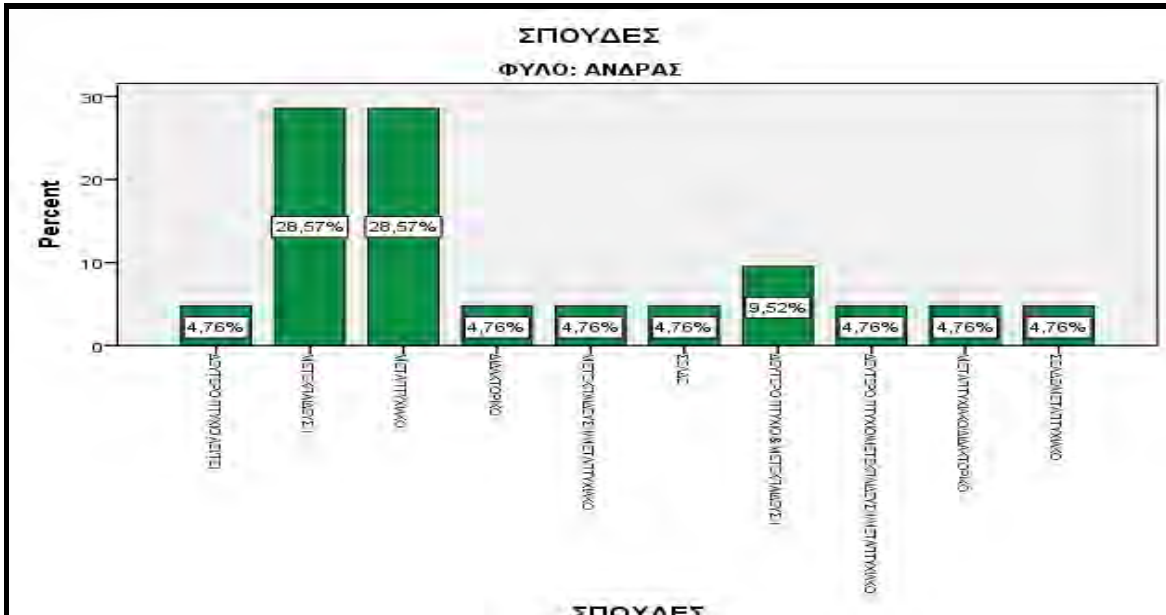
Στην συνέχεια εξετάστηκε το μορφωτικό επίπεδο των διευθυντών και τα αποτελέσματα φαίνονται στους πίνακες και στα γραφήματα που ακολουθούν.

Πίνακας 11 Κατανομή απόλυτων συχνοτήτων των μεταβλητών ΣΠΟΥΔΕΣ και ΦΥΛΟ των διευθυντών

		Δεύτερο πτυχίο	Μετεκπαίδευση	Μεταπτυχιακό	Διδακτορικό	Μετεκπαίδευση/μεταπτυχιακό	ΣΕΛΛΕ	Δεύτερο πτυχίο και μεταεκπαίδευση	Δεύτερο πτυχίο/μετεκπαίδευση/μεταπτυχιακό	Μεταπτυχιακό/ διδακτορικό	ΣΕΛΛΕ/Μεταπτυχιακό	Σύνολο
Φύλο Διευθυντών	Αντρας	1	6	6	1	1	1	2	1	1	1	21
	Γυναίκα	1	1	2	0	1	0	1	1	0	0	7
Σύνολο		2	7	8	1	2	1	3	2	1	1	28

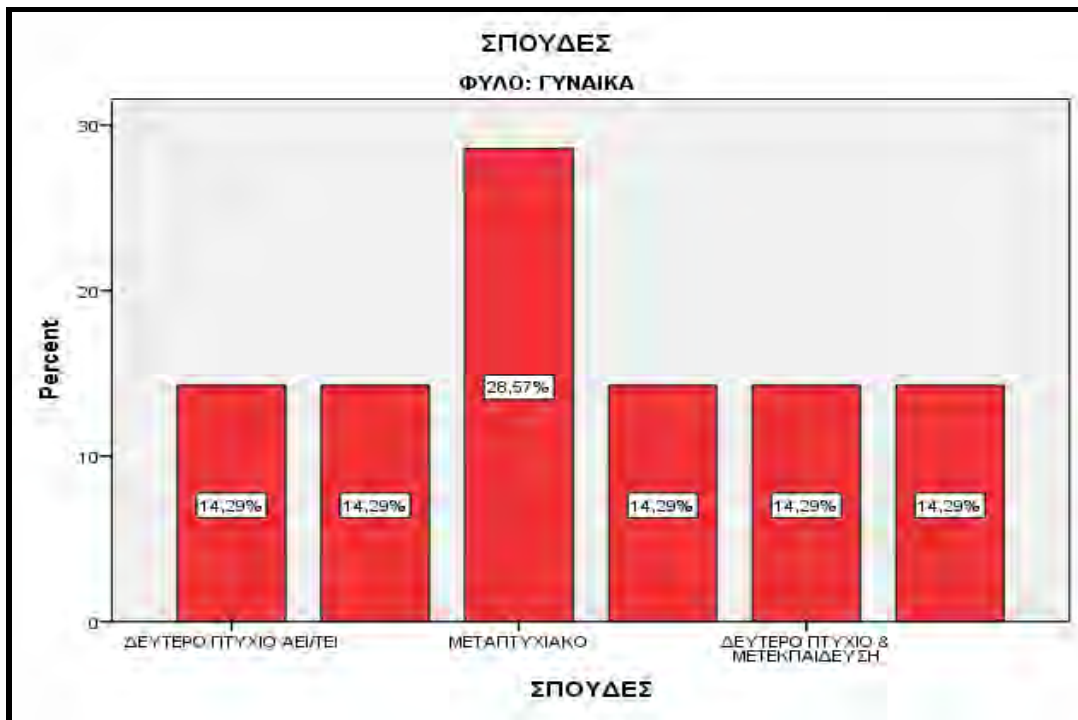
(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Γράφημα 14 Σπουδές διευθυντών-άνδρες

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Γράφημα 15 Σπουδές διευθυντών-γυναίκες

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Όσον αφορά το μορφωτικό επίπεδο των διευθυντών σύμφωνα με τα στοιχεία βρέθηκε ότι οι άνδρες σε ποσοστό 4,76% κατέχουν και δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ-ΤΕΙ, ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 14,29%. Μετεκπαίδευση σε διδασκαλείο έχει κάνει το 28,57% των ανδρών και το 14,29% των γυναικών. Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών κατέχει το 28,57% τόσο των ανδρών όσο και των γυναικών. Διδακτορικό τίτλο σπουδών βλέπουμε πως κατέχει το 4,76% των ανδρών και το 14,29% των γυναικών. Σύμφωνα με τον ερευνητή Κασάπογλου (2016), σε δήμους του κεντρικού τομέα Αθηνών, για το μορφωτικό επίπεδο των διευθυντών σύμφωνα με τα στοιχεία βρέθηκαν ότι οι άντρες σε ποσοστό 5,13% κατείχαν και δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ – ΤΕΙ, ενώ οι γυναίκες σε ποσοστό 2,56%. Μετεκπαίδευση σε διδασκαλείο είχαν κάνει το 15,38% των αντρών και το 10,26% των γυναικών. Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών κατείχαν το 25,64% τόσο των αντρών όσο και των γυναικών. Τα ποσοστά αυτά είναι παρόμοια για τους διευθυντές του Νότιου Τομέα Αθηνών στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση όπου βρέθηκαν με μεταπτυχιακό τίτλο από την Παπαδοπούλου (2016) σε 60,6%. Διδακτορικό τίτλο σπουδών βλέπουμε πως κατέχει το 7,69% των αντρών και το 2,56% των γυναικών, με έναν διευθυντή της Ηλιούπολης να κατέχει και μεταδιδακτορικό τίτλο. Στον νομό Δράμας μόνο οι άντρες διευθυντές κατέχουν διδακτορικό δίπλωμα με ποσοστό 4,65% ενώ οι γυναίκες διευθύντριες δεν είχαν στην κατοχή τους αντίστοιχο τίτλο (Κουσίνα, 2016). Τέλος, μόνο το 2,56% των αντρών έχει και άλλο πτυχίο σπουδών ενώ καμία από τις γυναίκες δεν είχε άλλο πτυχίο. Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι οι άντρες διευθυντές κατέχουν περισσότερα ακαδημαϊκά εφόδια από τις γυναίκες διευθύντριες.

Όσον αφορά τις γνώσεις των διευθυντών στις ξένες γλώσσες τα ευρήματα φαίνονται στον πίνακα 12.

Πίνακας 12 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΞΕΝΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

		Συχνότητα	Ποσοστό
	Δεν γνωρίζουν κάποια ξένη γλώσσα	7	21,8
Ξένες Γλώσσες	Αγγλικά	17	53,1
	Γερμανικά	5	15,8
	Ιταλικά	2	6,2
	Πορτογαλικά	1	3,1
Σύνολο		32	106,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Βλέπουμε πως 17 (53,1%) διευθυντές γνωρίζουν Αγγλικά. Γερμανικά γνώριζαν μόνο 5 (15,8%) διευθυντές, ενώ Πορτογαλικά 1 (3,1%) και Ιταλικά 2 (6,2%) διευθυντές. Τέλος, από τον πίνακα παρατηρούμε ότι το σύνολο είναι 32 και αυτό συμβαίνει διότι 3 διευθυντές δήλωσαν ότι γνωρίζουν αγγλικά και πορτογαλικά, και αγγλικά και ιταλικά. Από την έρευνα της κ. Παπαδοπούλου (2016) προέκυψε ότι οι περισσότεροι διευθυντές (78,9%) είναι κάτοχοι διπλώματος της αγγλικής γλώσσας και συγκεκριμένα των διπλωμάτων επιπέδου B2 (28,6%) και Γ2 (28,6%). Ως δεύτερη γλώσσα στην οποία κατείχαν δίπλωμα ήταν γαλλική, με ποσοστό 31% των διευθυντών, εκ των οποίων το 27,3% κατείχε το ανώτερο δίπλωμα άριστης γνώσης της γαλλικής γλώσσας. Μόνο το 7% των διευθυντών κατείχαν δίπλωμα γερμανικής γλώσσας, ενώ το 4,2% γνώριζαν Ιταλικά και το 1% Ισπανικά. Από την έρευνα του κ. Κασάπογλου (2016) προέκυψε ότι όλοι οι διευθυντές γνώριζαν Αγγλικά με τα υψηλότερα ποσοστά γνώσης στο B2 και Γ2 επίπεδα με 28,6% έκαστα και στο Γ1 επίπεδο με 17,9%. Γαλλικά γνώριζαν μόνο το 15,4% αυτών, ενώ Γερμανικά και Ιταλικά μόνο δύο διευθυντές.

Στην συνέχεια της έρευνάς μας μελετήθηκε η μεταβλητή που αφορά τα στοιχεία του εκπαιδευτικού προσωπικού του Δήμου Λαμιέων για το σχολικό έτος 2016 – 2017.

Πίνακας 13 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ Π.Ε.70

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός εκπαιδευτικών Π.Ε.70	30	25,00	1,00	26,00	11,40	4,91

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι ο ελάχιστος αριθμός των εκπαιδευτικών με ειδικότητα Π.Ε.70 ήταν 1 εκπαιδευτικός, ενώ ο μέγιστος αριθμός των εκπαιδευτικών με ειδικότητα Π.Ε.70 σε ένα σχολείο είναι 26 εκπαιδευτικοί. Η μέση τιμή των εκπαιδευτικών με ειδικότητα Π.Ε. 70 ήταν 11 (11,40) εκπαιδευτικοί. Συνολικά στις σχολικές μονάδες του Δ. Λαμιέων υπηρετούσαν 342 εκπαιδευτικοί Π.Ε 70 κατά το σχ. έτος 2016-2017.

Πίνακας 14 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός εκπαιδευτικών Ειδικοτήτων	30	16,00	,00	16,00	6,77	3,16

Ο μέσος αριθμός των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων ήταν 7 εκπαιδευτικοί. Επίσης από τον πίνακα παρατηρούμε ότι υπήρχε σχολείο (1/θέσιο), όπου δεν υπήρχαν εκπαιδευτικοί άλλων εκπαιδευτικών ειδικοτήτων. Συνολικά στις σχολικές μονάδες του Δ. Λαμιέων υπηρετούσαν 203 εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων κατά το σχ. έτος 2016-2017.

Πίνακας 15 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΛΛΗΛΗΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός εκπαιδευτικών Παράλληλης στήριξης	25	4,00	,00	4,00	1,20	1,04

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Η μέση τιμή των εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης είναι ένας εκπαιδευτικός σε κάθε δημοτικό σχολείο, όπως προέκυψε από την έρευνα. Και ο μέγιστος αριθμός εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης ήταν 4 εκπαιδευτικοί.

Πίνακας 16 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟ & ΔΙΔΑΚΤΟΡΙΚΟ ΤΙΤΛΟ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός εκπαιδευτικών με διδακτορικό δίπλωμα σπουδών	6	1,00	,00	1,00	,43	,51
Αριθμός εκπαιδευτικών με μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών	27	3,00	,00	3,00	1,42	1,02

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Επίσης από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι 6 (1,75%) εκπαιδευτικοί διαθέτουν διδακτορικό δίπλωμα σπουδών και 27 (7,90%) εκπαιδευτικοί διαθέτουν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών. Όσον αφορά το επίπεδο σπουδών των εκπαιδευτικών που υπηρετούν στις σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών διέθεταν μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών οι 96 από τους 693 εκπαιδευτικού σε ποσοστό που αντιστοιχεί σε 13,85% και το 2,02% των εκπαιδευτικών κατείχαν διδακτορικό δίπλωμα. Σύμφωνα με έρευνα που έγινε το έτος 2008 από το Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ) το 4,3% των εκπαιδευτικών ήταν κάτοχοι Μεταπτυχιακού τίτλου, ενώ μόνο το 0,6% είχαν Διδακτορικό (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, 2010). Θα λέγαμε

λοιπόν με ασφάλεια ότι τα ποσοστά στα σχολεία της έρευνας είναι ελαφρώς αυξημένα σε σχέση με τα ποσοστά της παραπάνω έρευνας του 2008 και σαφώς καλύτερα από εκείνα του νομού Δράμας όπου ήταν 5,4% για Μεταπτυχιακό τίτλο και 0,18% για διδακτορικό (Κουσίνα, 2016).

Πίνακας 17 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΑΞΕΩΝ ΜΕ ΥΛΙΚΟΤΕΧΝΙΚΗ ΥΠΟΔΟΜΗ ΓΙΑ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΚΑΙ Ο ΑΡΙΘΜΟΣ Η/Υ ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΘΕΣΙΜΟΙ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός τάξεων με υλικοτεχνική υποδομή για πρόσβαση στο διαδίκτυο	29	18,00	,00	18,00	5,17	4,99
Αριθμός Η/Υ που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί (πρωινού ωραρίου)	26	22,00	,00	22,00	7,31	6,25

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τον πίνακα 17 προκύπτει ότι ο μέσος αριθμός τάξεων με υλικοτεχνική υποδομή για πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι 5 αίθουσες. Και οι εκπαιδευτικοί του πρωινού ωραρίου μπορούν να χρησιμοποιήσουν κατά μέσο όρο 7 ηλεκτρονικούς υπολογιστές.

Πίνακας 18 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΜΕ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΗ ΣΤΙΣ Τ.Π.Ε. Β ΕΠΙΠΕΔΟΥ, ΠΟΥ ΣΥΜΠΛΗΡΩΝΕ ΤΟ ΥΩΔ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2016 - 2017 ΠΟΥ ΜΕΤΑΚΙΝΗΘΗΝΑΝ ΕΚΤΟΣ ΣΧ. ΜΟΝΑΔΑΣ

	N	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός εκπαιδευτικών με επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. Β' επιπέδου	29	7,00	1,00	8,00	3,86	2,21
Αριθμός εκπαιδευτικών που συμπλήρωσε το Υ.Ω.Δ.	25	40,00	,00	40,00	10,52	8,73
Πόσοι εκπαιδευτικοί που ανήκαν οργανικά στη σχολική σας μονάδα, για το σχολικό έτος 2016 – 2017, είχαν μετακινηθεί εκτός μονάδας	28	4,00	,00	4,00	1,75	1,20

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Τέλος, από τον παραπάνω πίνακα παρατηρήσαμε ότι οι 112 (19,65%) εκπαιδευτικοί είχαν επιμορφωθεί στις Τ.Π.Ε. Β' επιπέδου. Σύμφωνα με την έρευνα του Κασάπογλου (2016) το 12,98% είχαν αποκτήσει πιστοποιητικό στις τεχνολογίες της πληροφορίας (ΤΠΕ) στο Β' επίπεδο. Οι 263

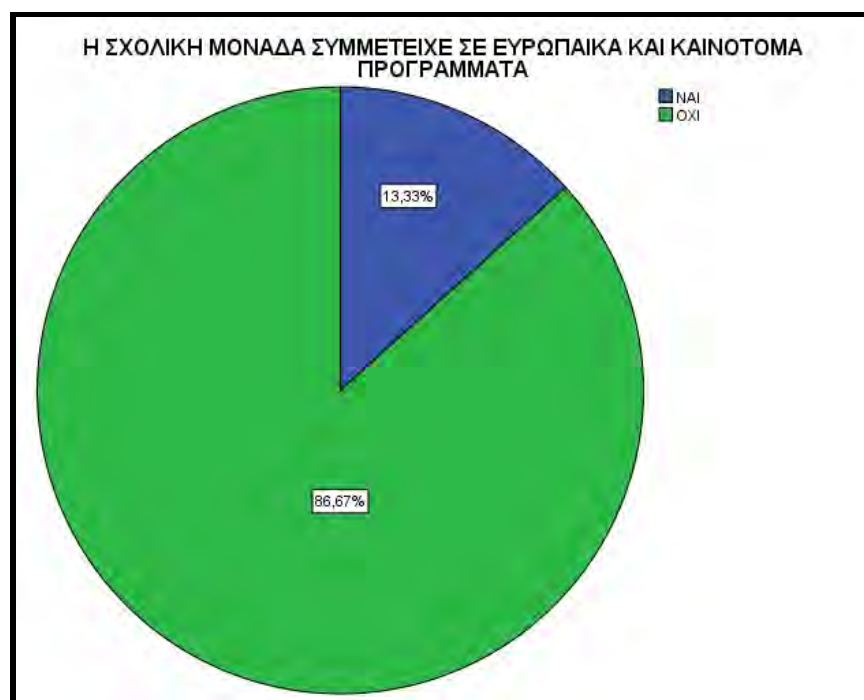
εκπαιδευτικοί που συμπλήρωναν το Υ.Ω.Δ κατέχουν το 46,1% των εκπαιδευτικών και 49 (8,6%) εκπαιδευτικοί αυτών μετακινήθηκαν εκτός σχολικής μονάδας ενώ είχαν οργανική θέση.

Πίνακας 19 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΕ ΣΕ ΕΥΡΩΠΑΪΚΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

		Απόλυτη συχνότητα	Ποσοστό
	Ναι	4	13,3
	Όχι	26	86,7
	Σύνολο	30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Γράφημα 16 Σχολική μονάδα και προγράμματα

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Σχετικά με το αν η σχολική μονάδα συμμετείχε σε Ευρωπαϊκά και καινοτόμα προγράμματα οι περισσότεροι (26) διευθυντές δήλωσαν ότι το σχολείο τους δε συμμετείχε σε ευρωπαϊκά και καινοτόμα προγράμματα (86,67%). Αντίστοιχα οι σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών δε συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκά και καινοτόμα προγράμματα σε ποσοστό 76,9% (Κασάπογλου, 2016).

Όσον αφορά τα στοιχεία του μαθητικού δυναμικού για το σχολικό έτος 2016 – 2017 στον παρακάτω πίνακα 20 παρουσιάζονται τα κύρια στοιχεία των μεταβλητών.

Πίνακας 20 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

	N	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός τμημάτων	30	2,00	18,00	9,13	3,40
Αριθμός μαθητών	30	16,00	370,00	156,3	76,37
Αριθμός μαθητών Ολοήμερων τμημάτων	27	,00	82,00	25,33	22,66
Αριθμός μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή αναπηρία	25	,00	17,00	4,84	5,89
Αριθμός Η/Υ που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές στο πρωινό πρόγραμμα	30	,00	43,00	10,36	8,52
Αριθμός Η/Υ που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές στο Ολοήμερο πρόγραμμα	22	,00	25,00	3,77	5,95

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι ο μέσος αριθμός τμημάτων στα υπό εξέταση δημοτικά σχολεία ήταν 9 (9,13). Ο ελάχιστος αριθμός τμημάτων ήταν 2 τμήματα και ο μέγιστος αριθμός ήταν 18 τμήματα. Ο μέσος όρος του αριθμού των τμημάτων στον κεντρικό τομέα Αθηνών ανά σχολική μονάδα βρέθηκε 11 περίπου τμήματα ανά σχολείο (Κασάπογλου, 2016). Ίδιος αριθμός για την ίδια μεταβλητή βρέθηκε και στον νότιο τομέα Αθηνών (Παπαδοπούλου, 2015), ενώ στη Δράμα ο αντίστοιχος αριθμός βρέθηκε 7 περίπου (Κουσίνα Ε., 2016).

Ο μέσος όρος του αριθμού των μαθητών στις σχολικές μονάδες του Δ. Λαμιέων ήταν 156 μαθητές. Ο ελάχιστος αριθμός μαθητών ήταν 16 και ο μέγιστος αριθμός ήταν 370 μαθητές. Το μέγεθος αυτό είναι λίγο υψηλότερο από το μέσο μέγεθος σχολικών μονάδων της Ελλάδας (137 για το σχολικό έτος 2013-2014). Σχετικά υψηλότερος, 214 μαθητές, βρέθηκε ο μέσος όρος στις σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών. Στην Π.Ε Δράμας ο μέσος αριθμός μαθητών βρέθηκε χαμηλότερος με τιμή 120 μαθητές, ενώ στον νότιο τομέα Αθηνών 229 μαθητές.

Σχετικά με τον αριθμό των μαθητών που συμμετείχαν σε ολοήμερα σχολεία προέκυψε ότι υπήρχαν σχολεία όπου δεν είχαν μαθητές που συμμετείχαν στο θεσμό του ολοήμερου σχολείου. Ενώ ο μέγιστος αριθμός των μαθητών που ήταν μέλη του ολοήμερου τμήματος ήταν 82 μαθητές.

Επίσης από τον παραπάνω πίνακα προκύπτει ότι ο μέγιστος αριθμός μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ήταν 17 άτομα.

Ακόμα από τον πίνακα βλέπουμε ότι ο μέσος όρος των ηλεκτρονικών υπολογιστών που χρησιμοποιούνται στο πρωινό πρόγραμμα ήταν 10 υπολογιστές, ενώ στο ολοήμερο πρόγραμμα ήταν 4 υπολογιστές.

Πίνακας 21 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΔΙΕΘΕΤΕ ΤΜΗΜΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

		Συχνότητα	Ποσοστό
	Δεν διαθέτει	12	40
	Τμήμα Ένταξης (Τ.Ε.)	16	53,3
	Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Ζ.Ε.Π.)	1	3,3
	Τμήμα Ένταξης & Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας (Τ.Ε.& Ζ.Ε.Π.)	1	3,3
Σύνολο		30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι τα περισσότερα σχολεία (16) διέθεταν τμήματα ένταξης (53,3%), το 40% των υπό εξέταση σχολείων δεν διαθέταν ούτε τμήμα ένταξης, ούτε ζώνη εκπαιδευτικής προτεραιότητας και μόνο ένα σχολείο διέθετε και τα δύο.

Πίνακας 22 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΥΠΑΡΞΗ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΓΟΝΕΩΝ ΚΑΙ ΚΗΔΕΜΟΝΩΝ

		Συχνότητα	Ποσοστό
	Ναι	27	90,0
	Όχι	2	6,7
Ελλείπουσα τιμή		1	3,3
Σύνολο		30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τον παραπάνω πίνακα 22, προκύπτει ότι σε 27 σχολεία από τα 30 (90%) που συμμετείχαν στην έρευνα υπήρχε σύλλογος γονέων και κηδεμόνων. Σε δύο σχολεία δεν υπήρχε και υπήρχε μία ελλείπουσα τιμή. Στην εξέταση σχετικά με το σύλλογο γονέων και κηδεμόνων στο κεντρικό τομέα Αθηνών διαπιστώθηκε ότι μόνο ένα σχολείο δεν διαθέτει, οι σύλλογοι από την άλλη μεριά ήταν δραστήριοι και βοηθούσαν με διάφορους τρόπους στο έργο του σχολείου. Σε ποσοστό 35,9% διοργανώνουν ομιλίες στις σχολικές μονάδες, ενώ το 7,4% διοργανώνει δραστηριότητες με τις αθλητικές να είναι πιο συνηθισμένες. Το 84,6% διοργανώνουν διάφορες

εκδηλώσεις, όπως χορούς και τελετές λήξης του σχολικού έτους. Τέλος, το 82,1% των σχολείων που έχουν σύλλογο γονέων δέχεται οικονομική ενίσχυση από αυτόν.

Τέλος παρουσιάζονται παρακάτω τα γενικά στοιχεία των σχολικών μονάδων και τα στοιχεία που αφορούν τις κτηριακές εγκαταστάσεις.

Πίνακας 23 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΟΡΓΑΝΙΚΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ

		Συχνότητα	Ποσοστό
Οργανικότητα Σχολικής Μονάδας	18/θέσιο	1	3,3
	12/ θέσιο	8	26,7
	11/ θέσιο	1	3,3
	10/ θέσιο	2	6,7
	8/ θέσιο	1	3,3
	7/ θέσιο	1	3,3
	6/ θέσιο	14	46,7
	4/ θέσιο	1	3,3
	1/ θέσιο	1	3,3
	Σύνολο	30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι οι περισσότεροι διευθυντές (14) που έλαβαν μέρος στην έρευνα ανήκαν σε 6/θέσιο σχολείο (46,7%) και το 26,7% των συμμετεχόντων ανήκαν σε 12/θέσιο σχολείο.

Πίνακας 24 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων της μεταβλητής ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

		Συχνότητα	Ποσοστό
Περιοχή Σχολείου	Αστική (>10.000 κάτοικοι)	21	70,0
	Περιφερειακή (0 - 9.999 κάτοικοι)	9	30
	Σύνολο	30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Οι περισσότεροι διευθυντές της έρευνας δήλωσαν ότι το σχολείο τους ήταν σε αστική περιοχή (70%), ενώ το 30% των συμμετεχόντων δήλωσαν ότι το σχολείο τους ήταν σε περιφερειακή (ημιαστική – αγροτική) περιοχή του δήμου Λαμιέων.

Πίνακας 25 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΕΜΒΑΔΟΝ ΔΙΔΑΚΤΗΡΙΟΥ & ΠΡΟΑΥΛΙΟΥ

	N	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Εμβαδόν διδακτηρίου	30	100,00	3244,00	1115,11	784,52
Εμβαδόν προαυλίου του σχολικού συγκροτήματος	30	250,00	10000,00	2493,56	2541,83

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Στον παραπάνω πίνακα βλέπουμε ότι το μικρότερο διδακτήριο από τα σχολεία που συμμετείχαν στην έρευνα είχε εμβαδόν 100 τ.μ. και του προαυλίου 250 τ.μ. και το μεγαλύτερο διδακτήριο είχε 3.244 τ.μ. και του προαυλίου είναι 10.000 τ.μ. Ο μέσος όρος της μεταβλητής, εμβαδόν διδακτηρίου, ήταν 1.115,11 τ.μ. και ο μέσος όρος της μεταβλητής, εμβαδόν προαυλίου χώρου, ήταν 2.493,56 τ.μ.. Αντίστοιχα το μέσο εμβαδό των διδακτηρίων των σχολικών μονάδων του κεντρικού Τομέα Αθηνών ανέρχεται σε 1.349,82 τ.μ. και το μέσο εμβαδόν προαυλίου χώρου 1.456,67τ.μ. (Κασάπογλου, 2016). Στον νότιο τομέα Αθηνών οι τιμές ήταν 1.499 τ.μ. και 1.498 τ.μ. αντίστοιχα (Παπαδοπούλου, 2015). Στο νομό Δράμας ήταν 1.340 τ.μ. και 5.418 τ.μ. (Κουσίνα, 2016) και στον νομό Κορινθίας 775 τ.μ. και 1.708 τ.μ. αντίστοιχα (Αναργύρου, 2014).

Πίνακας 26 Κατανομή απόλυτων και σχετικών συχνοτήτων των μεταβλητών ΠΑΛΑΙΟΤΗΤΑ ΣΧΟΛΙΚΟΥ ΚΤΙΡΙΟΥ

	Συχνότητα	Ποσοστό
1 - 10 ετών	1	3,3
11 - 25 ετών	8	26,7
26 - 40 ετών	9	30,0
> 40 ετών	12	40,0
Σύνολο	30	100,0

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

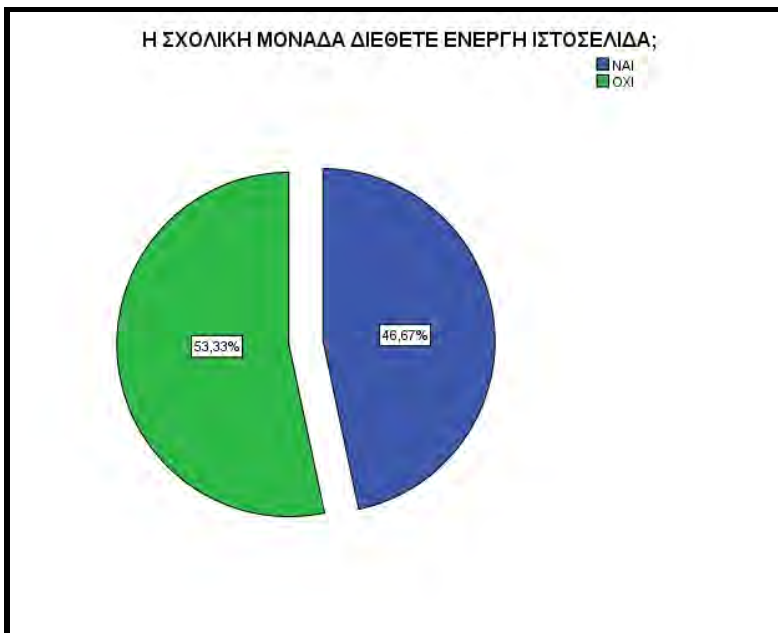
Από τον παραπάνω πίνακα παρατηρούμε ότι τα περισσότερα σχολικά κτίρια (12) είναι κτισμένα πάνω από 40 χρόνια (40%) και μόνο μία σχολική μονάδα έχει κτιστεί την τελευταία δεκαετία. Οι σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών ήταν αρκετά παλαιές με το 30,8% αυτών να έχουν ηλικία άνω των 40 ετών, ενώ το 43,6% είχε ηλικία 26 με 40 έτη. Μόνο το 17,9% των σχολείων είχαν κατασκευαστεί πριν από 11 έως 25 χρόνια ενώ μόλις το 7,7% ήταν καινούργιες μονάδες με έτος κατασκευής μετά το 2005. Η παλαιότητα των περισσότερων σχολικών κτιρίων των σχολικών μονάδων της Π.Ε. Δράμας ήταν αρκετά μεγάλη, με το μεγαλύτερο ποσοστό σχολικών κτιρίων να έχουν έτος κατασκευής άνω των 40 ετών.

Γράφημα 17 Σχολική μονάδα και ΑμΕΑ

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Γράφημα 18 Σχολική μονάδα και ιστοσελίδα

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Από τα δύο παραπάνω διαγράμματα παρατηρούμε ότι στις περισσότερες σχολικές μονάδες δεν υπήρχε πρόσβαση σε ΑμΕΑ και ούτε διέθεταν ενεργή ιστοσελίδα. Από την έρευνα στις σχολικές υποδομές του κεντρικού τομέα Αθηνών διαπιστώθηκε ότι ενεργή ιστοσελίδα διαθέτει το 41% των σχολείων, το οποίο είναι αρκετά μικρό μιας και είναι πολλά εκείνα που μπορεί να προσφέρει στη λειτουργία του σχολείου ο ιστότοπος όπως η άμεση ενημέρωση των γονέων για απουσίες των μαθητών, ενημέρωση για τα μαθήματα, ανακοινώσεις του σχολείου κ.α. Από την έρευνα που πραγματοποιήθηκε στις σχολικές μονάδες Π.Ε Δράμας προέκυψε ότι το 67,4% των σχολικών μονάδων διαθέτουν ιστοσελίδες ενώ το 32,6% αυτών δεν διαθέτει. Τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης μη κατοχής ιστοσελίδας κατείχαν οι σχολικές μονάδες ημιαστικών περιοχών σε ποσοστό που αντιστοιχεί στο 14%. Τέλος όσον αφορά τις ειδικές υποδομές για την πρόσβαση ατόμων με ειδικές ανάγκες στις σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών διαπιστώθηκε ότι μόνο το 35,9% αυτών διέθεταν. Και στις σχολικές μονάδες Π.Ε. Δράμας διαπιστώθηκε ότι το 70% αυτών διέθεταν υποδομές για ΑΜΕΑ, με τη μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης μη κατοχής υποδομών για ΑΜΕΑ κατείχαν οι σχολικές μονάδες αστικών περιοχών σε ποσοστό που αντιστοιχεί στο 14%.

Στους ακόλουθους πίνακες (27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36) παρουσιάζονται τα περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας για τις σχολικές μονάδες του Δ. Λαμιέων συγκεντρωτικά αλλά και κατηγοριοποιημένα με βάση την περιοχή στην οποία έχει έδρα η κάθε μία σχολική μονάδα (Αστική – Περιφέρεια).

Πίνακας 27 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ1 (Συγκεντρωτικός)

Δ1 (Συγκεντρωτικός) Αριθμός μαθητών ανά τμήμα						
Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δ1	30	13,33	8,00	21,33	16,35	3,60

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Δ1: Αριθμός μαθητών ανά τμήμα

Τα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων, έχουν κατά μέσο όρο περίπου 16 (16,35) μαθητές ανά τμήμα. Η ελάχιστη τιμή ήταν 8 μαθητές ανά τμήμα και η μέγιστη 21,33 μαθητές ανά τμήμα.

Σε σχέση με την Ελλάδα τα τμήματα των δημοτικών σχολείων του Δήμου Λαμιέων έχουν περίπου τον ίδιο αριθμό μαθητών, καθώς σύμφωνα με στοιχεία του Ο.Ο.Σ.Α. (2011) κατά μέσο όρο κάθε τμήμα στην Ελλάδα έχει λιγότερους από 20 μαθητές. Ο μέσος όρος των μαθητών ανά τμήμα στις σχολικές μονάδες του Κεντρικού τομέα Αθηνών ήταν 19,25 μαθητές (Κασάπογλου, 2016) ενώ ο αριθμός μαθητών ανά τμήμα στην Π.Ε Κορινθίας ήταν 17 μαθητές (Αναργύρου, 2014). Οι σχολικές μονάδες του Δυτικού Τομέα Αθηνών (Δήμοι Ιλίου, Περιστερίου και Αγίας Βαρβάρας) είχαν κατά μέσο όρο 19 μαθητές ανά τμήμα (Σωτηροπούλου, 2015) ενώ οι σχολικές μονάδες της Π.Ε. Δράμας είχαν κατά μέσο όρο 15 (14,88) μαθητές ανά τμήμα (Κουσίνα, 2016). Αξιοσημείωτο είναι ότι αν και ο νόμος ορίζει 25 μαθητές ανά τμήμα στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, εντούτοις τα τμήματα αποτελούνται από λιγότερο αριθμό μαθητών (Education Policy Advice for Greece, Strong Performers and Successful Reformers in Education, OECD 2011).

Το 2013 οι μαθητές της ΕΕ-28 που αντιστοιχούσαν ανά τμήμα στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1) είναι 19,5 μαθητές/τμήμα. Στην κατανομή, ως προς το συγκεκριμένο δείκτη, η Ελλάδα κατέχει την 20η θέση, μεταξύ των 26 κρατών-μελών για τα οποία διατίθενται σχετικά στοιχεία, με αντιστοιχία 17,3 μαθητών ανά τμήμα Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης (ISCED 1), τιμή υπολειπόμενη κατά 2,18 μαθητές/τμήμα της αντίστοιχης τιμής της ΕΕ-28. Τα 5 κράτη-μέλη που καταγράφουν τις υψηλότερες τιμές του συγκεκριμένου δείκτη (top 5) και με μέση τιμή 23,24 μαθητές/τμήμα είναι το Ηνωμένο Βασίλειο (25,1 μαθητές/τμήμα), η Ιρλανδία (24,4 μαθητές/τμήμα), η Γαλλία (22,7 μαθητές/τμήμα), η Ολλανδία (22,6 μαθητές/τμήμα), και η Ισπανία (21,4 μαθητές/τμήμα). Την ίδια χρονιά, και στον αντίποδα καταγράφονται τα 5 κράτη-μέλη με τις χαμηλότερες τιμές του δείκτη (bottom 5) και με μέση τιμή 16,10 μαθητές/τμήμα, στα οποία περιλαμβάνονται: η Λιθουανία (15,2 μαθητές/τμήμα), το Λουξεμβούργο και η Λετονία (15,7 μαθητές/τμήμα), η Κροατία (16,9 μαθητές/τμήμα), και η Εσθονία (17,0 μαθητές/τμήμα).

Ο πίνακας 28 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ1 ανά περιοχή.

Πίνακας 28 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ1 (Ανά περιοχή)

Δ1 (Ανά περιοχή) Αριθμός μαθητών ανά τμήμα						
Περιοχή	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση

Αστική	21	7,05	14,29	21,33	18,13	1,92
Περιφέρεια	9	9,10	8,00	17,10	12,18	3,15

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Ο μέσος όρος των μαθητών ανά τμήμα είναι μεγαλύτερος στην αστική περιοχή ($\bar{x} = 18$) από την περιφέρεια του Δήμου ($\bar{x} = 12$).

Πάντως και με βάση όχι μόνο την δική μας έρευνα αλλά και της Παπαδοπούλου (2015) που βρήκε στο νότιο τομέα Αθηνών τιμή 20,6 για τον ίδιο δείκτη, θα λέγαμε πως σε αστικές περιοχές με σχετικά μεγάλες σχολικές μονάδες και πυκνοκατοίκηση ο δείκτης εμφανίζει αυξημένες τιμές σε σχέση με το παρελθόν.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το μέσο μέγεθος σχολικής τάξης των σχολικών μονάδων του Δ. Λαμιέων συμβαδίζει με τα επίπεδα των σχολικών μονάδων της Ελλάδας γενικότερα αλλά βρίσκεται στις τελευταίες θέσεις σε σχέση με τις αντίστοιχες μέσες τιμές των χωρών της ΕΕ.

Ο πίνακας 29 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ2 συγκεντρωτικά.

Πίνακας 29 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ2 (Συγκεντρωτικός)

Δ2 (Συγκεντρωτικός) Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό						
Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δ2	30	10,64	7,00	17,64	13,60	2,97

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Δ2: Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό

Στα δημοτικά σχολεία του δήμου Λαμιέων αντιστοιχούν 14 (13,60) μαθητές σε κάθε εκπαιδευτικό. Η ελάχιστη τιμή είναι 7 μαθητές ανά εκπαιδευτικό και η μέγιστη τιμή είναι 17,64 μαθητές. Ο μέσος όρος για τον δείκτη που χαρακτηρίζει τον αριθμό των μαθητών στις σχολικές μονάδες του Κεντρικού τομέα Αθηνών είναι 13,57 (Κασάπογλου, 2016) ενώ στην Π.Ε Κορινθίας η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό αγγίζει τους 11 μαθητές (Αναργύρου, 2014). Στους Δήμους Ιλίου, Περιστερίου και Αγίας Βαρβάρας του Δυτικού Τομέα Αθηνών, αντιστοιχούν 14 μαθητές ανά εκπαιδευτικό (Σωτηροπούλου, 2015) ενώ στον νομό Δράμας η τιμή του δείκτη είχε βρεθεί 9 μαθητές ανά εκπαιδευτικό (Κουσίνα, 2016). Η Παπαδοπούλου (2014) βρήκε την τιμή στον Νότιο Τομέα Αθηνών ίση με 18,3.

Το 2013 η αντιστοιχία μαθητών ανά εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1) στην Ελλάδα είναι 13,1 μαθητές/εκπαιδευτικό (Eurostat, 2013) Τη συγκεκριμένη χρονιά, η αντιστοιχία μαθητών ανά εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1) στην Ελλάδα υπολείπεται κατά 1,00 μαθητές/εκπαιδευτικό της αντίστοιχης τιμής της ΕΕ-28. Το 2013 η αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση (ISCED 1) της ΕΕ-28 είναι 14,1 μαθητές/εκπαιδευτικό. Στην κατανομή, ως προς το συγκεκριμένο δείκτη, η Ελλάδα κατέχει την 15η θέση, μεταξύ των 27 κρατών-μελών για τα οποία διατίθενται σχετικά στοιχεία. Τα 5 κράτη μέλη που καταγράφουν τις υψηλότερες τιμές του συγκεκριμένου δείκτη (top 5) και με μέση τιμή 18,9 μαθητές/εκπαιδευτικό είναι το Ηνωμένο Βασίλειο (21,1 μαθητές/εκπαιδευτικό), η Τσεχία και η Γαλλία (18,9 μαθητές/ εκπαιδευτικό), η Ρουμανία (18,1 μαθητές/ εκπαιδευτικό) και η Βουλγαρία (17,5 μαθητές/ εκπαιδευτικό). Την ίδια χρονιά, και στον αντίποδα καταγράφονται τα 5 κράτη-μέλη με τις χαμηλότερες τιμές του δείκτη (bottom 5) και με μέση τιμή 10,4 μαθητές/εκπαιδευτικό, στα οποία περιλαμβάνονται: το Λουξεμβούργο (9,2 μαθητές/ εκπαιδευτικό), η Λιθουανία (10,1 μαθητές/ εκπαιδευτικό), η Ουγγαρία (10,7 μαθητές/εκπαιδευτικό), η Πολωνία και η Λετονία (11,0 μαθητές/ εκπαιδευτικό).

Ο αριθμός των μαθητών ανά εκπαιδευτικό στις σχολικές μονάδες του δήμου Λαμιέων είναι ίσος με τον αντίστοιχο αριθμό των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ελλάδας και μικρότερος από την αντίστοιχη μέση τιμή των χωρών της Ε.Ε. και του ΟΟΣΑ (Education Policy Advice for Greece, Strong Performers and Successful Reformers in Education, 2013).

Ο πίνακας 30 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ2 ανά περιοχή.

Πίνακας 30 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ2 (Ανά περιοχή)

Δ2 (Ανά περιοχή) Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό						
Περιοχή	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αστική	21	6,08	11,56	17,64	14,80	1,96
Περιφέρεια	9	9,00	7,00	16,00	10,77	3,11

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Ειδικότερα, για τις σχολικές μονάδες του δείγματος, ο αριθμός των μαθητών ανά εκπαιδευτικό είναι κατά μέσο όρο μεγαλύτερος στις σχολικές μονάδες των αστικών περιοχών ($\bar{x}=14,8$) από τις σχολικές μονάδες της περιφέρειας του δήμου ($\bar{x}=10,77$).

Ο πίνακας 31 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ3 συγκεντρωτικά.

Πίνακας 31 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ3 (Συγκεντρωτικός)

Δ3 (Συγκεντρωτικός) Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ						
Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δ3	28	111,40	7,60	119,00	19,78	21,15

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Δ3: Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ:

Στα δημοτικά σχολεία του δήμου Λαμιέων αντιστοιχούν κατά μέσο όρο 20 (19,78) μαθητές σε κάθε έναν Η/Υ. Σύμφωνα με την έρευνα στις σχολικές μονάδες του κεντρικού τομέα Αθηνών αντιστοιχεί περίπου ένας υπολογιστής ανά 29 (29,13) μαθητές στους τρεις δήμους (Κασάπογλου, 2016). Στον νότιο τομέα Αθηνών η Παπαδοπούλου (2015) είχε βρει 22 μαθητές ανά υπολογιστή και η Κουσίνα (2016) στο νομό Δράμας βρήκε 11 μαθητές ανά υπολογιστή το 2016.

Στην Ελλάδα, σύμφωνα με την έρευνα «Survey of Schools ICT in Education» (2013), ο αντίστοιχος μέσος όρος κυμαίνεται στους 16 μαθητές ανά Η/Υ, ενώ στις περισσότερες χώρες της Ε.Ε. αντιστοιχούν 3 έως 7 μαθητές σε έναν Η/Υ. Μάλιστα, όσο μεγαλύτερη είναι η βαθμίδα εκπαίδευσης τόσο αυτός ο αριθμός τείνει να ελαττώνεται. Παρατηρείται μεγάλη απόκλιση μεταξύ των συμμετεχουσών χωρών, καθώς η Δανία, η Νορβηγία και η Σουηδία έχουν τις χαμηλότερες αναλογίες σε όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ η Ισπανία, η Κύπρος, το Βέλγιο σε ορισμένες μόνο εκπαιδευτικές βαθμίδες. Στην Τουρκία, τη Ρουμανία, την Ιταλία και την Ελλάδα αντιστοιχούν 16 μαθητές ανά Η/Υ.

Όσον αφορά στις σχολικές μονάδες του δήμου Λαμιέων διαπιστώνεται ότι κατά μέσο όρο ο αριθμός των μαθητών ανά Η/Υ είναι σε υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με τις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Ελλάδας και από τον αντίστοιχο μέσο όρο της Ε.Ε.

Ο πίνακας 32 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ3 ανά περιοχή.

Πίνακας 32 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ3 (Ανά περιοχή)

Δ3 (Ανά περιοχή) Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ						
Περιοχή	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αστική	20	111,40	7,60	119,00	22,54	24,45
Περιφέρεια	8	14,75	8,00	22,75	12,88	5,10

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Ειδικότερα, κατά μέσο όρο ο αριθμός των μαθητών ανά Η/Υ είναι μεγαλύτερος στις σχολικές μονάδες των αστικών περιοχών ($\bar{x}=22,54$) από τις σχολικές μονάδες της περιφέρειας ($\bar{x}=12,88$). Σε παρόμοια έρευνα της Αναργύρου (2014), η αναλογία μαθητών ανά Η/Υ στις σχολικές μονάδες αστικών περιοχών της Π.Ε Κορινθίας είναι 16 , στις αγροτικές 13 και στις ημιαστικές περιοχές 12.

Ο πίνακας 33 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ4 συγκεντρωτικά.

Πίνακας 33 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ4 (Συγκεντρωτικός)

Δ4 (Συγκεντρωτικός) Αριθμός τ.μ. διδακτηρίου ανά μαθητή						
Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δ4	30	11,64	2,00	13,64	7,04	3,04

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Δ4: Τ.μ. κτιριακών υποδομών ανά μαθητή:

Στα δημοτικά σχολεία του δήμου Λαμιέων αντιστοιχούν κατά μέσο όρο 7 τ.μ. σε κάθε μαθητή. Διαπιστώθηκε πως ο μέσος όρος έχει τιμή 6,63 και για τους τρεις Δήμους του κεντρικού τομέα Αθηνών (Κασάπογλου, 2016). Δηλαδή σε κάθε μαθητή αντιστοιχούν περίπου 6,6 τετραγωνικά μέτρα κτηριακών εγκαταστάσεων. Στον Νότιο τομέα Αθηνών βρέθηκε 6,8 τ.μ. (Παπαδοπούλου, 2015), ενώ τέλος στη Δράμα η τιμή βρέθηκε 13,22 τ.μ. ανά μαθητή (Κουσίνα, 2016).

Στις Η.Π.Α. αν και δεν υπάρχει ορισμένη πρόβλεψη για την τιμή του συγκεκριμένου δείκτη, ωστόσο, στην Καλιφόρνια συνιστάται η αναλογία των 5 τ.μ. για μαθητές Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Guide to School Site Analysis and Development, 2000).

Σε σύγκριση με την προηγούμενη τιμή οι σχολικές μονάδες του δήμου Λαμιέων κινούνται σε ικανοποιητικά επίπεδα.

Ο πίνακας 34 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ4 ανά περιοχή.

Πίνακας 34 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ4 (Ανά περιοχή)

Δ4 (Ανά περιοχή) Αριθμός τ.μ. διδακτηρίου ανά μαθητή						
Περιοχή	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αστική	21	11,64	2,00	13,64	6,65	3,28
Περιφέρεια	9	6,36	5,63	11,99	7,96	2,32

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Ειδικότερα, η αναλογία τ.μ. κτιριακών υποδομών ανά μαθητή είναι μεγαλύτερη στις σχολικές μονάδες της περιφέρειας του δήμου Λαμιέων ($\bar{x}=8$) από τις σχολικές μονάδες των αστικών περιοχών ($\bar{x}=6,7$).

Ο πίνακας 35 που ακολουθεί παρουσιάζει τα περιγραφικά στοιχεία των ευρημάτων για τον δείκτη Δ5 συγκεντρωτικά.

Πίνακας 35 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ5 (Συγκεντρωτικός)

Δ5 (Συγκεντρωτικός) Αριθμός τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή						
Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Δ5	30	121,88	3,13	125,00	18,51	23,18

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Δ5: Τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή

Στα δημοτικά σχολεία του δήμου Λαμιέων ο αριθμός των τ.μ. του προαύλιου χώρου ανά μαθητή είναι 18,5 τ.μ.. Η μέση τιμή του δείκτη στο κεντρικό τομέα Αθηνών είναι 6,8 τ.μ. ανά μαθητή (Κασάπογλου, 2016). Αυτό σημαίνει πως σε κάθε μαθητή αντιστοιχούν 6,8 τ.μ. προαυλίου χώρου. Η τιμή αυτή είναι αρκετά ικανοποιητική και παρόμοια με εκείνη που βρέθηκε στο νότιο τομέα Αθηνών ($\bar{x}=6,6$) (Παπαδοπούλου, 2015). Στις σχολικές μονάδες της Π.Ε. Δράμας ο αριθμός των τ.μ. του προαύλιου χώρου ανά μαθητή είναι 54,18 τ.μ. (Κουσίνα, 2016).

Στην Ελλάδα η επάρκεια του προαύλιου χώρου ορίζεται στα 3 τ.μ. ανά μαθητή στις πόλεις με πληθυσμό άνω των 20.000 κατοίκων και στα 4,5 τ.μ. στις πόλεις με πληθυσμό μικρότερο των 20.000 κατοίκων (Στοιχεία Υπουργείου Παιδείας).

Όσον αφορά στα δημοτικά σχολεία του δήμου Λαμιέων παρατηρείται πως και στις δύο περιοχές το μέγεθος των σχολικών προαυλίων είναι πολύ ικανοποιητικό. Ιδίως στις σχολικές μονάδες της περιφέρειας του δήμου όπως θα δούμε και στον επόμενο πίνακα 36.

Πίνακας 36 Περιγραφικά στατιστικά μέτρα του δείκτη Δ5 (Ανά περιοχή)

Δ5 (Ανά περιοχή) Αριθμός τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή						
Περιοχή	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αστική	21	42,96	3,13	46,08	13,44	12,63
Περιφέρεια	9	120,38	4,63	125,00	30,33	36,39

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Ειδικότερα, ο αριθμός των τ.μ. του προαύλιου χώρου ανά μαθητή είναι μεγαλύτερος στις σχολικές μονάδες της περιφέρειας του δήμου ($\bar{x} = 30,3$) σε σχέση με τις σχολικές μονάδες στην αστική περιοχή ($\bar{x} = 13,44$).

Για την παρούσα μελέτη πραγματοποιήθηκε μια δεύτερη κατηγοριοποίηση των σχολικών μονάδων με βάση τον αριθμό των μαθητών της σχολικής μονάδας. Ο μέσος όρος του αριθμού των μαθητών των σχολικών μονάδων του δήμου Λαμιέων είναι 156 μαθητές. Ο αριθμός αυτός αποτελεί και το κριτήριο κατηγοριοποίησης των σχολικών μονάδων σε μικρές (με αριθμό μαθητών μικρότερο ή ίσο των 156 μαθητών) και σε μεγάλες (με αριθμό μαθητών μεγαλύτερο των 156 μαθητών).

Οι παρακάτω πίνακες (37,38) εμφανίζουν τα περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας για τις μικρές και μεγάλες σχολικές μονάδες.

Πίνακας 37 Περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας Δ1 έως Δ5 για τις σχολικές μονάδες με αριθμό μαθητών < =156 α

Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός μαθητών ανά τμήμα (Δ1)	16	13,33	8,00	21,33	14,78	4,11
Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό (Δ2)	16	10,00	7,00	17,00	12,40	3,23

Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ (Δ3)	14	111,00	8,00	119,00	21,60	28,44
Αριθμός τ.μ. διδακτηρίου ανά μαθητή (Δ4)	16	11,64	2,00	13,64	7,01	3,06
Αριθμός τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή (Δ5)	16	121,88	3,13	125,00	22,87	3,12

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Πίνακας 38 Περιγραφικά μέτρα των δεικτών ποιότητας Δ1 έως Δ5 για τις σχολικές μονάδες με αριθμό μαθητών >156 α

Δείκτης	Πλήθος	Εύρος	Ελάχιστη Τιμή	Μέγιστη Τιμή	Μέση Τιμή	Τυπική Απόκλιση
Αριθμός μαθητών ανά τμήμα (Δ1)	14	5,14	15,42	20,56	18,14	1,74
Αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό (Δ2)	14	6,08	11,56	17,64	14,95	1,98
Αριθμός μαθητών ανά Η/Υ (Δ3)	14	41,60	7,60	49,20	17,96	10,62
Αριθμός τ.μ. διδακτηρίου ανά μαθητή (Δ4)	14	9,83	2,15	11,99	7,08	3,13
Αριθμός τ.μ. προαύλιου χώρου ανά μαθητή (Δ5)	14	42,83	3,25	46,08	13,52	12,34

(Πηγή: υπολογισμοί ερευνητή)

Με βάση τα στοιχεία των παραπάνω πινάκων μπορούμε να σημειώσουμε τα εξής:

1) Ο αριθμός μαθητών ανά εκπαιδευτικό στις μικρότερες σχολικές μονάδες είναι 12,4 μαθητές ανά εκπαιδευτικό έναντι των μεγάλων σχολικών μονάδων που είναι περίπου 15 (14,9) μαθητές ανά εκπαιδευτικό.

2) Ο αριθμός των μαθητών ανά τμήμα στις μικρές σχολικές μονάδες είναι 14,78 σε αντίθεση με τις μεγάλες σχολικές μονάδες που αγγίζει τους 18,14 μαθητές ανά τμήμα.

Συμπερασματικά θα λέγαμε ότι τα νούμερα των δεικτών στις μεγάλες σχολικές μονάδες είναι από λίγο έως πολύ αυξημένα σε σχέση με τις μικρότερες σχολικές μονάδες εκτός από τον αριθμό τ.μ. προαύλιου χώρου όπου υπερτερεί.

Δ6: Συνολικό δημόσιο κόστος ανά μαθητή:

Στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης του δήμου Λαμιέων το δημόσιο ετήσιο κόστος ανά μαθητή είναι 2.462,27 €. Η μέση συνολική ετήσια δημόσια δαπάνη ανά μαθητή στο κεντρικό τομέα Αθηνών ανέρχεται στο ποσό των 2.114,03 ευρώ (Κασάπογλου, 2016) ενώ η αντίστοιχη τιμή του δείκτη στο Νότιο Τομέα Αθηνών βρέθηκε 2.295,2 (Παπαδοπούλου, 2015) και

θα λέγαμε πως κινείται στα ίδια επίπεδα. Στους Δήμους Περιστερίου, Ιλίου και Αγ. Βαρβάρας το σχολικό έτος 2012-2013 ο ίδιος δείκτης βρέθηκε 1.800 € για τα σχολεία της Πρωτοβάθμιας (Σωτηροπούλου, 2015) ενώ στις σχολικές μονάδες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Π.Ε. Δράμας το δημόσιο ετήσιο κόστος ανά μαθητή είναι 2.582,10€ (Κουσίνα, 2016).

Για το 2012 σύμφωνα με την ετήσια έκθεση του ΟΟΣΑ (Education at glance, 2015), ο μέσος όρος στις χώρες του ΟΟΣΑ φθάνει τις 7.257,36€ ανά μαθητή-τρια και στην ΕΕ-21 τις 7.367,36 €. Οι χώρες με τη μεγαλύτερη δημόσια δαπάνη ανά μαθητή είναι: 1) το Λουξεμβούργο με 17.617,6€, 2) η Ελβετία με 12.222,32€, 3) η Νορβηγία με 11.200,64 €, 4) οι Η.Π.Α με 9.706,4€ και 5) η Δανία με 9.638,64€ ανά μαθητή. Στον αντίποδα, οι χώρες σε επίπεδο ΕΕ με τις μικρότερες δαπάνες ανά μαθητή είναι : 1) η Εσθονία με 4.987,84€, 2) η Σλοβακία με 4.765,2€, 3) η Τσεχία με 4.160,64€, 4) η Ουγγαρία με 3.845,6€ και 5) η Λετονία με 3.070,32€. Σε επίπεδο ΟΟΣΑ οι χώρες με τις μικρότερες δαπάνες ανά μαθητή είναι: 1) η Βραζιλία (2.723,6€/μαθητή), 2) η Κολομβία (2.327,6€), 3) το Μεξικό (2.316,16€), 4) η Τουρκία (2.267,76€), 5) η Νότιος Αφρική (2.139,28€), και 6) η Ινδονησία με μόλις 1.038,4€ κόστος ανά μαθητή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με την παρούσα μελέτη έγινε προσπάθεια να προσεγγιστεί η ποιότητα των Δημοτικών σχολείων του Δήμου Λαμιέων για το σχολικό έτος 2016 – 2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον. Έτσι αποτυπώθηκε μια εικόνα των ηγετών των σχολικών μονάδων και τα χαρακτηριστικά τους. Τα συμπεράσματα που εξήχθησαν συνοψίζονται παρακάτω.

Ως προς το φύλο οι περισσότεροι διευθυντές ήταν άντρες (22) με ποσοστό 73,3% και ένα μικρότερο ποσοστό, το 26,7% γυναίκες (8). Η ηλικία των περισσότερων διευθυντών (86,6%) διαπιστώθηκε πως είναι άνω των 51 ετών (26), ενώ το 10% (3) είναι ηλικίας από 41 – 50 ετών και μόνο ένας διευθυντής (3,4%) είναι ηλικίας από 30 έως 40 ετών. Επίσης προέκυψε οι άνδρες διευθυντές να είναι όχι μόνο περισσότεροι αλλά και γηραιότεροι από τις γυναίκες αφού οι 19 από τους 30 (63,3%) είναι πάνω από 51 ετών. Επίσης από την έρευνα προέκυψε οι διευθυντές να έχουν προϋπηρεσία κατά μέσο όρο 29,3 έτη με τον νεότερο να έχει 10 χρόνια προϋπηρεσία και τον γηραιότερο 36 χρόνια και να υπηρετούν ως διευθυντές κατά μέσο όρο 7,5 χρόνια στις σχολικές μονάδες. Σχετικά με το μορφωτικό επίπεδο των Διευθυντών οι γυναίκες είναι περισσότερο μορφωμένες σε σχέση με τους άντρες και σχεδόν όλοι γνωρίζουν μία ξένη γλώσσα.

Αναφορικά με το εκπαιδευτικό προσωπικό προκύπτει ότι ο μέσος αριθμός των εκπαιδευτικών ΠΕ 70, των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων και παράλληλης στήριξης είναι 11, 7 και 1 εκπαιδευτικοί αντίστοιχα. Είκοσι επτά (7,90%) εκπαιδευτικοί είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού τίτλου και έξι (1,75%) είναι κάτοχοι διδακτορικού τίτλου.

Επίσης από την έρευνα διαπιστώθηκε ότι ο μέσος αριθμός τάξεων με υλικοτεχνική υποδομή για πρόσβαση στο διαδίκτυο είναι 5 αίθουσες. Και οι εκπαιδευτικοί του πρωινού ωραρίου μπορούν να χρησιμοποιήσουν κατά μέσο όρο 7 ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Ακόμα προέκυψε ότι 112 (19,65%) εκπαιδευτικοί έχουν επιμορφωθεί στις Τ.Π.Ε. Β' επιπέδου. Οι 263 εκπαιδευτικοί που συμπλήρωναν το Υ.Ω.Δ κατέχουν το 46,1% των εκπαιδευτικών και 49 (8,6%) εκπαιδευτικοί αυτών μετακινήθηκαν εκτός σχολικής μονάδας ενώ είχαν οργανική θέση. Τέλος για αυτή την

ενότητα είδαμε ότι οι περισσότερες σχολικές μονάδες του Δήμου δεν συμμετέχουν σε ευρωπαϊκά και καινοτόμα προγράμματα.

Αναφορικά με τα στοιχεία των μαθητών από την έρευνα προκύπτει ότι ο συνολικός αριθμός τμημάτων στα δημοτικά σχολεία του Δήμου είναι 274 με μέσο όρο. Ο μέσος αριθμός τμημάτων στα υπό εξέταση δημοτικά σχολεία ήταν 9 (9,13). Επίσης ο συνολικός αριθμός των μαθητών στις σχολικές μονάδες του Δ. Λαμιέων είναι 4.690 μαθητές με μέσο όρο μαθητών ανά σχολική μονάδα 156 άτομα. Ο ελάχιστος αριθμός μαθητών που υπήρχε στα δημοτικά του Δήμου Λαμιέων ήταν 16 άτομα και ο μέγιστος αριθμός ήταν 370 μαθητές. Από τον αριθμό των μαθητών που συμμετείχαν σε ολόημερα σχολεία προέκυψε ότι υπήρχαν σχολεία όπου δεν είχαν μαθητές που συμμετείχαν στο θεσμό του ολόημερου σχολείου. Ενώ ο μέγιστος αριθμός των μαθητών που ήταν μέλη του ολόημερου τμήματος ήταν 82 μαθητές. Επίσης ο μέγιστος αριθμός μαθητών με αναπηρία ή ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ήταν 17 άτομα. Ακόμα ο μέσος όρος των ηλεκτρονικών υπολογιστών που χρησιμοποιούνται στο πρωινό πρόγραμμα ήταν 10 υπολογιστές, ενώ στο ολόημερο πρόγραμμα ήταν 4 υπολογιστές. Τέλος τα περισσότερα σχολεία του Δήμου είχαν τμήματα ένταξης και σύλλογο γονέων και κηδεμόνων.

Στην τελευταία ενότητα παρουσιάστηκαν τα γενικά στοιχεία των σχολικών μονάδων και τα στοιχεία που αφορούν τις κτιριακές εγκαταστάσεις. Έτσι προέκυψε ότι οι περισσότεροι διευθυντές που έλαβαν μέρος στην έρευνα ανήκαν σε 6/θέσιο σχολείο και σε αστική περιοχή. Επίσης από την έρευνα προέκυψε ότι το μικρότερο διδακτήριο από τα σχολεία που συμμετείχαν στην έρευνα είχε εμβαδόν 100 τ.μ. και το μεγαλύτερο 3.244 τ.μ. Και το μικρότερο προαύλιο είχε έκταση 250 τ.μ. και το μεγαλύτερο και του 10.000 τ.μ. Τα περισσότερα σχολεία ήταν χτισμένα περισσότερο από 40 χρόνια και δεν υπήρχε πρόσβαση σε ΑμΕΑ και ούτε διέθεταν ενεργή ιστοσελίδα.

Αναφορικά με τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου Λαμιέων για τα δημοτικά σχολεία φάνηκε ότι το δημόσιο κόστος για την εκπαίδευση ανέρχεται στα 11.548.062,81 ευρώ και το ετήσιο δημόσιο κόστος ανά μαθητή είναι 2.462,27 ευρώ σε σύνολο μαθητών 4.690. Αναφορικά με την μετακίνηση των μαθητών του δήμου Λαμίας, το συνολικό κόστος μετακίνησης 196.384,90 ευρώ επί συνόλου 262 μαθητών. Άρα το κόστος μετακίνησης ανά μαθητή είναι 749,56€. Σχετικά με τις κτιριακές υποδομές προέκυψαν ότι τα τ.μ. κτιριακών υποδομών που αντιστοιχούν ανά μαθητή στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων είναι περίπου 7 τ.μ. (7,04).

Επίσης από την έρευνα προέκυψε ότι η μέση αναλογία μαθητών ανά Η/Υ στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων είναι 20 (19,78) μαθητές ανά Ηλεκτρονικό Υπολογιστή. Ακόμα η μέση αναλογία μαθητών ανά εκπαιδευτικό είναι 14 (13,60). Η μέση αναλογία μαθητών ανά τμήμα είναι 16 (16,35) μαθητές. Και τέλος, 49 (8,6%) εκπαιδευτικοί που ανήκουν οργανικά στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων έχουν, για το σχολικό έτος 2016-2017, μετακινηθεί και δεν προσφέρουν τις υπηρεσίες τους στα σχολεία που ανήκουν οργανικά.

Τέλος όσον αφορά στους Δείκτες ποιότητας, που αναφέρονται στα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων διαπιστώθηκε ότι στους περισσότερους δείκτες ποιότητας υπερτερούσαν τα δημοτικά σχολεία του Δήμου σε εθνικό, ευρωπαϊκό και επίπεδο Ο.Ο.Σ.Α. Συγκεκριμένα, τα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων υπερέχουν στους δείκτες ποιότητας που αναφέρονται στα τ.μ. του προαύλιου χώρου ανά μαθητή και στον αριθμό των μαθητών που αντιστοιχεί ανά Η/Υ. Ενώ ο δείκτης ποιότητας για τα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων που αναφέρεται στον αριθμό μαθητών ανά εκπαιδευτικό σε εθνικό επίπεδο υστερούν σε ευρωπαϊκό και επίπεδο χωρών Ο.Ο.Σ.Α. Τα δημοτικά σχολεία του Δήμου Λαμιέων υπολείπονται στο δείκτη ποιότητας αριθμός μαθητών ανά τμήμα σε ευρωπαϊκό και επίπεδο χωρών Ο.Ο.Σ.Α.

Είναι σαφώς αναγνωρισμένο και τεκμηριωμένο ότι ο ρόλος της ποιότητας στην εκπαίδευση παίζει όλο και μεγαλύτερο ρόλο, τόσο από τη μεριά των παρόχων περιεχομένου εκπαίδευσης όπως βιβλίων ή ηλεκτρονικών μέσων διδασκαλίας, όσο και από τη μεριά του λήπτη της εκπαίδευσης, του μαθητή, όπου ουσιαστικά πρέπει να υπάρχουν οι κατάλληλες διαδικασίες ώστε να γεφυρωθεί το χάσμα μεταξύ του τι περιμένει να πάρει ο μαθητής και του τι έχει προδιαγραφεί να πάρει.

Εδώ και αρκετά χρόνια στην Ελλάδα έχουν γίνει διάφορες προσπάθειες μεταρρυθμίσεων με συνεχείς αλλαγές που παρόλα αυτά δεν φαίνεται να έχουν καταλήξει στη χάραξη μιας ενιαίας πολιτικής για την εκπαίδευση. Ακόμα και πρόσφατες καινοτομίες στην εκπαίδευση με την εισαγωγή και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών και τη δημιουργία μεγάλων εργαστηρίων ύστερα από μόλις λίγα χρόνια εφαρμογής, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα αξιολόγησης του αποτελέσματος διαχρονικά, ακυρώθηκαν. Σε αυτό συνετέλεσε βέβαια και το πρόσθετο κόστος το οποίο δεν μπορούσε και η πολιτεία να στηρίξει, γεγονός το οποίο μας κάνει να πιστεύουμε ότι πρέπει να αυξηθούν οι πόροι για την παιδεία.

Σε αυτό μπορεί να συντελέσει θετικά και η χρησιμοποίηση άλλων μορφών εκπαίδευσης είτε συμπληρωματικά είτε καθαρά υποστηρικτικά στις παραδοσιακές μορφές εκπαίδευσης και διδασκαλίας όπου το κέντρο βάρους θα πέσει από το κλασικό διδακτικό μοντέλο σε ένα πιο

συμμετοχικό, που ουσιαστικά θα συνυπάρχει παράλληλα με την προσέγγιση του διδακτισμού, στο οποίο ο μαθητής είναι ο λήπτης της διαδικασίας και στο επίκεντρο της διδασκαλίας τοποθετείται ο δάσκαλος. Το εκπαιδευτικό μοντέλο του συμπεριφορισμού, όπου ο εκπαιδευόμενος συμμετέχει και αντιδρά σε διάφορα ερεθίσματα, π.χ. με ερωτήσεις και απαντήσεις αλλά από άλλα μέσα και όχι από τον δάσκαλο, χρησιμοποιώντας παραδείγματα χάρη μία ιστοσελίδα αυτοαξιολόγησης γνώσεων για κάποια ενότητα και με σαφή έμφαση στην αναστοχαστική διαδικασία του μαθητή, δηλαδή της κατανόησης της μαθησιακής της πορείας.

Παράλληλα και σε διαφορετική κατεύθυνση, ως προς τις σχολικές μονάδες, αξίζει να γίνει μία προσπάθεια εξορθολογισμού των σχολικών μονάδων που αξιοποιούνται και σε περιπτώσεις που υποαπασχολούνται οι μονάδες μπορούν να φιλοξενηθούν άλλες δράσεις της τοπικής κοινότητας, όπως πολιτισμικές παραδείγματα χάρη, με τη δημιουργία ενός μουσείου και καλλιτεχνικές, όπως με τη δημιουργία θεατρικών και μουσικών σκηνών στο σχολείο.

Σαφέστατα μεγάλης αξίας είναι η προσπάθεια συνεννόησης όλων των ενδιαφερομένων και των εμπλεκόμενων μερών για την χάραξη μακροπρόθεσμης και ενιαίας εκπαιδευτικής πολιτικής και παρεμβάσεις σε όλους τους τομείς ακόμα και στον κατάλληλο αριθμό των εκπαιδευτικών ανά μαθητή ή των μαθητών ανά τάξη όπου στα μεγάλα αστικά κέντρα φαίνεται να υπάρχουν ικανοποιητικές τιμές.

Επίσης σημαντικό είναι να μπορεί το σχολείο να ανταπεξέλθει στον έντονα πολύπλοκο σημερινό του ρόλο όπου υπάρχουν εκπαιδευτικές ανισότητες των μαθητών, καθώς και ανισότητες μεταξύ των μαθητών, λόγω φυσικών χαρακτηριστικών -όπως οι μαθητές με κινητικά προβλήματα- με σκοπό να δοθεί έμφαση μόνο στο τρίπτυχο γνώσεις - ικανότητες - δεξιότητες όπου θα προετοιμάζονται ενεργοί και ανθεκτικοί πολίτες που θα μπορούν να πάνε την κοινωνία ένα βήμα παραπέρα.

Τέλος, προτείνεται να γίνει το άνοιγμα του σχολείου και σε περισσότερες νέες έννοιες και θεματικές ενότητες όπου παραδοσιακά μέχρι σήμερα δεν κάλυπτε. Για παράδειγμα, να μπει στα σχολεία σαν κανονικό μάθημα ο ψηφιακός εγγραμματισμός και η παιδεία για τα νέα μέσα, όπως τα ψηφιακά μέσα, με τα οποία ασχολούνται οι μαθητές καθημερινά και έχουν γίνει ανεπίσημα ή επίσημα τα νέα τους βιβλία.

Βιβλιογραφία

Ελληνική βιβλιογραφία

Αναργύρου, Α., (2014), Η ποιότητα των σχολικών μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: η περίπτωση της Π.Ε. Κορινθίας, Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Διπλωματική Εργασία

Βαρσαμίδου, Α. & Ρεζ, Γ. (2006), Αποτελεσματικά σχολεία: Μύθος και πραγματικότητα. Εκπαιδευτική αρθρογραφία. Στο: <http://users.sch.gr//salnk/arthra/arthra26.htm> (προσπελάστηκε στις 20-7-2016).

ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ, (2017), Τα βασικά μεγέθη της εκπαίδευσης 2016: Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Αθήνα : ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Κασάπογλου, Ε. (2016). Προσέγγιση της ποιότητας των Σχολικών Μονάδων της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Η περίπτωση των Δημοτικών Σχολείων του Κεντρικού Τομέα Αθηνών (Δήμοι: Ηλιουπόλεως, Βύρωνα, Δάφνης-Υμηττού). Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, Διπλωματική Εργασία

Κουσίνα, Α. (2016). Ποσοτική προσέγγιση της ποιότητας των σχολικών μονάδων της δημόσιας Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Ενότητας Δράμας. Η περίπτωση των δημοτικών σχολείων. Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα, Διπλωματική Εργασία

Παπαδοπούλου Κ., (2016), Προσέγγιση της ποιότητας των σχολικών μονάδων της πρωτοβάθμιας εκπαίδευση: Η Περίπτωση των Δημοτικών Σχολείων του Νοτίου Τομέα Αθηνών, Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Διπλωματική Εργασία

Σωτηροπούλου, Π., (2015), Το ετήσιο Δημόσιο και Ιδιωτικό κόστος της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης: Η Περίπτωση των σχολικών μονάδων των Δήμων Περιστερίου, Ιλίου και Αγίας Βαρβάρας, Αθήνα: Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Διπλωματική Εργασία

Τσαμαδιάς, Κ., & Χανής, Σ. (2011). Επισκόπηση των Εμπειρικών Μελετών Εκτίμησης της Αποδοτικότητας των Επενδύσεων στην Εκπαίδευση για την Ελλάδα. Τιμητικός Τόμος Π. Αγαλλοπούλου, Πανεπιστήμιο Πειραιώς, σελ. 1357-1359.

Χάλκος, Γ., (2011), Στατιστική. Θεωρία, εφαρμογές και χρήση στατιστικών προγραμμάτων σε Η/Υ, Τυπωθήτω, Αθήνα.

Χολέζας, Ι. (2005) Ιδιωτικές αποδόσεις της εκπαίδευσης στην Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, διδακτορική διατριβή

Ξένη βιβλιογραφία

Doherty, G. (1994). Developing quality systems in education. London: Routledge

Education Policy Advice for Greece, Strong Performers and Successful Reformers in Education, 2013, OECD.

Eurostat, (2011). Education and training in the EU - facts and figures

Guide to School Site Analysis and Development,(2000). California Department of Education, 2000 Edition.

OECD (2011), Education at a Glance 2011: OECD Indicators, OECD Publishing

OECD (2012), Education at a Glance 2012: OECD Indicators, OECD Publishing.

OECD (2013), Education at a Glance 2013: OECD Indicators, OECD Publishing.

OECD (2013), PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices (Volume IV), PISA, OECD Publishing.

OECD (2014), Education at a Glance 2014: OECD Indicators, OECD Publishing.

OECD (2015), Education at a Glance 2015: OECD Indicators, OECD Publishing

Tsamadias, C. (2002). The Returns of Investment in Tertiary Technological Education in Greece. Journal of Vocational Education and Training, Vol. 54, Number 1, pp. 147- 170.

Tsamadias, C. (2004a). The Returns of Private Investments in the Greek Tertiary Technological Education by Gender. Archives of Economic History, Vol. 1, pp. 267- 278.

Tsamadias, C. (2004b). The Social Rates of Return on Investment in Tertiary Technological Education by Faculty as a Guide for Educational Planning: the Case of Greece. *Journal of Statistics & Management Systems*, Vol. 7, No 1, pp 1-23

Ιστοσελίδες

Lamia.gr (2018). Δημόσια και ιδιωτικά σχολεία. Διαθέσιμο στο: <http://www.lamia.gr/el/content/dimosia-kai-idiotika-sholeia> (Πρόσβαση 10 Αυγούστου 2018)

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (2008). ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ: Γενικά Ερευνητικά Δεδομένα και Πρώτες Διαπιστώσεις. Διαθέσιμο στο: <https://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/304/85.pdf>. (Πρόσβαση 9 Αυγούστου 2018)

Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2017) Έκθεση παρακολούθησης της εκπαίδευσης και κατάρτισης 2017. Διαθέσιμο στο: https://ec.europa.eu/education/sites/education/files/monitor2017-el_el.pdf και στο https://www.alfavita.gr/sites/default/files/attachments/monitor2017-el_el.pdf. (Πρόσβαση 19 Αυγούστου 2018)

Παράρτημα: Ερωτηματολόγιο έρευνας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΘΕΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΚΗ ΚΑΙ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΒΙΟΙΑΤΡΙΚΗ

ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: "Πληροφορικής και της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην Εκπαίδευση"

Στο πλαίσιο εκπόνησης της μεταπτυχιακής διπλωματικής μου εργασίας με θέμα: «Προσέγγιση της ποιότητας των Δημοτικών Σχολείων του Δήμου Λαμιέων, για το σχ. έτος 2016-2017, σε ηλεκτρονικό περιβάλλον», επιδιώκω να διερευνήσω πτυχές της ποιότητας των δημοτικών σχολείων του δήμου Λαμιέων.

Τα στοιχεία που ζητούνται στο ερωτηματολόγιο που ακολουθεί αφορούν στο σχολικό έτος 2016-2017 και πρόκειται να χρησιμοποιηθούν μόνο για την εξαγωγή ερευνητικών συμπερασμάτων. Με δεδομένο ότι η συμβολή σας στη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας είναι καθοριστική, σας παρακαλώ να αφιερώσετε λίγο από τον χρόνο σας, προκειμένου να το συμπληρώσετε.

Σας ευχαριστώ εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας.

*Ζαρκαδούλας Παρασκευάς
(Εκπαιδευτικός Π.Ε 70)*

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

A. Γενικά στοιχεία σχολικής μονάδας

1. Οργανικότητα σχολικής μονάδας :/θέσιο
2. Περιοχή σχολείου:
 Αστική (>10.000 κάτοικοι) Ημιαστική (2.000 – 9.999 κάτοικοι) Αγροτική (<2.000 κάτοικοι)

B. Στοιχεία Διευθυντή/τριας, Προϊσταμένου/νης σχολικής μονάδας

1. Φύλο
 Άνδρας Γυναίκα
2. Ηλικία
 30-40 41-50 51+
3. Κλάδος – Ειδικότητα:
4. Έτη υπηρεσίας συνολικά :
5. Έτη υπηρεσίας ως διευθυντής /διευθύντρια :
6. Σπουδές
 Δεύτερο πτυχίο ΑΕΙ/ΤΕΙ Μετεκπαίδευση Μεταπτυχιακό
 Διδακτορικό
 Άλλο:.....

7. Ξένες Γλώσσες (μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μια απάντηση)
 Αγγλικά Γαλλικά Γερμανικά
 Ιταλικά
 Άλλο:.....

Γ. Στοιχεία εκπαιδευτικού προσωπικού (σχολικό έτος 2016-2017)

1. Αριθμός εκπαιδευτικών Π.Ε 70 :
2. Αριθμός εκπαιδευτικών ειδικοτήτων :

3. Αριθμός εκπαιδευτικών παράλληλης στήριξης :
4. Αριθμός εκπαιδευτικών με : Διδακτορικό δίπλωμα σπουδών // Μεταπτυχιακό τίτλο σπουδών
5. Αριθμός τάξεων με υλικοτεχνική υποδομή για πρόσβαση στο διαδίκτυο (προτζέκτορα και Η/Υ ή διαδραστικό πίνακα) πλην του εργαστηρίου Η/Υ :
6. Αριθμός εκπαιδευτικών με επιμόρφωση στις Τ.Π.Ε. β' επιπέδου :
7. Αριθμός εκπαιδευτικών που συμπλήρωσε το Υ. Ω. Δ. :
8. Πόσοι εκπαιδευτικοί που ανήκαν οργανικά στη σχολική σας μονάδα, για το σχολικό έτος 2016-17, είχαν μετακινηθεί εκτός σχ. μονάδας :
9. Η σχολική μονάδα συμμετείχε σε Ευρωπαϊκά και καινοτόμα προγράμματα;
 Ναι Όχι
10. Αριθμός Η/Υ που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν οι εκπαιδευτικοί (πρωινού ωραρίου) :

Δ. Στοιχεία μαθητικού δυναμικού (σχολικό έτος 2016-2017)

1. Αριθμός τμημάτων :
2. Αριθμός μαθητών :
3. Αριθμός μαθητών ολοήμερων τμημάτων :
4. Αριθμός μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες ή αναπηρία :
5. Η σχολική μονάδα διέθετε :
 Τμήμα Ένταξης Ζώνη Εκπαιδευτικής Προτεραιότητας
6. Αριθμός Η/Υ που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές στο πρωινό πρόγραμμα :
7. Αριθμός Η/Υ που χρησιμοποιούσαν οι μαθητές στο ολοήμερο πρόγραμμα :
8. Ύπαρξη συλλόγου γονέων και κηδεμόνων στη σχολική μονάδα
 Ναι Όχι

Ε. Στοιχεία που αφορούν τις κτιριακές εγκαταστάσεις του Σχολείου

1. Εμβαδόν διδακτηρίου (κατά προσέγγιση) :

2. Εμβαδόν προαύλιου του σχολικού συγκροτήματος (κατά προσέγγιση) :

.....

3. Παλαιότητα σχολικού κτιρίου :

1 - 10 ετών

11 - 25 ετών

26 - 40 ετών

> 40

ετών

4. Στη σχολική μονάδα υπήρχε πρόσβαση σε ΑμΕΑ ;

Ναι

Όχι

5. Η σχολική μονάδα διαθέτε ενεργή ιστοσελίδα;

Ναι

Όχι